

Občinski list

Glasilo občine Renče-Vogrsko

Foto: Foto arhiv Pavsic Zavadlav

Foto arhiv
pavsic
zavadlav

6 IZ OBČINE
Lekarniška
podružnica v
Renčah je zgodba o
uspehu

18 IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI
Krajevni praznik
KS Bukovica-Volčja
Draga

24 IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI
75 let od sestanka
na Kremancah – od
ustanovitve prvega
odbora OF

Spoštovani bralec!

*Če znamo in zmoremo
paiskati lepoto, jo lahko
najdemo vedno in povsod.*

Kot ima vsako obdobje našega življenja svoj čar in svoje dragocenosti, lahko tudi v vsakem letnem času najdemo njegovo edinstvenost.

Priznam, da pogrešam poletje in vse, kar mi ponuja. Pa vendar se je tudi s počitnic lepo vrniti; šolarjem med sošolce, odraslim med sodelavce in prijatelje, našemu uredniškemu odboru k urejanju novega glasila ...

Jesen je lepa.

Kamorkoli nam seže pogled, lahko vidimo razkošje. Narava se razplamti v veličastnem ognjemetu. Listje žari v mavrični paleti toplih barv, ki plešejo svoj ples. Omamni vonj, ki je v zraku, nas pomirja in polni z novo energijo. Utrujeni sončni žarki se nas trudijo pobožati in ogreti, če nam jih uspe ujeti.

Jesen je plodovita in darežljiva.

Kostanj, gobe, grozdje ... Trte so rodile. Širom naše doline so oživele brajde, ko so številni trgači pobirali celoletni trud vinogradnika. Trgatev je vrhunec dogajanja v vinogradu, je praznik letine in pobiranja sadov dela in skrbne nege gospodarja. V naših vinogradih zrastejo dobre trte, v naših kletah dozori dobra kapljica in tudi nova vinska kraljica je dozorela pri nas.

Ana Bric s Frlanove kmetije na Vogrskem, iskrene čestitke.

Mošt je v sodih in če je gospodar naredil vse, kot je treba, se bo do martinovega spremenil v vino. Praznik, ki simbolično zaključuje dela na vrtu, njivi, sadovnjaku in vinogradu. Pridelek naj bo do takrat pobran in skrbno spravljen v shrambah in kletih.

Smo pripravljeni na zimo in na njeno edinstvenost? ■

| Alenka Gregorič

Spoštovane občanke in občani!

Jesen je čas, ki nas razveseljuje s čudovitimi barvami, s katerimi se je obdala narava, in obdaruje s pridelki in dobrotami, ki smo jih sejali vse leto. Ta lepi čas nam tudi upočasni korak, da se ozremo nazaj in pregledamo, kaj smo pridelali na področju uresničevanja zastavljenih ciljev, projektov in nalog, pa tudi, kako smo znali graditi naše skupno bivanje s sodelovanjem, strpnostjo, zaupanjem in seveda trudom za celostno dobrobit naše občine.

so v začetku julija v okviru tradicionalnega »Mohorjevega« pripravili bogat program dogodkov, v katerega so umestili tudi predstavitev slovarja »Po rienško«, za katerega vsi udeleženi pri snovanju slovarja brez dvoma zaslužijo vse pohvale. V Krajevni skupnosti Bukovica-Volčja Draga, ki svoj praznik obeležuje v spomin na tragične dogodke septembra leta 1943, pa so v okviru več prireditev organizirali tudi tradicionalni pohod na Sv. Ot, s katerim so spominsko obeležje počastili kot tisti opomnik zgodovine, ki ponazarja enotnost primorskega naroda pri obrambi svojih domov in svojih krajev; praznovanje so zaokrožili s slove-

Ja, s ponosom lahko ugotovim, da so sadovi našega dela na mnogih različnih področjih tudi letos bogato obrodili. Izpostavil bom predvsem tista področja, na katerih še posebej pride do izraza dobro sodelovanje in volja ljudi, da se odprto in aktivno pristopa k ustvarjanju pozitivno in ustvarjalno naravnane družbene klime, in izrazil veliko zahvalo in pohvalo vsem, tako društvom kot posameznikom, ki so s svojim konstruktivnim delovanjem prispevali k odlično izvedenim aktivnostim in projektom ob praznovanju krajevnih praznikov v vseh treh krajevnih skupnostih; o prazniku v KS Vogrsko so obširno pisali v prejšnji številki, v tej številki pa lahko berete, kako so svoja praznika obeležili v krajevnih skupnostih Renče in Bukovica-Volčja Draga. Krajevna skupnost Vogrsko je svoj praznik obeležila z več prireditvami na različnih področjih, ki jih je smiselno zaokrožila že tradicionalna prireditev »S pesmijo od vasi do vasi«. V Krajevni skupnosti Renče

snostjo, na kateri so svečano preimenovali veliko dvorano Kulturnega doma Bukovica v Dvorano Angela Mlečnika in podelili priznanja, ob čemer vsem zaslužnim iskreno čestitam.

Prav je, da ob priložnosti spomina na september 1943 izrečemo tudi nekaj besed o mednarodnem dnevu miru, ki ga skladno s sklepom Generalne skupščine Združenih narodov praznujemo 21. septembra kot dan svetovnega premirja in nenasilja. V Sloveniji se ta dan obeležuje s Pohodom miru, ki ga v Ljubljani kot članice Svetovne veteranske federacije organizirajo veteranske organizacije iz vse Slovenije, in s posebno slovesnostjo, ki vsako leto poteka na Cerju, ob Pomniku braniteljem slovenske zemlje. Dejstvo, da se slovesnost ob mednarodnem dnevu miru izvaja prav na Cerju, me zelo veseli, saj to pomeni, da je ta posebni dan, ki je popolno nasprotje dogodkom iz septembra 1943, postal praznik Primorcev, Cerje pa najbolj zahoden steber slovenstva. ▶

► Spoštovani! Občina smo ljudje, ki smo življenje v naših krajih skupaj napravili lepše in boljše. Zato si želim, da bi v času, ki je pred nami, skupaj praznovali deseto obletnico obstoja naše občine. Tako vas vabim, da se v čim večjem številu udeležite prireditev, ki jih bomo pripravili ob tej priložnosti, še posebej pa si želim, da bi si 26. novembra

lahko vzeli čas in se nam pridružili tudi na slavnostni seji našega Občinskega sveta, s katero bomo v Dvorani Angela Mlečnika Kulturnega doma Bukovica obeležili deseto obletnico konstitutivne seje Občinskega sveta Občine Renče-Vogrsko. Drage občanke in občani, na koncu nam vsem skupaj iskreno čestitam za prvih deset

let naše občine in si hkrati želim, da bi si še naprej skupaj prizadevali za ohranjanje tistih vrednot, ki so nas popeljale do nove občine, ter tako še naprej krepili enotnost, strpnost, ustvarjalnost in sodelovanje. ■

Župan
Aleš Bucik

Pogovor s predsednikoma krajevnih skupnosti

Ker so za nami krajevni prazniki vseh treh krajevnih skupnosti občine Renče-Vogrsko, smo se za tokratno številko Občinskega lista pogovarjali s predsednikom Krajevne skupnosti Renče, Borutom Zornom, in predsednikom Krajevne skupnosti Bukovica-Volčja Draga, Dušanom Nemcem. Zanimalo nas je, kaj se je in se še bo dogajalo v krajevnih skupnostih. Na Vogrskem smo krajevni praznik praznovali že junija in čeprav nam je nagajalo vreme, je prireditev potekala uspešno in pritegnila obiskovalce z Vogrskega in od drugod.

Borut Zorn, predsednik KS Renče

V Renčah ste tudi letos, kot že toliko let, izvedli Mohorjevo. Kako je potekalo, kakšne so bile novosti in kakšen je bil odziv krajanov?

Borut: Praznik Krajevne skupnosti Renče je letos potekal dva dneva, v petek in soboto. V petek je nogometno društvo pripravilo nogometni turnir, košarkarsko društvo košarkarski turnir, Društvo KUL-TU-RA pa je pripravilo kulturno prireditev, na kateri je predstavilo knjigo (slovar) »Po rienškuo«. Taka kulturna prireditev, na kateri se bo predstavilo tudi dosežke preteklega leta in podelilo nagrade najzaslužnejšim krajanom, bo postala stalnica pred krajevnim praznikom. Menim, da je to pomembno, saj je treba ljudi, ki naredijo nekaj pozitivnega za kraj, izpostaviti, ljudje morajo to videti in krajevna skupnost to prepoznati.

V soboto se je odvijalo več prireditev na različnih lokacijah. Zjutraj je, tako kot lani, potekal kolesarski juriš na Trstelj. Moram povedati, da se ga je udeležilo več kolesarjev kot lani in da smo bili deležni veliko pohval v smislu visokega nivoja organiziranosti dirke. V popoldanskem času smo izpeljali spust po reki Vipavi, ki se je med ljudmi dobro prijel. Nekateri so se tudi že napovedali za prihodnje leto in upam, da bo ta dogodek postal tradicionalen. Pri takem spustu je potrebnih precej sredstev, saj je treba priskrbeti prisotnost različnih služb. Pri mlinu je potekalo tekmovanje v briškuli, postavili smo stojnice z etnološko-kulinaričnim

delom, na katerem so sodelovale tudi okoliške pekarnice. Ob tej priliki je tudi Občina Renče-Vogrsko pripravila okroglo mizo z naslovom »Ponovno zaživeti z Vipavo«, na kateri so gostovali dr. Mitja Bricelj, sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor, prof. dr. Simon Kušar, izr. prof. na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, in Branko Pavlin, član Alumni kluba geografov Univerze v Ljubljani in pobudnik projekta revitalizacije Doline reke Vipave. Društvo KUL-TU-RA Renče je pripravilo otvoritev mednarodne likovne razstave likovnikov iz treh dežel (Slovenija, Italija, Avstrija), ki sodelujejo v projektu Alpe Adria. Potem smo se preselili na dvorišče krajevnih skupnosti, kjer

smo se poveselili in nagradili udeležence dogodkov.

Spomnimo krajane, kaj se je v tokratnem mandatu predsednikov krajevnih skupnosti že naredilo, koliko obljub se je že izpolnilo – tako v smislu pomembnejših pridobitev kot vsakodnevnega življenja in na področju delovanja društev. Se je kje zalomilo ali se obljube uspešno izpolnjuje?

Borut: Pred dvema letoma, ko smo dobili možnost in točko soglasja z lastnikom parcele, ki gravitira na samo stavbo krajevnih skupnosti (bivši bife), je bila zelo dobra poteza odkup tega prostora, kar se je pokazalo letos, saj je iz pridobivanja lekarne nastal cel projekt – zdravstveni dom. To vidim kot veliko zmago kraja, krajanov, krajevnih skupnosti in nenazadnje tudi občine. Pred kratkim smo v naš kraj dobili lekarno. To je javni zavod, ki se ga v tak kraj zelo težko pripelje. Kar se tiče ostalih stvari, infrastrukture, se ureja po planu, ki obstaja predvsem na občini. Naše želje so večje od realnih možnosti, vendar mislim, da se bo v prihodnosti kaj spremenilo. Velike uspehe pri nas žanje predvsem športno področje: kotalkarji, društvo Partizan, balinarji, nogometaši, škuljači ... Dobrih rezultatov je ogromno.

Kaj je še v načrtu?

Borut: Poleg izgradnje nove stavbe, ki naj bi se začela prihodnje leto, poteka še en projekt, in sicer revitalizacija samega trga ►

► oz. Renč – od starega mosta do šole in mimo mlina do karavle, s katerim hočemo ljudem dati možnost, da v tem, kar tukaj imamo, prepoznajo skrit biser. Turizem je ena največjih gospodarskih perspektiv v svetu. Želimo, da bi se pojavila tudi kakšna privatna iniciativa lastnikov nepremičnin, kako bi izpeljali nek projekt, v katerem se vidijo sami, pridobijo zaposlitve in jim krajevna skupnost ali občina lahko omogočita dolgoročni obstoj. Letos je potekala izgradnja optične napeljave in na območju Renč bo sedaj dostopno optično omrežje. Upam, da se bodo krajanji naročili na priključitev, saj je bila to njihova velika želja. Na nivoju krajevne skupnosti želimo uresničiti čim več malih stvari, ki jih ljudje potrebujejo vsak dan in s katerimi človeku pripomoreš, da lažje živi. To se trudimo, upam, da uspešno, ničesar pa ne obljubljam rad.

Se krajanji pogosto obračajo na vas s

svojimi težavami, koliko jim lahko pomagata?

Borut: Krajevna skupnost Renče ima uradne ure ob ponedeljkih od 18. do 19. ure. Zelo malo krajanov se tega poslužuje, raje pokličejo po telefonu. Sama krajevna skupnost je povezovalna žila med krajanji in občino. Mi ideje posredujemo naprej in jih v čim večji meri tudi poskušamo speljati do konca. Največ problemov nastaja zaradi odnosov med krajanji. V preteklosti so krajanji sami uredili marsikakšen problem v okolici svojih domov, danes pa pričakujejo, da bo to zanje naredil nekdo drug. Prisluhnem vsakemu krajanu, ki se obrne na nas, poslušamo vse probleme, vendar mislim, da niso vsi upravičeni in v naši pristojnosti.

V Krajevni skupnosti Renče lahko izpostavimo pomembno pridobitev. Vsem je na voljo nova lekarna, ki smo jo tako težko pričakovali. S tem smo zagotovo

zelo zadovoljni tako krajanji kot vsi občani. Kaj pa stavba krajevne skupnosti, kako je z obnovo? Lahko pričakujemo, da se bodo dela kmalu začela?

Borut: To je zelo zanimiva zgodba. Javni zavod smo uspeli pregovoriti, da pride v Renče. Prvotno smo lekarni namenili prostore, ki jih uporabljajo upokojenci, kasneje pa se niso izkazali za ustrezne. Naj ob tej priložnosti pohvalim župana, ki je bil ob pravem času na pravem mestu in je s svojo sposobnostjo uspel združiti javne zavode. Tako je iz lekarne nastal celoten projekt, ki bo v bližnji prihodnosti predstavljen krajanom.

Stavbe krajevne skupnosti, kot jo trenutno vidite, ne bo več, saj jo bodo porušili in zgradili novo. V njej bodo nove vsebine: zdravstveni in zobozdravstveni dom, lekarna. Tu bo našlo prostor Društvo upokojencev Renče, krajevna skupnost pa se bo preselila v zdajšnje prostore zdravstvenega doma.

Dušan Nemec, predsednik KS Bukovica-Volčja Draga

Tako kot v ostalih dveh krajevnih skupnostih naše občine ste tudi v Bukovici praznovali, za vami je še en krajevni praznik Krajevne skupnosti Bukovica-Volčja Draga. Nam lahko osvežite spomin, kaj ste pripravili letos?

Dušan: Pri nas je praznik tradicionalen, poteka vedno enako. Vsako leto nagradimo naše jubilate – osemdeset- in devetdesetletnike, letos smo imeli tudi stoletnico, ki živi v Domu starejših občanov Nova Gorica. Po končanem kulturnem programu smo se tudi letos preselili v kletne prostore, kjer smo se zavrteli ob zvokih ansambla, poskrbljeno je bilo za hrano in pijačo ter dobro vzdušje. Poseben trenutek našega letošnjega praznovanja je bil, ko smo veliko dvorano kulturnega doma poimenovali po našem zaslužnem krajanu Angelu Mlečniku starejšem. On je bil ta, ki je zahteval, da bo dom takšen, kot je danes – kulturni dom.

Kakšne so bile pomembnejše pridobitve, kaj se dogaja na področju vsakodnevnega življenja krajanov in na področju kulture, športa?

Dušan: V naši krajevni skupnosti smo športno bolj na tesnem. Dobro se razvija Društvo Škulja. Fantje so si pri jezeru na Volčji Dragi uredili igrišča in začasno postavili majhno leseno utico. Imamo tudi balinarje, ki trenirajo in nastopajo predvsem v Renčah.

V tokratnem mandatu predsednikov krajevnih skupnosti se je veliko naredilo, gotovo pa obstajajo že tudi načrti za naprej. Kaj je v načrtu? S čim boste razveselili krajanje?

Dušan: Letos smo najbolj ponosni, da zaključujemo z izgradnjo mrliške vežice. Ob tem ni bil problem sama vežica, ampak tudi premik glavne ceste in pridobitev parkirnih mest, ki jih prej ni bilo. Letos bo končana tudi ureditev okoli vežice, vežica pa bo končana do 1. novembra. Jaz pravim, da je najlepša v občini. Letos praznujemo deseto obletnico naše občine. Načrtujemo več prireditev, zato se bo urejala tudi okolica pred dvorano –

zelenica, tlakovanje ...

V kolikšni meri se krajanji na vas obračajo s svojimi težavami in koliko jim lahko pomagata? Si želite, da bi lahko naredili več, a to ni v vaših močeh?

Dušan: Nimamo uradnih ur, krajanji se poslužujejo telefona. Pokličeta me najmanj dva na dan, zaradi kakšnega problema ali tudi za pohvalo delovanju krajevne skupnosti. Največkrat je problem kakšna udrtnina na cestišču ali da ne gori javna razsvetljava ... Trenutno je največ težav ravno pri gradnji mrliške vežice. Vsakemu, ki me pokliče – pa naj bo vprašanje še tako neprimerno, prisluhnem, se odzovem, sestanem in poskušam stvar rešiti.

V KS Bukovica-Volčja Draga se lahko pohvalite, da ste s pomočjo občanov uspeli ohraniti enoto pošte in s tem olajšali življenje krajanom in zagotovo tudi vsaj sosedom Vogrinom.

Dušan: Z velikim veseljem poudarjam, da smo uspeli ohraniti pošto. Kot strela z jasnega je prišla novica, da jo ukinejo oz. dajo v najem kot pogodbeno pošto. Obljubili so nam razpis in nas pozvali, naj najdemo koga, ki bi pošto prevzel. Na razpis se je prijavila samo firma Marus iz Renč, ki deluje že 25 let, in prevzela pogodbeno pošto. Urnik pošte je prilagojen krajanom Volčje Drage, Bukovice in Vogrskega. Če bomo koristili usluge pošte, jo ▶

► obiskovali in cenili, bo pošta tudi zaživela in pri nas ostala.

Prav tako se v vaši krajevni skupnosti dogaja Lakeness, center poletnega dogajanja. To zagotovo pripomore h kvaliteti življenja v občini. Kakšne so prednosti in, če so, kakšne so slabosti tega dogajanja?

To dogajanje organizira in izvaja Društvo Mladi Renče-Vogrsko. Moram jih pred-

vsem pohvaliti. To so fantje in dekleta, ki so zagnani in so ponesli ime Volčja Draga vsepovsod – poznajo jih mladi od Ljubljane do Kopra. Povezujejo celotno našo občino (Volčja Draga, Bukovica, Vogrsko in Renče), ob jezeru se združujejo stari in mladi. Organizirajo prireditve za ljudi vseh starosti, od vrtca do starejše populacije, in vedno lahko vsak najde nekaj zase.

Hvala obema, da sta se odzvala vabilu na

pogovor. Po pogovorih s predsednikoma krajevnih skupnosti se lahko strinjamo, da vsi predsedniki pravijo, da lepa beseda lepo mesto najde. Vsem trem krajevnim skupnostim v občini želim še naprej uspešno delo in sodelovanje! ■

Vprašanja je pripravila Jasna Živec, s predsednikom KS Bukovica-Volčja Draga se je pogovarjala Katarina Tischer Gregorič, predsednica KS Vogrsko.

Vipavska vinska kraljica 2016 je Ana Bric

Frlanova domačija leži v spodnji Vipavski dolini, nekoliko odmaknjena od vasi Vogrsko. Z »borjača« v senci orjaškega kostanja se odpira pogled na pobočje Krasa in Trnovske planote. Domačija je že desetletja znana po pridelavi vina in sadja, obsega 12 hektarjev, od katerih je 5 hektarjev vinogradov, kjer na terasah uspeva osem sort grozdja. Bogata tradicija dela v sadovnjakih, vinogradih in kleti se prenaša skozi rodove in tako ohranja pečat pristnosti Frlanovih izdelkov.

Od tam prihaja letošnja vipavska vinska kraljica **Ana Bric**. Za prijavo na natečaj se je odločila na pobudo domačih, čeprav je ta odločitev tlela že nekaj časa, vendar zaradi študijskih obveznosti projekt

vipavske vinske kraljice ni bil mogoč. Letos zaključuje študij na Višji strokovni šoli za gostinstvo in turizem Bled in lahko se bo bolj posvečala poslanstvu. Že od malih nog z veseljem pomaga pri opravih v kleti in vinogradu. »Najlepše mi je v času trgatve in vse tja do martinovega, saj se takrat v kleti dogajajo pravi mali čudeži. Vinogradnik iz sladkih grozdov pričara mošt, ki po blagoslovu svetega Martina postane odlično vipavsko vino,« pravi Ana Bric. Vloga in poslanstvo vipavske vinske kraljice je oznanjati vsem generacijam, kako dobra in kakovostna vina pridelujejo naši vinogradniki. Njena posebna skrb pa je, da vse ljubitelje nagovarja k zmernemu uživanju vina in kulturi pitja. Pogosto mora spregovoriti tudi o ekonomskem vidiku pridelave grozdja in vina, o tem, da je to zelo zahtevna gospodarska panoga in terja od kmeta veliko znanja in truda, če želi od tega živeti.

Vipavska dolina ima zaradi naravnih danosti in pestre zgodovine na področju turizma in kmetijstva izjemen potencial, ki ga delavni ljudje vipavske doline že uspešno koristijo; njihovi uspehi so vidni predvsem na področju proizvodnje kakovostnih vin in drugih kmetijskih in živilskih proizvodov. Za večjo prepoznavnost in uspešno trženje kmetijstva in turizma pa potrebujemo promocijske aktivnosti, povezanost med deležniki in zavedanje, da je Vipavska dolina enovit prostor – ena turistična destinacija. Tudi to je vodilo letošnje vipavske vinske kraljice v pričujočem mandatu. ■

Jernej Štrancar
Foto: Jernej Štrancar, Foto atelje
Pavšič Zavadlav

69 let od ustanovitve Goriške lekarne

Lekarniška podružnica v Renčah je zgodba o

Sredi septembra smo v pritličju Zdravstvenega doma Renče odprli novo podružnico Goriške lekarne. Dogodek je spremljala slovesnost, ki je z vsebino in izvedbo nakazala pomen tovrstne ustanove za naš kraj in občino.

Prireditev je pripravil in vodil znani gledališki igralec **Radoš Bolčina**, ki je imenitno predstavil odlomke izbranih tekstov in recitacij tudi ob občuteni spremljavi harmonikarja **Mihe Košička**. Z domiselno točko malih čarovnic in čarovnikov so sodelovali tudi simpatični otroci renškega vrtca iz skupine Oblačkov pod vodstvom vzgojiteljice **Nike Kodrič**. Prireditev so lepo zaokrožili pevci **Moškega pevskega zbora Provox** in z doživetim izvajanjem obogatili celoten umetniški in informativni spored.

Na pomen velike pridobitve so opozorili vsi govorniki, med njimi **Aleš Bucik**, župan Občine Renče-Vogrsko, in **Borut Zorn**, predsednik KS Renče. Slednji je opisal prizadevanja občine, krajanov in Goriške lekarne, da bi po devetnajstih letih od odprtja zdravstvenega doma v Renčah občani lahko čim bližje opravljali tudi vse

ostale zdravstvene storitve, kar je zlasti pomembno za invalide in starejše ljudi. Ob tej priložnosti se je zahvalil vsem, ki so si prizadevali za uresničitev projekta, zlasti županu **Alešu Buciku**, podžupanu **Radovanu Rusjanu** in direktorici Goriške lekarne **mag. Ester Košiček**, hkrati pa je občane spodbudil k uporabi lekarniških storitev v domači lekarni, saj bo le tako dejavnost v celoti zaživela.

O vsebini lekarniške dejavnosti in njeni zgodovini je spregovorila direktorica Goriške lekarne **mag. Ester Košiček**. Iz njenega govora povzemamo nekaj poudarkov in zanimivosti o zgodovini lekarniške dejavnosti na Goriškem.

Danes je velik dan, velik za Renče, Občino Renče-Vogrsko in Goriško lekarno.

V Renčah je z današnjim dnem odprta naša deveta lekarniška enota. In prav danes Goriška lekarna praznuje 69 let je od njene ustanovitve.

Rezultat širitve lekarniške dejavnosti je tudi Lekarniška podružnica Renče. Renčani si že dolgo želijo, da bi prišli do lekarniških storitev v domačem kraju. Dolgo smo se pogovarjali o tej enoti zlasti zato, ker je Goriška relativno dobro pokrita z mrežo lekarn in prav velika želja in vztrajnost Renčanov in občanov občine Renče-Vogrsko je pripeljala do realizacije Lekarniške podružnice Renče. Še več, v procesu dogovorov o postavitvi lekarniške podružnice smo javni zdravstveni zavodi skupaj z Občino Renče-Vogrsko prišli do boljše rešitve za prebivalce, ki tu koristijo zdravstvene storitve – novega zdravstvenega doma, v katerem bodo pod isto streho postavljene vse zdravstvene dejavnosti v kraju, lekarna, splošna ambulanta in zobozdravstvena ambulanta.

Lekarniška podružnica Renče bo uporabnike oskrbela z zdravili in drugimi izdelki za podporo zdravljenju. V roku 24 ur bo v tej podružnici mogoče dobiti katerokoli zdravilo, ki je na trgu v Sloveniji. Podružnica bo prav tako vir informacij in spoznanj o zdravilih za ljudi, zdravnike in medicinske sestre. V Goriški lekarni več let razvijamo nove farmacevtske storitve in smo med prvimi v Sloveniji, ki jih tudi izvajamo. Mednje sodijo osebna kartica zdravil, pregled uporabe zdravil in farmakoterapijski pregled. V podružnici se bodo občasno izvajale preventivne akcije meritev koncentracije glukoze, holesterola in krvnega tlaka v sklopu farmacevtske skrbi. Urnik lekarne je prilagojen

Urnik lekarniške podružnice Renče:

Ponedeljek:	13.30-19.00
Torek:	8.30-14.00
Sreda:	8.30-14.00
Četrtek:	8.30-14.00
Petek:	8.30-14.00
Sobota:	zaprto

uspehu

urniku renške zdravstvene ambulante. Če se bo pokazala potreba, ga bomo še prilagajali.

Kulturnemu sporedu v renški kulturni dvorani je sledilo slavnostno rezanje

traku ob vhodu v lekarniške prostore, ob prijaznem sprejemu vseh delavk, ki bodo tu opravljale lekarniško dejavnost, pa so si obiskovalci prireditve lekarno lahko tudi ogledali. V svetlih in lepo urejenih prostorih so prisotni potrdili izjemno

zadovoljstvo z vsem, kar jim bo lekarna nudila in omogočila, na družabnosti pa so z iskrenim veseljem nazdravili uspehu nove pridobitve. ■

Vesna Pahor
Foto: Bogo Rusjan

Iz zgodovine lekarništva na Goriškem

Pred 2. svetovno vojno je na tem območju že delovala lekarna. V bližnjih Biljah jo je leta 1934 odprl Nino Fonda iz Gorice, ki je diplomiral v Rimu. Za odprtje lekarne se je odločil, ker sta tam bila dva zdravnika in se je v Renčah in Mirnu že razvijala industrija. Po kapitulaciji Kraljevine Italije so farmacevta Fondo leta 1943 Nemci ubili. Po vojni lekarne v Biljah niso več odprli.

Magister Kulot je v spominih na razvoj lekarništva na Goriškem zapisal, da so italijanski farmacevti prinesli tudi vpliv italijanskih navad na zdravljenje. Posledica tega vpliva je bila na primer izjemno

široka uporaba odvajal. Ena »onča« ricinusovega olja je tedaj služila za odpravljanje trebušnih bolečin, za »frišanje« po napornem delu, pri hudem zobobolu, za nižanje telesne temperature in še bi lahko naštevali. Zdravstveni delavci so se morali še veliko let po 2. svetovni vojni boriti proti takim vseodrešujočim zdravilom. Druga neugodna posledica prisotnosti italijanskih farmacevtov je bila, da so se leta 1947, ko sta bila znana potek meje in dan razmejitev, odselili v Italijo z opremo in zalogami zdravil vred. In tako smo Primorci na Goriškem ostali brez farmacevtskega kadra in brez zdravil. Vendar

pa se Primorci ne damo. In že dan po priključitvi Primorske k domovini, 16. septembra 1947, je iz kemofarmacije v Ajdovščini pripeljal tovornjak sedem zabojev zdravil in dva farmacevtska tehnika. En farmacevtski tehnik je ostal v Solkanu in tistega dne so bili postavljeni temelji sodobne lekarniške službe na Goriškem in temelji Goriške lekarne. Z razvojem zdravstvene dejavnosti je rasla tudi potreba po lekarniški dejavnosti. ■

Mag. Ester Košiček

Note jazz, obogatene z žlahtnostjo

Glasbeni večeri v Bukovici so zaključek koncertnega cikla želeli obarvati z lahkotnostjo poletnega razpoloženja in v goste povabili tržaški jazz kvintet **Adriatic**. Dogodek, ki je bil sprva zamišljen kot zunanji, je bil zaradi slabega vremena izveden v mali dvorani Kulturnega doma Bukovica, kar pa ni prav nič vplivalo na razposajeno razpoloženje jazz skupine.

Člani skupine **Adriatic Jazz Quintet**, vibrafonist **Alberto Lionetti**, pianist **Antonio Pastore**, basist **Alessandro Leonzini**, bobnar **Marco Bertetti** in nadvse pri- kupna vokalistka **Anna Klatowski**, so s

svojo pozitivno energijo poskrbeli, da smo številni poslušalci popolnoma pozabili na kisló vreme. V kvintetu, ki deluje od leta 2010, muzicirajo sedanji in nekdanji študentje glasbenega konservatorija G. Tartini v Trstu. Od takrat skupina redno nastopa na različnih dogodkih tako v Trstu kot ostalih krajih po Italiji. Malo manj je skupina gostovala v Sloveniji, zato je bil njen nastop toliko bolj poseben in unikaten. V smislu slogana, ki ga ima skupina – *Music & Chic*, je zazvenel tudi koncert v Bukovici. Izkušen **Adriatic Jazz Quintet** je s svojo energijo iz večera naredil prijeten jazzovski dogodek, ki so ga odlikovale premišljeno izbrane skladbe. Ritmi, ki jih je ponudil poslušalcem, so se gibali od zimzelenih swing standardov iz 30. in 40. let prejšnjega stoletja do najnežnejših

bossanova kompozicij Antonia Carlosa Jobima, manjkali niso latino jazz ritmi in funky glasba, slišali smo nekaj skladb legendarnih jazzistov Milesa Davisa, Charlesa Mingusa, Herbia Hancocka in jazz priredbe rock klasik, ki so povsem navdušile.

Da se je jazz dogodek zaključil, kot se spodobi, pa je poslušalce na degustaciji razvajalo vino iz kleti Sončni Škol iz Renč. Z vrhunskimi vini, ki so v svojem okusu polna sonca, so organizatorji Glasbenih večerov v Bukovici podčrtali prihod poletja in jazz koncertu dodali še kanček žlahtnosti. ■

Janko Kopje
Foto: Mateja Pelikan

Jazzisti za začetek Glasbenih večerov v Bukovici

Za začetek jesenskih Glasbenih večerov v Bukovici je zaigral **Bovec Jazz Band**. Koncert je potekal v začetku septembra na Lakenessu na Volčji Dragi.

Bovec Jazz Band je projektna jazz zasedba, ki je nastala na poletni glasbeni šoli Orkesterkamp v Bovcu. V njej so sodelovali udeleženci v starosti med 10 in 15 let, ki so se izkazali za talentirane in znanja željne jazziste. Mladi glasbeniki so v sijajen svet jazz in improvizacije vstopili pod mentorstvom tolkalca **Jake Strajnarja** in kitarista **Marka Mozetiča**. Na pobudo Glasbenega društva NOVA, ki cikel koncertov organizira, se je Bovec Jazz Band združil še enkrat in enako navdušil poslušalce v dolini, kot jih je poleti v zgornjem Posočju. Na Lakenessu je Bovec Jazz Band v prijetnem poznopoletnem vzdušju suvereno zaigral jazz standarde, kot so Peter Gunn Theme, Mercy, Mercy, Mercy, Sir Duke, mojstrov jazz, kot so Henry Mancini, Joe Zawinul, Stevie Wonder in drugi. Poleg teh pa so se kot pretkani glasbeni mački podali v rock in zaigrali hite rock skupin Red Hot Chilli Peppers in Guns'n'Roses.

Glasbeni večeri v Bukovici, ki letos potekajo petič zapored, nastajajo pod programskim vodstvom **Glasbenega društva NOVA** iz Nove Gorice in s podporo Občine Renče-Vogrsko. Njuno uspešno sodelovanje predstavlja zgled dobrega medobčinskega povezovanja. V Glasbenem društvu NOVA aktivno sodelujejo tudi mladi iz Občine Renče-Vogrsko in od drugod. Delo v ambicioznem in prizadevnem društvu jim predstavlja izziv tako v glasbenem kot

tudi organizacijskem smislu, saj pogosto pomagajo pri pripravi dogodkov. Prav prijeten dodatek h koncertom Glasbenih večerov v Bukovici je tudi sodelova-

nje s Konzorcijem opuščenih vinogradov in vinsko znamko UOU. Vrhunsko vino, ki je postreženo z okusnimi prigrizki, poskrbi, da se druženje poslušalcev in glasbenikov v prijateljskem vzdušju nadaljuje tudi po koncertu. Za dodatna doživetja je NOVA organizirala tudi brezplačni prevoz z *oldtime* avtobusom iz Nove Gorice in Šempetra pri Gorici. Za prevoz je potrebna le predhodna rezervacija. Koncertu kvarteta **Romane Kranjčan** bo novembra sledil koncert **Big Banda NOVA** z gostoma **Tinkaro Kovač** in **Slavkom Ivancičem**. S koncertom Big Banda NOVA se bo v velikem slogu zaključila peta sezona Glasbenih večerov v Bukovici. Organizatorji pa pravijo, da imajo veliko zanimivih glasbenih programov tudi za nadaljnja sodelovanja z Občino Renče-Vogrsko. ■

Janko Kopje
Foto: Mateja Pelikan

Note so zaplesale – koncert mladih glasbenikov naše občine

Društvo za kulturo, turizem in razvoj Renče je 6. junija v kulturnem domu v Bukovici organiziralo tradicionalni koncert mladih glasbenikov naše občine, ki obiskujejo različne glasbene ustanove na Goriškem.

Otroci – izvajalci imajo glasbo radi in to je bilo razvidno iz njihovih nastopov. Želja, da brezhibno zaigrajo izbrane skladbe, je izžarela iz vsake zaigrane melodije, ne glede na instrument ali skladbo. Ponosno so stopali na prve stopničke samostojnih nastopov in nekateri so svojo ljubezen do glasbe izrazili zelo čustveno in zavzeto. Seveda so talenti različni in ne moremo posploševati, saj

so dosegli različne stopnje znanja. Zato je prav, da omenimo prav vse nastopajoče: **Alisa Kim Jagodič, Anika Stres, Tajda Stres, Veronika Furlan, Maks Furlan, Nika Uršič, Anja Kerševan, Liam Marc Baša, Eva Ivana Fabčič, Aleksij Drnovšek, Žiga Mozetič, Ana Lipušček, Nataša Jurman, Eni Zorn**, najmlajši **Patrik Fabrizio, Jaša Mozetič, Eva Leban, Lina Lazič, Miha Lazič, Tajda Stres, Marisa Černe, Jakob Beltram** in **Šolski orkester Godbeniške šole Vogrsko**, ki mu dirigira **Nejc Kovačič**. **Mia Ivančič** je zaključila, da je glasba nekaj najlepšega, če se ji le prepustimo in odpremo naša srca. ■

Katjuša Žigon

Foto: Bogo Rusjan

Občinsko srečanje članov društev upokojencev

Srečanje, na katerega župan vabi vse člane društev upokojencev naše občine, postaja že tradicionalno, saj je bilo letos že osmo po vrsti. Skupno druženje je prijetno, saj si vsi želimo povezanosti in prijateljstva med društvi. Med nami se ustvarja pozitivna energija in sodelovanje.

Andrej Šifrer v pesmi o prijateljstvu dovolj zgovorno pove in zapoje: »Za prijatelje si je treba čas vzeti, se poveseliti in malo potrpet.« Naše druženje se je po kratkem programu nadaljevalo ob dobri hrani in rujni kapljici ter dobri glasbi. Upokojenci so tudi dobri športniki. Čez teden so tekmovali v različnih športnih panogah. Rezultati so sledeči:

Balinanje (moški)

- 4. mesto: ekipa Vogrsko: **Darko Koron,**

- Radovan Žižmond, Simon Kokelj in Vojko Nardin**
- 3. mesto: ekipa Bukovica-Volčja Draga: **Franc Abram, Silvan Košuta, Zvonko Petejan, Vojko Turel**
  - 2. mesto: ekipa iz Renč: **Davorin Arčon, Tine Arčon, Simon Kerševan, Toni Rus**
  - 1. mesto: ekipa Vogrsko I: **Jožko Hvalica, Aleksander Krajnc, Stojan Plahuta, Nini Fiegl**
(ženske)
  - 2. mesto: ekipa Bukovica-Volčja Draga: **Magda Rogelja, Marta Abram, Lenka Turel, Albinca Pisk**
  - 1. mesto: ekipa iz Renč: **Emica Arčon, Lavra Arčon, Vida Adamič**

Škuljada

- 4. mesto: **Vojko Nardin** in **Radovan Žižmond**
- 3. mesto: **Aleksander Krajnc** in **Nini Fiegl**
- 2. mesto: **Simon Kokelj** in **Ivan Arčon**
- 1. mesto: **Darko Koron** in **Jožko Hvalica**

Pikado

- 4. mesto: **Zlata Winkler**
- 3. mesto: **Igor Merljak**
- 2. mesto: **Miloša Stegovec**
- 1. mesto: **Marjeta Arčon**

Briškola

- 4. mesto: **Dušan Masten** in **Aleksander Piščanc**
- 3. mesto: **Peter Marvin** in **Darko Peternelj**
- 2. mesto: **Toni Košuta** in **Miloš Gregorič**
- 1. mesto: **Nini Fiegl** in **Aleksander Krajnc**

Čestitke vsem dobitnikom medalj, prav vsem tekmovalcem, sodnikom in vsem, ki so pomagali, da so bila tekmovanja izpeljana. ■

Renata Tischer
Foto: Bogo Rusjan

Obmejni okusi 2016

Od Atlantskega oceana do Baltskega morja, od Alp do Karpatov, od Evrope pa vse do Daljnega vzhoda, vse to je bilo možno videti, vonjati in okušati na 350 stojnicah v Gorici.

Govorimo seveda o tradicionalnih Obmejnih okusih ali Gusti di frontiera, ki vsako leto že tradicionalno spremenijo sosednjo Gorico v epicenter svetovne kulinarike. Tudi letos je od 22. do 25. septembra zavrelo in jedi iz vsega sveta so bile na voljo na enem mestu.

Prijetno, še poletno vreme je poskrbelo za številne obiskovalce, ki so se tudi letos odpovedali dobri stari dieti in poskusili specialitete različnih ponudnikov. Poleg tradicionalnega balkanskega žara, avstrijskih klobas z zeljem, madžarskega kurtoš kolača in francoskih baget so letošnjo ponudbo začinili tudi predstavniki iz Daljnega vzhoda, ki so ponujali tipične japonske, tajske, kitajske in indijske jedi. Za vse ljubitelje mesa pa so poskrbeli na stojnicah z argentinsko in brazilsko kuhinjo.

Lokalno pa je le lokalno, poznano in domače. Na Piazzii San Antonio ob Hotelu Entourage se je tudi letos predstavila Občina Renče-Vogrsko skupaj z ostalimi občinami goriške regije in ponudila izdelke svojih lokalnih ponudnikov. V svojo ponudbo je vključila tako lokalne vinarje, sadjarje, sirarje kot tudi ostale pridelovalce, možnost predavitve pa je ponudila tudi nadobudnim ustvarjalcem in obrtnikom.

Posebno noto je k letošnji predavitvi

doprinesel tudi obisk nove vipavske vinske kraljice **Ane Bric**, doma s Frlanove kmetije na Vogrskem. Skupaj z briško kraljico rebule **Katjo Erzetič** sta v četrtek, 22. septembra, sprejeli vse župane, podžupane in svetnike občin goriške regije in poskrbeli za uverturo v kulinarčni vikend. Za pestrost rujne kapljice na občinski stojnici so poskrbeli: vinarja **Aldo Moze-tič** in **Vojko Mozetič**, **Frlanova kmetija** in **Vina Guštin**. Prav zadnjima dvema in **Radovanu Rusjanu** gre zasluga, da je bila na stojnici vsak dan prisotna tudi noga pršuta. K dobri »feti« se je lepo podal tudi domač kozji sir, ki ga prideluje sirar in kozjerejec **Nevo Pregelj**. Za ljubitelje domačih sokov so poskrbeli predstavniki **Smodinove kmetije**. Tradicionalno joto,

sardele in ocvrti čevapčiče nam je v soboto pripravila **Okrepčevalnica Rotonda** – in ker obrok ni popoln brez sladice, so jo spekli in skrbno pripravili predstavniki pekarn **Vintola**. Svojo estetsko žilico in enkratni design sta predstavila tudi **Teja Kodelja** in **Denis Plahuta** (Dendolongboards) s svojimi lesenimi izdelki. Za vso koordinacijo in pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo javnemu zavodu KŠTM iz Vrtojbe. Velika zahvala naj bo namenjena tudi vsem ponudnikom, ki so letos pod okriljem stojnice Občine Renče-Vogrsko sodelovali in skupaj prepletli in prikazali pestrost ponudbe iz naših krajev. ■

■ Tekst in foto: Anja Sedevečič

Lakeness – epicenter poletnega dogajanja na Primorskem

Za nami je že tretje leto delovanja slikovitega prizorišča ob jezercu na Volčji Dragi, bolj znanega pod imenom Lakeness.

Tudi letos smo z inovativnimi dejavnostmi stremeli, da bi se skozi preplet glasbe, športa, kulture in zabave združili ljudje vseh starosti, narodnosti in barv. Letošnji program in obisk sta zagotovo potrdila in zadovoljila naš trud in vsa prizadevanja.

Naj na hitro preletimo sezono 2016. Četrтки so bili v popoldanskih urah v znamenju otroških delavnic, z njimi nam je uspelo otroke pripeljati v čudovito naravo in jih skozi igro tudi kaj naučiti. Odziv je bil res fantastičen, smeh in radost otrok pa popolna. Po delavnicah so se vrstili dogodki »Jazz & vino«, kjer smo gostili vrhunske slovenske in tuje glasbenike, za degustacijo pa so skrbeli vinarji iz naše občine, saj je ekipi Lakenessa v največjem interesu podpora lokalne skupnosti, lokalne hrane, vinarjev in običajev. Menimo, da smo lahko le s skupnimi močmi konkurenčni ostalim dogodkom v širši okolici. Zagotovo sta nam v lepem spominu ostala tudi dogodka »Večerja pod zvezdami« in »Okusimo Argentino«. Prvi dogodek je bil v znamenju lokalnih gostinskih ponudnikov, ki so na Lakenessu predstavili svoje

specialitete. Okusi Argentine pa so bili v znamenju okusov, zvokov in ritmov te južnoameriške države.

Za nostalgijo sta poskrbela legendarni **Slavko Ivančič** in skupina **Prizma**. Slavko, ki si je opomogel po hudi nesreči, je za enega svojih prvih nastopov izbral ravno naše prizorišče, kar nam je zagotovo dalo potrditev, da se zadeve razvijajo v pravi smeri.

Na koncu pa še naša dva največja dogodka, ki sta tudi presešla vsa pričakovanja. Koncert legendarnega **Magnifica** je bil fantastičen. Rock šok s skupinama **Sidd-**

harta in **Dan D** pa je podrl vse rekorde, na največjem poletnem dogodku se vas je zbralo več kot 2.200! Še sam **Tom Meglič** (glavna zvezda in pevec Siddharte) je dejal, da si ni mislil, da se lahko na Volčji Dragi zbere takšna množica obiskovalcev. Ampak ja, skupaj smo dokazali, da je mogoče in da s skupnimi močmi lahko premikamo mejnike in presežemo vsa pričakovanja, ki so v naših glavah. Hvala vam!

Zahvaljujemo se Občini Renče-Vogrsko, Krajevni skupnosti Bukovica-Volčja Draga, gospodarskim družbam Inotherm, Marus, Vzajemna, Airabela, Steklo Nemeč, Telmos, Zidarstvo Bandelj, Elektro Primorska, E3, Agencija M servis. In vsem prostovoljcem, ki ste nam na kakršenkoli način pomagali pri projektu Lakeness 2016 – brez vas nam ne bi uspelo. Hvala vam. ■

Tekst in foto: vodstvo Društva Mladi Renče-Vogrsko

Proslava ob 73. obletnici Goriške fronte na Sv.

Po kapitulaciji Italije septembra 1943 se je domoljuben živelj iz Vipavske doline in s Krasa pod vodstvom OF Slovenije organiziral in vzpostavil obrambno črto na liniji Preval nad Solkanom–Gaberje.

Ta obrambna linija, imenovana Goriška fronta, naj bi zadržala predor nemškega okupatorja v Vipavsko dolino in Trnovski gozd. Kljub hrabremu odporu braniteljev je bila Goriška fronta 19. septembra 1943 na več smereh prebita. Nemški okupator se je po preboju maščeval nad civilnim prebivalstvom s požigi hiš in poboji talcev. Krajanje Bukovica in Volčje Drage v spomin na 19. september 1943 praznujemo svoj krajevni praznik. Sestavni del tega praznika je tudi pohod na Sv. Ot. Kot prejšnja leta je tudi letos proslavo pri spomeniku na Sv. Otu v spomin na 73. obletnico Goriške fronte organizirala Krajevna organizacija Zveze borcev Bukovica-Volčja Draga, Šempeter in Vrtojba.

Pot na to proslavo nas je izpred Kulturnega doma Bukovica vodila mimo spomenika padlih v Bukovici, spomenika poboja talcev na Svečeričevem hribu do spomenika na Sv. Otu, kjer smo se pridružili pohodnikom iz smeri Vrtojbe, Šempetra in Nove Gorice. Na naši poti smo na spomenike položili vence, pevski zbor Klasje pa je polaganje vencev pospremil s pesmijo.

Na Sv. Otu se je ob 11.30 začela proslava s pozdravom praporščakom; sledilo je polaganje venca in nastop pevskega zbora Klasje. Udeležence sta pozdravila župan Občine Šempeter-Vrtojba **Milan Turk** in slavnostni govornik župan Občine Renče-Vogrsko **Aleš Bucik**, katerega govor v celoti navajamo v nadaljevanju tega članka. Po zaključeni slovesnosti je sledilo tovariško druženje. ■

KO ZB za vrednote NOB Bukovica-Volčja Draga

Foto: Bogo Rusjan

Dragi prijatelji in tovariši!

Vedno se moramo s ponosom spominjati junaštva veteranov naših osvobodilnih vojn. In danes je tak dan, ko se lahko na ozemlju, na katerem je borba za svobodo in slovenstvo krepila in plemenitila značaj slovenskega naroda, in na prostoru, ki leži na prepihu zgodovine in mejniku slovenske domovine, poklanjamo partizanom, ki so se borili za vsak košček Bukovice in Volčje Drage, Šempetra in Vrtojbe, za vsak košček primorske domovine.

Prisrčno pozdravljeni na prireditvi, s katero želimo počastiti trajen spomin na 19. september; na dan, ko sta bili požgani Volčja Draga in Bukovica, in na dan, ki so ga za vedno zaznamovala junaška dejanja tako borcev Goriške fronte kot vaščanov. Nedelja je bila tistega dne, ko so začeli Nemci že v zgodnjih jutranjih urah srdito napadati. S tanki in oklepniki so se iz Šempetra bližali Volčji Dragi, napadali pa so tudi iz smeri Bilj. Čeprav so se borci hrabro borili in čeprav so jim vsak po svojih močeh pomagali domala vsi vaščani Bukovice in Volčje Drage, se je moral prvi bataljon Goriške fronte zaradi sovražnikov premoči umakniti proti Vogrskemu. Po hudem boju so se Nemci zaradi hudih izgub kruto maščevali nad neoboroženimi prebivalci; na Svečeričevem hribu so ustrelili 6 talcev, na Volčji Dragi dva in v Bukovici enega. Znesli so se tudi nad

domovi; okoliške vasi so najprej izropali, nato pa požgali; uničili so 33 domačij na Volčji Dragi in 5 domačij v Bukovici.

V trajen spomin na požig vasi in streljanje vaščanov praznuje Krajevna skupnost Bukovica-Volčja Draga 19. septembra svoj krajevni praznik, ravno tako pa v tem času tudi v Šempetru pri Gorici obeležujejo spomin na preboj obrambne črte in preboj Goriške fronte.

Na kraju, kjer so potekali najtežji boji, so Krajevna organizacija Zveze borcev za vrednote NOB Bukovica-Volčja Draga in okoliške krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Nova Gorica leta 1980 postavile obeležje v spomin na odpor proti fašističnemu nasilju; spomenik, ki danes sicer leži na območju Občine Šempeter-Vrtojba, so družno zgradili prostovoljci tako iz Bukovice in Volčje Drage kot iz Šempetra. In tako, kot so spomenik postavili, zanj tudi skrbijo – v sodelovanju in skupni skrbi članov krajevnih organizacij Zveze borcev obeh občin.

Medsebojno spoštovanje, sodelovanje in enotnost so temeljne vrednote za doseganje vsakega cilja in še posebej velikih ciljev vsakega naroda. Nikoli ne smemo pozabiti, da je bila zmaga nad nacifašizmom dosežena z enotno vstajo in skupnim bojem slovenskega naroda in da je ustanovitev samostojne države pred

Otu

25 leti ravno tako dragocen spomin naši politični in narodovi enotnosti. Zato moramo biti še posebej pozorni tako na vsak poskus potvarjanja zgodovine in negacije partizanskega boja kot zmanjševanja pomena vloge in dosežkov boja za samostojno Slovenijo in storiti vse, da se ti poskusi ne bi udejanjili na naši poti sodelovanja in enotnosti.

Naša država je razmeroma mlada; 25 let vsekakor ni dovolj, da bi vzpostavila ustaljen, suveren in optimalen sistem organizacije in delovanja. Kdor hoče, bo seveda vedno našel razloge, da bo v političnih razlikah iskal in našel način za kritiko države in povzročanje razkola tam, kjer ga v bistvu sploh ni. A prišel je čas, spoštovani. Čas, da sicer ne pozabimo in da skrbno negujemo zgodovinski spomin, a da med ljudmi ponovno okrepimo upanje, da bomo ne glede na odločitve, ki nas čakajo v prihodnje, skupaj ohranili in okrepili naš narod in našo domovino.

Tudi Občina Renče-Vogrsko je mlada občina; po 10 letih delovanja namreč še vedno dela velike razvojne korake. A poudariti je treba, da nam je dobro sodelovanje z vsemi ostalimi goriškimi občinami v veliko podporo. *Še posebej bi rad izpostavil* odlično sodelovanje s sosednjo Občino Šempeter-Vrtojba in na tem mestu se iskreno zahvaljujem njenemu

županu **Milanu Turku** za konstruktivno sodelovanje na pomembnih področjih in sodoben pristop k reševanju skupnih zadev.

Narodnoosvobodilni boj primorskega naroda je sestavni del naše zgodovine, ki ga ni mogoče spremeniti in ne zanikati, še manj pa pozabiti. Zato je prav, da vsako obeležje, kot je ta spomenik, občutimo kot opomnik zgodovine, ki ponovno sporoča slovenskemu ljudstvu, da se je vredno boriti za svoj prostor, splošne

vrednote in braniti mejnike, ki znotraj Evropske unije ščitijo slovenski narodni značaj.

Ob poklonu vsem, ki so izgubili življenja za svobodo, pa smo se vsak posebej dolžni zavedati odgovornosti za krepitev zgodovinskega spomina, da žrtve nikoli ne bodo pozabljene in da se nikoli ne bi spraševali, ali so bile zaman. Slava jim! ■

| Župan Aleš Bucik

Pesmi z vseh vetrov

MoPZ Pobje so v soboto, 10. septembra, v Črnem Vrhu organizirali tradicionalni dogodek Pesmi z vseh vetrov, na katerem se zberejo prijateljski zbori iz Slovenije in domačinom predstavijo svoj program. Letos so k sodelovanju povabili tudi **MePZ Klasje Bukovica-Volčja Draga**.

Nastopali smo:

Pevska skupina Prekmurci iz Tišine, mala pevska skupina, ki deluje že dvanajsto leto. Pojejo prekmurske, slovenske in tuje ter umetniške pesmi. Imajo repertoar božičnih, sakralnih, borbenih in domoljubnih pesmi. Izdali so že dve zgoščenki.

Moški pevski zbor Sveti Štefan iz Vipave, ki deluje že deset let. Zbor prepeva pretežno sakralne pesmi, kjerkoli pač ima čast prepevati. Veselje pa seveda ni popolno, če v ušesih ne zazveni slovenska narodna pesem.

Vokalna skupina Ubeljsko, ki deluje v okviru njihovega turističnega društva. Sestavlja jo deset deklet – študentk, ki prihajajo iz vasi pod Nanosom. Dekleta imajo za seboj celo paleto samostojnih koncertov. Njihov moto je: Petje je naš vsakdan, uživajmo ga!

Mešani pevski zbor Klasje Bukovica-Volčja Draga – nas pa že dobro poznate.

Pobje so resnično pravi gostitelji, revijo smo zaključili s pesmijo in odličnim razpoloženjem ob polnih mizah. Tako je bilo lepo, da se nam ni mudilo domov. ■

Renata Tischer

Foto: arhiv pevskega zbora Klasje

SILVESTROVANJE v Bukovici

31. 12. 2016

v kletnih prostorih Kulturnega doma Bukovica

Info: Srečko Špacapan 040 430 951

VABLJENI

V Kulturnem domu Bukovica imamo odslej tudi »Dvorano Angela Mlečnika«

(pozdravni nagovor pravnukinje Angela Mlečnika)

Pozdravljeni, spoštovani in dragi krajan, dobrodošli na obeležitvi poimenovanja velike dvorane kulturnega doma po Angelu Mlečniku starejšemu. Svojega pradedka sama nisem poznala, o njem znajo več povedati starejši ljudje, zato si bom sposodila njihove besede.

Mlečnikova družina je prišla v te kraje iz Dornberka pred skoraj sto leti. Ustvarjalnost, podjetnost in smisel za gospodarjenje te družine so se odražali pri uspešnem vodenju in razvoju njihove kmetije. Že pred vojno je bil Angel Mlečnik starejši znan širom Goriške, Vipavske, pa tudi daleč v Italiji kot dober gospodar in napreden kmetijski strokovnjak. Bil je tudi zaveden Slovenec. Po vojni je zaradi svoje iznajdljivosti, znanja in izkušenj postal predsednik Kmetijske delovne zadruga Simon Gregorčič, ki se je v času njegovega vodenja razvila v eno najuspešnejših zadrug na Primorskem. Angel je bil vedno poln načrtov, nikoli zadovoljen z doseženim, globoko in daljnosežno razmišljujoč ter zato drzen in širokopotezen pri načrtovanju.

Po drugi svetovni vojni je mesto Gorica ostalo v Italiji, zato je Goriška ostala brez pravega središča. To se je še posebej poznalo na kulturnem področju. Želje in potrebe prebivalcev po kulturnem, športnem in podobnem udejstvovanju, ki ni zamrlo niti pod italijansko oblastjo, so leta 1948 pripeljale do dokončne odločitve o gradnji novega kulturnega doma v Bukovici. Zaradi zahtevnosti

projekta je bila k njegovi izvedbi vključena tudi kmetijska delovna zadruga. Predsednik zadruga Angel Mlečnik je o delovanju kulturnega doma že takrat razmišljal nekoliko širše. Njegova vizija je segla v prihodnost. Zato je vztrajal pri tem, da se v sklopu doma zgradi klet, ki bo pripomogla pri financiranju le-tega. Zaradi svoje sposobnosti motiviranja, organiziranja in vodenja je bil Angel Mlečnik starejši izvoljen za predsednika gradbenega odbora za izgradnjo kulturnega doma.

Bil je tako rekoč duša gradnje kulturnega doma, bil je zagrizen in zanj zavzet do te mere, da ni dopuščal malomarnosti. Njegov prispevek je bila tista pika na i, potrebna zato, da je na koncu prišlo do uresničitve velike želje krajanov – kul-

turni dom je bil zgrajen. Uresničile so se besede enega izmed udarnikov, izrečene ob začetku gradnje: »Naš kulturni dom moramo zgraditi strokovno in kvalitetno, da bodo naši zanamci ponosni.« Kulturni dom živi še danes. In mislim, da lahko kot pravnukinja kot tudi v imenu sedanjih krajanov in še posebno tistih, ki nam je kultura blizu, izrečem zahvalo Angelu Mlečniku starejšemu in prav vsem ostalim, ki so pripevali k uresničitvi tega pomembnega projekta. ■

Kristina Mihelj
Foto: Bogo Rusjan

Krajevni praznik KS Bukovica–Volčja Draga

Krajevna skupnost Bukovica-Volčja Draga sredi septembra (v spomin na požig vasi 19. septembra 1943) že desetletja obhaja krajevni praznik. Tudi letos smo pripravili različno športno, kulturno in zabavno dogajanje v našem kulturnem domu in na drugih prizoriščih. Naš cilj je prijetno druženje in večja povezanost med vsemi krajanji.

Že med tednom (torek in sredo) smo izvedli dve tekmovanji, in sicer škuljado in prijateljski tretji mini balinarski turnir mešanih četvork. V vsaki ekipi sta tako na balinarskem turnirju tekmovali dve ženski in dva moška. Tekmovanja na balinišču v Renčah se je udeležilo pet ekip, in sicer Vrtojba, Vogrsko, Renče in dve ekipi Bukovica-Volčja Draga. Žal je Prvačina letos dan pred tekmovanjem udeležbo odpovedala. Medalje, prehodni pokal in tolažilno nagrado za 5. mesto smo podelili že v torek na balinišču v Renčah.

Medalje so osvojili:

- za 4. mesto: ekipa Bukovica-Volčja Draga 2 (Anita Skok-Černic, Lenka Turel, Silvan Košuta in Vojko Turel);
- za 3. mesto: ekipa Bukovica-Volčja Draga 1 (Marta Abram, Magda Rogelja, Franc Abram in Zvonko Petejan);
- za 2. mesto: ekipa Vogrsko (Marija Merljak, Vida Šturm, Stojan Plahuta in Marjan Volk);
- zlate medalje za 1. mesto je prejela ekipa iz Renč (Emica Arčon, Lavra Arčon,

Davorin Arčon in Tine Arčon). Ekipa iz Renč je prejela tudi prehodni pokal iz rok lanskih zmagovalcev, ekipe Vrtojba. Vrtojbenska ekipa se je letos morala zadovoljiti s čokolado in 5. mestom.

Na tekmovanju v škuljadi so bili pridobljeni naslednji rezultati:

- 1. mesto je osvojila dvojica Davorin Petrovič in Jože Hvalica;
- 2. mesto dvojica Mladen Janeš in Silvan Košuta;
- 3. mesto dvojica Oskar Špacapan in Franc Blaško;
- zadnje, 4. mesto pa dvojica Alen Čoha in Dejan Turel.

Sobotno dogajanje je sicer nekoliko zmotil dež, zato sta odpadla mali nogomet in

odbojka na mivki, prav tako ni bilo vožnje s kočijo in nastopa TVD Partizan Renče. Tradicionalni pohod na Sv. Ot pa smo letos izjemoma izvedli že prejšnjo soboto, 10. septembra.

Največ se nas je zbralo na osrednji prireditvi v soboto, 17. septembra, ob 19. uri, v Dvorani Angela Mlečnika v kulturnem domu v Bukovici. Slovesnost smo začeli v predvhodom v veliko dvorano. Po sklepu Sveta KS se dvorana odslej imenuje po pokojnem **Angelu Mlečniku st.**, ki je bil v času gradnje kulturnega doma duša in gonilna sila vsega dogajanja. Med krajšim nagovorom in glasbenim nastopom (pravnikinja Angela Mlečnika **Kristina Mihelj**, predsednik Sveta KS **Dušan Nemeč** in harmonikar **Marko Hatlak**) smo odkrili spominsko tablo, ki je hkrati novo ime velike dvorane. Tako imamo v kulturnem domu odslej Dvorano Zorana Mušiča (mala dvorana) in Dvorano Angela Mlečnika (velika dvorana).

Vedno znova je lepo spremljati nastope naših otrok iz osnovne šole in vrtca, ki so nas navdušili s svojimi pevskimi, plesnimi in glasbenimi talenti. In predvsem s svojo pristrčnostjo in otroškostjo. Nastopi otrok so bili pomešani s trenutki, ko smo pozornost namenili našim najstarejšim krajanom, ki so ali še bodo letos praznovali 80, 90 in 100 let svoje življenjske poti. Ja, tudi 100 let – že v začetku leta je stoti rojstni dan praznovala **Lidija Susič** iz Bukovice.

Za dolgoletno delo v krajevni skupnosti je priznanje prejela **Vanda Ožbot**, ki je več mandatov vodila in delovala v Svetu KS. Vanda Ožbot se je v življenje krajevne skupnosti bolj aktivno vključila proti koncu prejšnjega tisočletja, ko je bila leta 1998 prvič izvoljena

v Svet KS. V prvem mandatu je za krajši čas prevzela delo tajnice KS, obenem je sprejela tudi vodenje pokopališke dokumentacije in skrb za organizacijo vzdrževanja pokopališča. Za upravljanje pokopališča je skrbel do leta 2005. Leta 2002 je bila ponovno izvoljena v svet KS. Prevzela je še več odgovornosti, saj je sprejela predsedniško mesto. Ta leta je zaznamovala predvsem skrb za Kulturni dom Bukovica, ki je bil takrat v izredno slabem stanju. Pod vodstvom Vande Ožbot se je leta 2004 začela prenova kulturnega doma. Majhna krajevna skupnost, s komaj nekaj več kot tisoč prebivalci, je v letih 2004, 2005 in 2006 začela prenavo kulturnega doma v vrednosti več kot 100.000 evrov. Nova streha in prenovljena fasada sta kulturni dom kot objekt zaščitila pred nadaljnjim propadanjem in dala temelj

za nadaljnjo obnovo. Poleg zunanosti so se začela dela tudi znotraj objekta. Leta 2006 se je del nekdanjega podstrešja spremenil v prijetne mansardne pisarne, ki so kasneje postale prvi prostor nove občine, ki je zaživela leta 2007.

Seveda je poleg tega potekalo tudi vse ostalo delo v krajevni skupnosti: skrb za javno razsvetlavo, skrb za cestno infrastrukturo ter urejanje ekoloških otokov in drugih kontejnerskih mest. Urejeno je bilo marsikaj, kar je bilo zamujenega na področju dokumentacije. Na šolo so se prepisale parcele, ki so bile v lasti KS, a je na njih stala šola. Marsikje so se uredili mejniki in izvedle meritve javnega dobrega. Veliko časa so vzele tožbe do nekdanjih najemnikov v kulturnem domu iz devetdesetih let, prav tako tožba za uveljavljanje prekupne pravice

za klet v kulturnem domu.

Preveč časa bi nam vzelo, če bi želeli naštevati še številne manjše projekte in dela, ki so bila izvedena v času, ko je Vanda Ožbot vodila Svet KS. Mnogi krajanji povedo, da je bila vedno na voljo za ogled kakšnih koli težav na terenu, in, če je le bilo možno, se je trudila poiskati rešitve, ki so bile v dobro vseh vpletenih. Vandi iskrene čestitke za priznanje!

Kot vedno sta nas med prireditvijo nagovorila tudi predsednik Sveta KS Bukovica-Volčja Draga **Dušan Nemec** in župan **Aleš Bucik**. Sledilo je druženje ob kozarčku vina v spodnjih prostorih kulturnega doma, kjer nas je zabavala skupina **Hram**. ■

Stanko Šemrl
Foto: Bogo Rusjan

O bogati zapuščini renških narečnih besed in iz

V petek, 8. julija, na predvečer praznika Mohorjevo 2016, so obiskovalci ob predstavitvi renškega slovarja **PO RIƏNŠKUO** napolnili domačo kulturno dvorano. Ob prisotnosti podžupana **Radovana Rusjana** je navzoče pozdravil **Borut Zorn**, predsednik Krajevne skupnosti Renče, **Vesna Pahor**, predsednica Društva KUL-TU-RA Renče, pa je v uvodnem nagovoru med drugim povedala:

Letošnje Mohorjevo in današnji 8. julij ima za našo vas, našo krajevno skupnost in našo občino kot tudi za Društvo za kulturo, turizem in razvoj Renče prav poseben pomen. Po skoraj desetih letih bolj ali manj intenzivnega zbiranja domačih narečnih besed in izrazov je med nami knjiga, v kateri so vse te besede zapisane, kakor smo jih slišali v govoru naših prednikov in kakor jih mnoge še vedno govorimo tudi mi med seboj. Nismo jih zapisali po strogih znanstvenih merilih, to delo čaka strokovnjake nekoč v prihodnosti. Zato smo knjigo imenovali Prispevki za slovar, ki se bodo nadaljevali in dopolnjevali, saj je naša vas velika in govor v njej razgiban in raznolik. So pa zbrane besede za slovarska gesla, skoraj 6.000 jih je, sedaj tukaj, na enem mestu, in pričajo o prisotnosti slovenstva na skrajnem robu slovanskega rodu, ob živem stiku z romanskim, v preteklosti pa tudi germanskim svetom. Zbirati so jih pričeli naši najmlajši, v osnovni šoli, in njihova pobuda je nekaj najbolj dragocenega, delo pa so nadaljevali člani etnološke sekcije Društva za kulturo, turizem in razvoj. Knjiga nam pove, da je naše narečje tudi naš materni jezik in kot tako neprecenljiv zaklad trdne, trajne prisotnosti in identitete.

Predstavitve slovarja je bila hudomušna in zabavna in je predstavljala sproščen uvod v poletje, obenem pa je skušala prikazati delo in prispevke posameznih akterjev publikacije na nekoliko drugačen način. Scena je bila postavljena v vaško gostilno, kjer je nunca Piepca, klepetava in vsevredna »gostilničarka«, pomagala novinarki pri zbiranju informacij o narečnem slovarju. Ker je bila novinarka s »kranjskega«, se ji je pri tem zatikalo. Kot na dlani je bilo, da se bo morala opremiti s slovarjem, ki jo bo vpeljal v bogastvo renškega dialekta,

saj je brez tega znanja v pogovoru prihajalo do zmede in slabšega razumevanja. Na odru so se poleg Piepce (**Neva Pahor**) in ljubljanske novinarko (**Alenka Gregorič**) zvrstili še **Branka Pregelj Arčon**, ki je v šolskem letu 2003/04 s skupino renških učiteljic začela z učenci 4. in 5. razredov osnovne šole zbirati renške besede in izraze. Na odru so vsebino slovarja razgrnili še **Radivoj Pahor**, avtor številnih umetnih narečnih pesmi, **Rožica Žvanut**, ki je šaljivo opisala uporabo kokošjega mesa in vseh delov živali v renški prehrani in vsakdanjem življenju. Na koncu se je z novinarko pogovarjal tudi **Miran Pahor**, avtor v slovar vključene prve renške slovniče, ki opremi bralca z znanjem za pogovore s prebivalci Renč in dokazuje, da je njihov govor strukturiran in skladen s številnimi pravili, ki pa se v marsičem razlikujejo od knjižne slovenščine. Za pravo domače vzdušje je poskrbel mladi harmonikar **Žiga Mozetič**, ki je

sproščeno in zelo obetavno nastopil. Ob zaključku prireditve je občinstvo skupaj z nastopajočimi zapelo znano primorsko pesem Naša mati kuha kafe in z aplavzom pospremlilo imena vseh, ki so kakorkoli pomagali pri izdaji slovarja in pri zbiranju gradiva. **Florida** in **Branko Petelin**, ki sta v narodni noši še dodatno motivirala številno občinstvo, sta poskrbela, da je slovar dobil v roke vsak, ki se je na večernem dogajanju želel tudi sam prepričati o zapisanem neprecenljivem bogastvu domače narečne besede.

Renčani imamo narečni slovar in slounico

MUÓJA BESÍƏDA JE MÚƏJ DÚƏM

Številni slovenski kraji in njihovi prebivalci z zanimanjem odkrivajo svoje korenine, iščejo načine, kako bi poglobili vedenje o lastni preteklosti, utrdili občutek pripadnosti kraju ter budili in ohranjali narodno zavest. Poleg snovne zapuščine ter poznavanja zgodovine in običajev domačega kraja in okolice je torej pomembno tudi ohranjanje domače besede.

V šolskih letih 2003/04 in 2004/05 so na renški osnovni šoli izpeljali projekt Zakladi našega kraja, ki je med drugimi vsebinami obsegal tudi zbiranje domačih besed in besednih zvez, ki so jih iskali in zapisovali učenci ob sodelovanju velikega števila krajanov. Projekt je koordinirala psihologinja **Branka Pregelj Arčon** z učiteljicami **Natašo Arčon Triler**, **Adrijano Likar**, **Nives Hvalica** in **Bojano Drufovka**, sodelovali pa so učenci, ki so takrat obiskovali 4. in 5.

razov

razred osemletke.

Seznam besed in izrazov, ki so jih zbrali in uredili osnovnošolci pod vodstvom mentoric, je predstavljal osnovo za podrobnejšo in obsežnejšo zbirko. Znotraj domačega društva za kulturo se je oblikovala manjša skupina navdušencev in navdušenk (**Miran Pahor, Neva Pahor, Radivoj Pahor** in Branka Pregelj Arčon), ki smo bili pripravljene intenzivno zbirati, preverjati in razporejati izraze ter jih zapisovati, včasih pa kakšen pogovor tudi posneti. Pri zapisu slovarskih gesel smo naredili tudi določene kompromise, saj celo v skupini, ki je pripravljala slovar za tisk, izgovora istih besed nismo vedno enako »slišali«.

Imeli smo srečo, da smo si pri zahtevnem

in orodja povzela iz nemščine, delno tudi iz italijanščine. V času fašizma so morali otroci obiskovati italijansko šolo, kar je močno vplivalo na vnos številnih italijanskih besed v domači govor. Opazimo pa lahko, da so tuje izraze naši ljudje nekako poslovenili, jih preoblikovali in prilagodili ter sklanjali in spregali v skladu z izkušnjo lastnega maternega jezika (gre za tako imenovane ljudske izposojenke), nemalokrat pa so tuje besede in fraze enostavno prevedli v slovenščino oz. v domače narečje.

V Renčah je bil skoraj v vsaki družini zidar, največkrat pa jih je bilo tudi več. Veliko domačinov še hrani zidarsko orodje na kaščah kot dragocen spomin na žuljave roke svojih prednikov in njihove številne poti v svet.

iz preteklih časov. Nekaj fotografij pa je tudi novejšega datuma in so iz različnih tematskih prireditev ob Mohorjevem, vaškem prazniku, ki je namenjen obujanju nekdanjega življenja in običajev. Oblikovanje slovarja smo zaupali mlademu arhitektu, domačinu **Tinetu Kljunu**, ki je slovar opremil z umetniškimi priredbami domačih vedut in ga oblikoval s spoštovanjem in ljubeznijo. Za tisk je poskrbel tiskar **Robert Kerševan** iz Oševljeka.

Izdajo slovarja so omogočili Društvo za kulturo, turizem in razvoj Renče s prizadevno predsednico **Vesno Pahor**, Krajevna skupnost Renče, Občina Renče-Vogrsko, Osnovna šola Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče in številni krajanji, ki jim ni bilo žal la-

in pogosto zapletenem delu lahko pomagali z imenitnimi zgledi nekaterih narečnih slovarjev iz bližnjih krajev s sorodno, včasih podobno ali skoraj enako izgovorjavo. Vendar v splošnem (vsaj za starejši govor) drži znana ugotovitev: VSAKA VAS IMA SVOJ GLAS. Nastala je torej obsežna zbirka slovarskih gesel oz. besed in besednih zvez, ki so značilno naše, se pa po izgovorjavi, naglasu ali po obliki povsem ali vsaj nekoliko razlikujejo od knjižne slovenščine. Kjer so bile razlike s knjižno slovenščino večje, smo zabeležili tudi različne načine spreganja glagola, sklanjanja samostalnika, stopnjevanja pridevnika ... V zbirko besed pa smo zapisali tudi svojstveno povezovanje besed in mestoma tudi njihov preneseni pomen. Na razvoj narečja prav gotovo pomembno vpliva več dejavnikov (mediji, izobraževanje, delovno okolje, komunikacije, selitve, potovanja ...), v preteklosti pa je še posebej zaznati vpliv šole. Renški zidarji, mizarji, šivilje in pripadniki drugih poklicev so v času avstroogrškega cesarstva obiskovali šolo, ki je izrazoslovje za mnoge delovne procese

Pogost motiv in skupna točka pogovorov v vsakodnevnih srečanjih krajanov sta zdravje in vreme, zato smo tema področjema namenili nekaj več prostora. Med zbiranjem smo naleteli tudi na posebne načine postavljanja vprašanj in izkazalo se je, da lahko tudi z njimi izpišemo krajše poglavje in tako opremimo vsakogar, ki bi želel navezati pogovor v domači govorici. Nismo pa pozabili sladokuscev in ljubiteljev dobre domače hrane, saj smo zbrali zajeten seznam dobrot iz renške kuhinje. Ob iskanju novih besed in besednih zvez so se kot bogat vir izkazale narečne rime in pesmi. Da tudi sodobni literat lahko ustvarja v domači govorici, pa pričajo pesmi, ki zajemajo snov iz vaškega življenja in so kot prigradnice največkrat zapisane v štirivrstičnih kiticah. V njih najdemo stiske, hudomušnost in iznajdljivost ljudi v teh krajih. Posebno poglavje slovarja pa zajemajo slovnična pravila domačega govora, zajeta v Prvo renško slovnico, ki jo je napisal Miran Pahor.

Slovar smo opremili s fotografskimi utrinki

stnega dragocenega časa, saj so se zavedali zgodovinskega pomena in generacijske zamejenosti projekta, v katerem so sodelovali. V knjigi zajete prispevke za slovar bodo prihodnji rodovi gotovo še nadgrajevali in izdelali pravi, visokim strokovnim merilom ustrezajoči slovar.

Slovar »PO RĪNŠĪKUO« z besedami, ljudskimi modrostmi in pesmicami bralca popelje med vaške brajde, njive, senožeti, vijugaste ceste in kolovoze, k prebivalcem na levem bregu reke Vipave pod Črnimi hribi in k njihovi govorici, v svet otroških iger, pa tudi dela in žuljev starih in novih generacij RĪnškoucou. ■

Neva Pahor
Foto: Bogo Rusjan

Slovar renškega govora je mogoče kupiti v renški knjižnici, pri Nevi Pahor in Stazici Zorn. Vse informacije lahko dobite tudi v Društvu KUL-TU-RA Renče.

Mohorjevo 2016

Renčani utrjujejo tradicijo in uvajajo novosti

Tudi letošnje Mohorjevo je ostalo zvesto bogati ponudbi dogodkov in prireditev. Za slovesen začetek so poskrbeli člani etnološke sekcije Društva za kulturo, turizem in razvoj Renče, ki so pripravili hudomušno predstavitev slovarja renškega narečnega govora **PO RIƏNŠKUO**, o katerem pišemo v posebnem članku.

V petkovem popoldnevu oz. večeru so reški športniki odigrali tudi turnir v košarki in nogometu. V sobotnem jutru pa so se izkazali kolesarji, ki so na svojih »konjičkih« jurišali na Trstelj. Drugi kolesarski podvig so ljudje ob poti pospremili z vzkliki in aplavzi, kar je kolesarjem dajalo novo moč in zagon. Prvi se je na vrh povzpел **Blaž Uršič**, med kolesarkami pa **Maja Škrlič**. Tudi ostali, bilo jih je okrog petdeset, so dosegli cilj in na strmem vzponu

dokazali, da so dobro pripravljene. Sobotne popoldanske aktivnosti so se pričele z odprtjem mednarodne slikarske razstave v kulturni dvorani v Renčah. Razstavo so pripravile članice likovne sekcije domačega kulturnega društva in likovniki iz Italije, ki sodelujejo pri projektu Alpen-Jadran. Kratko slovesnost je spremljalo ubrano igranje na flavto in kitaro **Ele** in **Anike Stres**, obiskovalci pa so si lahko ogledali zanimiv in pester izbor likovnih del ljubiteljskih slikarjev iz obeh držav. Ob odprtju razstave so spregovorile predsednica **Hema Jakin**, men-

torica **Jana Dolenc** in **Vesna Pahor**.

Popoldne je pod kostanji ob reki Vipavi prav veselo žuborelo. V senci starega mlina so vaški možje igrali briškolo, na številnih stojnicah pa so se ponujale dobrote domače kuhinje. Rdečo nit kulinarčne ponudbe je predstavljal kruh in kajpak vse, kar lahko poješ zraven. Ni manjkalo niti sladic, ki so še posebej razveseljevale mlado in staro. Med stojnicami vaških zaselkov, Društva upokojencev Renče in Rdečega križa Renče smo letos opazili tudi predstavitev in prodajo renškega slovarja. Ta sveža pridobitev je naletela na dober odziv med obiskovalci in člani Društva KUL-TU-RA lahko upajo, da bo knjiga kmalu prišla v vsak dom in v roke mnogih Renčanov po Sloveniji in v tujini. Letos so prireditev pod kostanji popestrili tudi nekateri novi ponudniki od blizu in daleč: pridelovalci zelišč in dišav **Kmetije pod brezo** z Vogrskega, peki in slaščičarji podjetja **Vintola** z Volčje Drage, sirarji **Kmetije Hubjani** iz Bat in **Društvo keramikov iz Bilj**. Med stojnicami smo opazili tudi hudomušno »umetnico«, ki je mimoideče tako tudi »portretirala«, otroci pa so se pred mlinom lahko preizkusili v slikanju pod budnim očesom domače likovne ustvarjalke **Severine Rijavec**. Z veseljem povemo tudi, da sta vaško prireditev tudi letos obiskala **Riccardo Marchesan**, župan pobratene občine Štarancan, in njegova soproga **Ornella Tabani**, ki sta se sproščeno pogovarjala s številnimi prijatelji in znanci iz Renč.

Občina Renče-Vogrsko je letos pripravila tudi zelo zanimivo okroglo mizo z naslovom Ponovno zaživeti z Vipavo. Okroglo mizo so obiskali eminentni gostje: **dr. Mitja Bricelj**, sekretar na Ministrstvu za

okolje in prostor, **prof. dr. Simon Kušar**, izr. prof. na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, **Branko Pavlin**, član Alumni kluba geografov ljubljanske univerze in pobudnik projekta revitalizacije doline reke Vipave. Okroglo mizo so obiskali tudi nekateri krajanje Renč in okolice, saj je bila tema razgovora nad vse aktualna. Zajemala je namreč vprašanja, kako ponovno vključiti reko Vipavo z obrežji v uporabo krajanov, kako zasnovati

upravljanje reke in obrežij ter nenazadnje kako zmanjšati poplavno ogroženost. Ko so po Vipavi priveslali nadobudni rečni mornarji od Arčonov do starega renškega mosta (z doma izdelanimi plovili!), smo doživeli pravi vrhunec dogajanja. V vročem poletnem popoldnevu je spust po reki s splavi, čolni in kajaki zares prijetna osvežitev, ki vsakič izzove veselje in odobravanje. Tokrat so se izkazali tudi Vogrini in Vogrinke, ki so se oblekli v mornarske

obleke in ob zvokih harmonike še lepo zapeli. V večernih urah se je dogajanje preselilo za stavbo nekdanjega Zadrúžnega doma oz. KS Renče. Ob zvokih ansambla **Hram** smo lahko zaplesali na lesenem »brjárju« pod mogočnima platanama in glasba je odmevala še pozno v noč. ■

Vesna Pahor
Foto: Matjaž Bizjak

75 let od sestanka na Kremancah – od ustanovitve

Druga svetovna vojna bi bila prav gotovo daljša in krutejša, če se Slovenci ne bi že leta 1941 organizirali v Osvobodilno fronto, ki je skrbela za obveščenost ljudi, organizacijo narodnoosvobodilnega boja, osvoboditev izpod okupatorja in zbiranje hrane, orožja in ostalega, kar je pripomoglo k zmagi za svobodo.

V Renčah, na Kremancah, je leta 1941 potekal prvi sestanek aktivistov Osvobodilne fronte na severnem Primorskem. V zgodovinskem zapisu **Mirana Pahorja** o Renčah piše: Eden najodločnejših članov krajevene organizacije komunistične stranke, ki je že med obema vojnoma delovala v Renčah, je bil **Lucijan Bratkovič Bratuš**, renški zidar, udeleženec oktobrske revolucije in kasneje narodnoosvobodilnega boja, v katerem je žrtvoval svoje življenje. Po njem se imenuje osnovna šola. Vodilni organizatorji odpora v Renčah in na Primorskem so se poleti 1941 zbrali na znamenitem sestanku na Kremancah nad Renčami, kjer so obravnavali in podprli program Osvobodilne fronte slovenskega naroda za oborožen boj proti okupatorju. Z zapletitimi okoliščinami (spornost 8. julija) ni mogoče zmanjševati pomena te konference. Srečanje podrobno opisuje udeleženec **Bogomil Vižintin Milo** (Goriški zbornik 1947–1957, Kako smo začeli). Razen njega in Bratkoviča so bili na tistem sestanku še štiri Renčani: **Avugust Špacapan Strnad**, **Angel Kodrič**, **Franc Brumat** in **Jože Volk**. V nekaterih virih (Kodrič) sem zasledil podatek, da je bil udeleženec tega sestanka tudi **Martin Mozetič**.

V počastitev tega zgodovinskega dogodka so letos v Sloveniji potekala posebna zborovanja in proslave v organizaciji krajevnih in območnih organizacij Zveze borcev. Tako na sever-

nem Primorskem potekajo proslave v šestih krajih: na Gradišču nad Prvačino, v Renčah, Opatjem selu, Vrtojbi, Solkanu in Kanalu, in to v soorganizaciji krajevnih skupnosti.

10. julija smo se zbrali v Renčah na lepo urejenem in okrašenem kotalkališču. Nastopal je **Orkester slovenske policije** iz Ljubljane s članom tudi iz Renč, **Moški pevski zbor PRO-VOX** pod taktirko **Ivana Mignozzija** in učenci Osnovne šole Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče pod mentorstvom **Branke Pregelj Arčon**. Slavnostni govornik je bil državni poslanec **Matjaž Nemec** iz sosodstva, ki je v svojem govoru poudaril povezovalno noto primorskega odpora med NOB – primorsko himno Vstala Primorska si v novo življenje:

»Nekdaj z boleštjo smo v sebe zaprli svoje ponižanje, svoje gorje, krik maščevanja na ustnih zatrlji, ga zakopali globoko v srce.

Spoštovane in spoštovani, tovarišice in tovariši, gospe in gospodje!

Primorska je bila tedaj del Kraljevine Italije, v kateri je vladal za slovenski narod mačehovski, zatiralski Mussolinijev fašistični režim. Primorci smo bili zatirani in ponižani na političnem, kulturnem, gospodarskem in humanem področju.

Že pred prvo svetovno vojno, kot prvi v Evropi, smo se morali primorski Slovenci upirati

skrajnemu italijanskemu nacionalizmu in iredintizmu. Še v času avstroogrške monarhije smo bili priča prvimi spopadom z italijanskimi okupacijskimi enotami. V drugi polovici dvajsetih let so bili postavljeni temelji organizacije TIGR.

Toda nacifašizem se je krepil in naše ljudi

peljal na pot druge svetovne vojne. Sledila so dramatična, tragična leta za Slovence, razdeljene med Italijane, Nemce in Madžare.

Toda glej, planil vihar je presilen, kot pajčevine raztrgal okov, šinil je zopet žar novega dneva tjaja do poslednjih primorskih domov ...

... nas spominja druga kitica himne Primorcev. Zapihal je veter odpora in upora, sledil je najsvetlejši dosežek takratnega časa, ustanovitev Osvobodilne fronte.

*»OF je simbol vitalne sile slovenskega naroda. OF je simbol slovenskega dostojanstva; OF je simbol slovenskega odpora nacifašizmu.« Te besede je ob 70-letnici konca druge svetovne vojne v svoji publikaciji Boj za prihodnost zapisal **Janez Stanovnik**, borec, ekonomist, politik, dolgoletni predsednik in danes častni predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB, predvsem pa iskri razumnik. Opozoril je, da je ta del naše veličastne zgodovine ne samo luč resnice in priča preteklosti, ampak tudi učitelj življenja.*

Tudi za Primorce, ali pa predvsem za Primorce. V času med poletjem in jesenjo 1941 je vzpostavitev in organizacija upora na Kremancah, prvotno poznana pod imenom Protiimperialistična fronta za Goriško, kasneje pa kot Osvobodilna fronta slovenskega naroda, pomenila začetek narodove vstaje in

ve prvega odbora OF

človekovega prepoveda. Kot se je pokazalo ob kasnejšem razvoju dogodkov, je bil ta upor nedvomno daleč najbolj pomembna odločitev za ohranitev narodne identitete. Ta boj nas je kot narod postavil na pravo stran zgodovine ... Ne pozabimo tega, nikoli!

Postavil je tudi temelje, da smo lahko pred petindvajsetimi leti dosegli tisto, kar z obeležitvijo in spominom praznujemo v teh dneh – samostojnost naše države. Danes pa gre še posebej poudariti, da je bila ustanovitev naše države formalno in neformalno povezana z evropskimi sanjami.

Ponosni smo lahko in moramo biti na generacije naših staršev, nonotov in non, ki so najbolj zaslužni za odločilen korak, da smo iz naroda hlapcev postali narod junakov in gospodarjev. Zatiranje, vojna, zmaga, nova država, povojna obnova, gibanje neuvrščjenih, osamosvojitvev, evropske sanje ... Ampak boja še ni konec. Boriti se moramo za lepšo prihodnost.

**Strojnice svojo so pesem zapele,
zrak je pretreslo grmenje topov,**

**širne poljane so v ognju vzplamtele,
klic je svobode vstal sredi gozdov ...**

... nas v tretji kitici opozarjata avtor besedila Vstala Primorska **Lev Svetek Zorin** in avtor uglasbitve **Rado Simoniti**.

Po 71 letih od konca vojne in 25 letih samostojne Slovenije imamo občutek, da so klasična orodja demokratičnih institucij preživeta, temeljne paradigme demokracije pa ogrožene. Ustvaril se je občutek, da demokratične institucije ne opravljajo več svojih nalog, ne v Sloveniji, ne v Evropi. Ljudje danes glasujemo protestno proti, da pokažemo svoje nezadovoljstvo.

Premalokrat se spomnimo, da je sprememba edina stalnica. Mislili smo, da bomo spremenili le tisto, kar je bilo slabo, vse, kar je bilo dobro, pa se bo ohranilo. Danes pa se moramo končno in dokončno zavedati razsežnosti globalnih trendov in sprememb, geopolitičnih tokov ali pa demokracije, ki mora ponovno pričeti služiti ljudem, ne kapitalu. Ograditi se moramo od težnj pohlepa in ponovno zgraditi zaupanje v domovino in družbo in to vsak dan posebej, z vsakim dejanjem posebej. Evropa se sooča z največjimi izzivi do sedaj. Ima le dve možnosti; vrnitev k nacionalnim politikam ali ponovno povezovanje. V te presoje o boljšem pa mora biti težnja sprememb vselej usmerjena k miru. Ta se nam še danes zdi samoumeven.

Če kaj, danes vidimo, da je zahodnoevropska paradigma iztrošena, da potrebuje nov zagon! Potrebujemo drugačno Slovenijo, potrebujemo novo Evropo. Brez spoštovanja pa ne moremo pričakovati, da nas bodo spoštovali drugi. Prvi korak naj bo korak poguma. Ne pozabimo, od kod prihajamo, da bomo vedeli, kam gremo. Na tej poti pa je nujno za seboj pustiti bolečino preteklosti, da bodo naši zanamci lahko na nas tako ponosni, kot smo mi ponosni na naše prednike. Tiste, katerih prave odločitve in častna dejanja so privedla do današnjega spomina.

**Vstala Primorska si v novo življenje,
z dvignjeno glavo korakaj v nov čas!
V borbah, ponižanju, zmagah, trpljenju
našla si končno svoj pravi obraz.«**

Tako je zaključil poslanec Matjaž Nemec. Ob zaključku pa je dvorana zadonela ob zvokih pesmi, ki je postala primorska himna. Učenci osnovne šole so svoj recital izvedli ob spremljavi MoPZ PROVOX in z izrednim posluhom za ohranjanje zgodovinskega spomina mentorice Branke Pregelj Arčon. Za pravo vzdušje je poskrbel Orkester slovenske policije, ki je zaigral venček partizanskih in domoljubnih skladb. Bilo je tako, kot bi si želeli večkrat! V zahvalo za izreden posluš za ohranjanje vrednot NOB in zgodovinske resnice je Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica posebno priznanje in zahvalo predalo KO Zveze borcev Renče in Krajevni skupnosti Renče. ■

Katjuša Žigon
Foto: Bogo Rusjan

Dodali smo k praznovanju – praznik 2. junij v Štarancanu

Že tradicionalno nas prijatelji iz pobratenega Štarancana vabijo na vsa njihova praznovanja in tudi 2. junija smo se kot delegacija pod vodstvom predsednika Sveta KS Renče **Boruta Zorna** udeležili proslave ob njihovem praznovanju dneva republike.

Zgodovina tega praznika v Italiji je zanimiva, saj je v prvotni obliki obeleževal dan, ko je v Italiji 2. in 3. junija 1946 potekal referendum in se je 13 milijonov Italijanov odločilo za republiko. Monarhija je propadla in s tem so tudi fašizem dokončno pregnali iz države. Državni praznik je bil proglašen leta 1948, ki pa so mu kasneje odvzeli praznovanje in v času predsedova-

nja **Carla Anzeglia Ciampija** so leta 2001 ponovno proglasili 2. junij za vsedrjavni praznik. Veliko vlogo pri ponovni vzpostavitvi praznika je imel **Benito Peres**, velik prijatelj Renč, ki je žal bil te dni letos v bolnišnici. Delegacija ga je obiskala in dragemu prijatelju izkazala veliko spoštovanje.

V imenu delegacije je prisotne pozdravila **Katjuša Žigon**, katere nagovor so prevedli tudi v italijanščino:

»Spoštovani gospod župan Marchesan, vsi predstavniki oblasti, predstavniki Odpora 2. junij, dragi prijatelji iz Štarancana. Zahvaljujem se vam za povabilo in vam prinašam pozdrave vseh vodilnih, društev in vseh Renčanov.

Danes praznujete 70 let Republike Italije, 70 let volilne pravice žensk, 70 let brez

vojne in jaz bom dodala še 39 let našega pobratenja. Vse naštetu je resnično dober vzrok, da praznujemo in se veselimo. Toda vsi tega ne zmorejo. Ljudje, ki nimajo službe, ki ne morejo plačevati položnic, ljudje, ki razmišljajo, kaj bodo jutri dali v usta, ti ne praznujejo. In mi jim moramo pomagati! Naredimo nekaj dobrega za njih, za reveže, za ljudi, ki ne praznujejo. Ni dovolj dobra misel, potrebna so dejanja politike in gospodarstva.

Naj zaključim z dobrimi željami za vso demokratično italijansko javnost. Vse najboljše, Italija, prijazna dežela vsem prebivalcem, vsem sosednjim državam, vsem ljudem, ne glede na barvo kože in religijo.« ■

| Vesna Pahor

Praznik rac v Štarancanu

Zadnji teden avgusta in prvi teden septembra sta v Štarancanu rezervirana za veliko šagro – praznik rac, ki poteka celih 14 dni. Ljudje pridejo spočiti z dopusta naravnost na veselice in se skupaj z otroki veselijo v igrah, povorkah, koncertih ... V večernih urah so ulice polne mladine, ljudi, otrok, ki se skupaj veselijo v zadnjih počitniških dnevih pred pričetkom šole in resnih obveznosti.

V teh dneh se skoraj vsak dan dogajajo razni kulturni in športni dogodki. Veliko je glasbenih koncertov vseh zvrsti, poulične-

ga gledališča in predstav, razstav domačih umetnikov. Največ ljudi pa se zbere, ko je na sporedu tombola, saj so Italijani znani prav po tej igri.

Letos smo se v Štarancan odpravili večkrat. Bili smo prisotni:

- v torek, 23. avgusta, na uradni otvoritvi šagre, ki je potekala na posestvu kmetije La Ferula v središču Štarancana ob kratkem kulturnem programu lokalne kantavtorice in predstavitvi programa za vse dni,
- v petek, 26. avgusta, ko je na trgu Dante nastopil **Pihalni orkester Vogrsko**. Spremljali so ga predstavniki KS Renče. Skupaj so bili prisotni pri otvoritvi stojnic, stojnico je v soboto in nedeljo imela tudi KS Renče,

- v soboto, 27. avgusta, predstavniki občine in KS Renče na stojnici,
- v nedeljo, 28. avgusta, na stojnici in s kmečkim vozom v parku, ki je bil kot vsako leto najbolj iskan in oblegan, saj na njem ekipa iz Arčonov in Selc reže pršut in domač kruh, vse skupaj pa poplakne s kozarčkom rujnega,
- v soboto, 3. septembra, ko so Štarancan obiskali člani Društva upokojencev Renče, ki so bili povabljeni na kosilo na temo »Starejši in šagra«.

Vsem udeležencem se iskreno zahvaljujem za njihov trud in čas, ki so si ga vzeli za druženje z našimi prijatelji iz Štarancana. Vedno so veseli naših obiskov. ■

| Tekst in foto: Borut Zorn

Otvoritev pošte na Volčji Dragi

Nepričakovana vest o zaprtju pošte na Volčji Dragi nas je močno pretresla. Z županom nisva nič razmišljala, temveč sva stopila v akcijo in poklicala odgovorne na Pošti Slovenija. Pritrdili so vesti in pojasnili, da pošte ne zapirajo, temveč iščejo ustreznega najemnika. Iskali smo posameznike in se dogovarjali, vendar pravega odziva ni bilo.

Na razpis se je prijavilo eno samo podjetje – družinsko podjetje **Marus** iz Renč. Družinsko podjetje je v lasti **Radovana** in **Majde Rusjan**. Podjetje Marus je na razpisu uspelo in 1. septembra začelo obratovati kot pogodbeni stranka Pošte Slovenije. 3. septembra smo bili krajanje Vogrškega, Volčje Drage in Bukovice vabljeni na svečano otvoritev. V istem času je podjetje Marus praznovalo 25-letnico delovanja; to pomeni, da smo dobili zaupanja vrednega pogodbenika.

Na svečani otvoritvi je bil glavni govornik župan **Aleš Bucik**, nekaj misli sem kot predsednik KS Bukovica-Volčja Draga podal tudi sam. Pomembna beseda pa je pripadala novemu najemniku pošte Radovanu Rusjanu, ustanovitelju in direktorju podjetja Marus. Na kratko nam je orisal zgodovino podjetja in dodal, kaj vse imajo v načrtu poleg poštnih storitev. Postopoma nameravajo v ponudbo vključiti domače proizvajalce in pridelovalce, da bo pošta poleg osnovne dejavnosti nudila tudi proizvode domačinov.

Želim si, da bi storitve, ki jih ponuja pošta, krajanje čimbolje izkoristili, in sem ponosen, da med nami obstajajo tudi taki posamezniki, ki si v teh težkih časih upajo tvegati. Podjetju Marus želim še veliko uspehov na njihovi poslovni poti. ■

Dušan Nemec
Foto: Bogo Rusjan

V Renčah imamo novega župnika

V renški župniji smo se zadnjo nedeljo julija »poslovali« od župnika **Slavka Hrasta**, prvo nedeljo avgusta pa smo zaželeli dobrodoščico novemu župniku **Marku Kosu**.

Župnik Slavko Hrast je odšel službovat v Drežnico, nazaj v planinski raj. Z nami je bil 16 let. Slovo od njega in sprejem novega župnika smo Renčani pripravili v naši kulturni dvorani.

Potrudili se bomo, da bo novemu župniku med nami lepo. ■

Župljani Renč

Pihalni orkester Vogrsko že v pripravah na prihajajoče izzive

Počitnic je konec tudi za člane **Pihalnega orkestra Vogrsko**. Po zaključku sezone konec junija so konec avgusta že poprijeli za instrumente, se zbrali na vajah in že tudi nastopali v Italiji.

Sezono 2015/16 je PO Vogrsko zaključil junija. Po končanem tekmovanju slovenskih godb, ki ga je orkester 20. in 21. maja skupaj z Zvezo slovenskih godb organiziral v Bukovici, se je orkester junija odzval prijateljskemu povabilu Pihalnega orkestra Vrhpolje. V sklopu poletnih glasbenih večerov v Vrhpolju se je tudi naš orkester predstavil s koncertnim programom. 24. junij pa je bil dan, na katerega sta se tako Pihalni orkester Vogrsko kot tudi **Goriški pihalni orkester** pripravljala celo pomlad: v Novi Gorici na Bevkovem trgu je potekal gala koncert, na katerem sta orkestra združila moči in nastopila s skupnim programom. Slišali smo skladbe svetovno znanih glasbenih legend – Franka Sinatre, Raya Charlesa, Abbe, Queenov, pa tudi

Slavka Avsenika in drugih. Na odru se je združenemu orkestru, ki sta ga vodila dirigenta **Nejc Kovačič** in **Sandi Cej**, pridružila tudi vokalistka **Mojca Velikajne**. Kratke počitnice so godbenikom hitro minile. V petek, 26. avgusta, so se že odpeljali proti Štarcancu, na tradicionalni praznik rac, kjer so krajanom, ki jih vsako leto znova z veseljem sprejmejo, praznik tudi tokrat popestrili z raznimi koračnicami in plesnimi ritmi. Od konca avgusta naprej torej člani Pihalnega orkestra Vogrsko že pridno vadijo v godbenih prostorih na Vogrskem. Oktobra bodo nastopili na tradicionalni vogrinski procesiji, novembra pa jih čaka še več dela: predstavili se bodo na vsakoletni

reviji pihalnih orkestrrov severne Primorske, sodelovali na martinovanju, trobilska sekcija se bo udeležila strokovnega seminarja, ki ga za trobilce pripravlja Godbeniška šola Vogrsko ... Dela vsekakor ne bo zmanjkalo, saj se že od začetka letošnje sezone pripravljajo tudi na tradicionalni božično-novoletni koncert. ■

Jasna Živec
Foto: David Verlič

Z glasbo na pot

Učenci Godbeniške šole Vogrsko in člani šolskega orkestra so junija šolsko leto zaključili na malce drugačen način. V različnih komornih zasedbah so zaigrali na koncertu v atriju Podružnične šole Vogrsko. Izbira lokacije se je izkazala kot odlična – ne le zaradi čudovitega obzidja, ki nas je obdajalo, ampak

tudi zato, ker smo lahko glasbo začutili in slišali na malce drugačen način.

Igranje zunaj ni tako preprosto, kot se na prvi pogled zdi. Potrebni so veliko aktivnosti in priprav za izvedbo takega koncerta, od nastopajočih pa terja veliko zbranosti. Rahel vetrič, ki je občasno zapihal, ni odpihal stran

samo treme pred nastopom, ampak tudi note. Toda vse to je dalo še poseben čar dogodku, ki smo ga tudi malce počitniško obarvali. In, kar je bilo najvažnejše, mladi godbeniki so bili veseli in polni pričakovanja, kaj še lepega jim bomo pripravili v novem šolskem letu.

In vsi, ki delujemo v godbeniški šoli, jih v novem šolskem letu nismo razo- ▶

► čarali. Potrudili smo se, zbrali moči in ideje ter otroke popeljali na glasbeni vikend v Čepovan. Program je bil resda natrpan z velikim številom ur sekcijskih in skupnih vaj, vendar dobre volje in razigranosti ni primanjkovalo. K prijetnemu vzdušju in nepozabnim trenutkom je zagotovo pripomogel tudi nočni pohod z baklami. Sproščen klepet, ki je odmeval daleč naokoli, je potihnil kmalu po tem, ko smo ležali na odejah in prisluhnili pravljici o prijateljstvu, si izmenjali nekaj lepih

besed in si ogledovali zvezdno nebo. Da ima narava v vsakem trenutku dneva svoj čar, so otroci izkusili tudi v športnih igrah in drugih aktivnostih, ki smo jih izvajali po Čepovanu. Zagotovo pa bodo ostale v spominu tudi skupne vaje, ki smo jih v sončnem vremenu imeli kar zunaj, pred domom. Veseli smo, da smo v tem vikendu ne le muzicirali, ampak tudi krepili vrednote, ki so za življenje zares pomembne: prijateljstvo, medsebojna pomoč in spoštovanje. Prijateljske

vezi so znova oživele, spletle pa so se tudi nove. Nasmehi na obrazih otrok in njihovo navdušenje izkazujejo, da jim je bilo res zelo lepo, zato lahko s ponosom rečemo, da je ves vložen trud bogato poplačan. Hvala vsem, ki ste na kakršenkoli način pomagali pri izvedbi tega projekta.

Valentina Gregorič Saksida
Foto: Jasna Živec

Poletna Ozlinka polna brezmejne ustvarjalnosti

Šola glasbe in umetnosti Ozlinka se tudi poleti ni predala počitniškemu brezdelju, ampak je aktivno širila glasbeno in kulturno zavest svojih učencev.

Avgust je bil v znamenju petja. Mentorici **Martina Feri** in **Barbara Šinigoj** sta vodili petdnevno vokalno delavnico, na kateri so pevke na skupinskih in individualnih lekcijah izpopolnjevale osnovno znanje vokalnega izražanja in nadgrajevale že osvojeno pevsko znanje. Prepevali so pesmi različnih glasbenih slogov in se učili pravilnega obvladovanja pevske tehnike. Zaključek petdnevne delavnice so sklenili z nastopom na sedežu šole v Ozeljanu. Dekleta so ob spremljavi klavirja zapele večglasne in solistične pesmi. Vtis navdušene udeleženke šole: »Če je petje način, da poneseš sebe v svet, pomeni ta delavnica na stečaj odprta vrata in prijazno spodbudo, da si upaš ven. Čudovita izkušnja in krasna

popotnica ... Z veliko hvaležnostjo Martini in Barbari.« Učenci oddelka za petje so se v poletnih mesecih pripravljali tudi na povsem novo doživetje. Nastopili so v enourni glasbeni skici Lepota v očeh, ki je bila posvečena 150-letnici smrti slikarja **Jožefa Tominca** iz sosednjega Gradišča. Pod režijo predstave na visokem nivoju se je podpisal **Emil Aberšek**, Borštnikov nagrajenec. Predstavo so v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica uprizorili v Kulturnem domu Nova Gorica. Nadvse navdušeno občinstvo je z bučnim aplavzom nastopajoče na oder priklicalo kar štirikrat. Učenci Ozlinke so svoj pečat pustili tudi na pomembnem in priznanem Mednarodnem literarnem festivalu Vilenica, ki je potekal med 7. in 11. septembrom na Krasu. Nastopili so na večeru poezije, ki je potekal v Cerki svetega Mihaela v Lokvi in je bil posvečen obeleževanju 90-letnice smrti **Srečka Kosovela**. Naši varovanci z oddelka za petje so ob klavirski spremljavi **Anžeta Vrabca** zapeli dve skladbi

na Kosovelovo besedilo in poželi veliko odobranja občinstva. Pri dodatku se je našim pridnim pevcem pridružila odlična **Tinkara Kovač**. S tem je bil večer popoln.

Uspešen začetek drugega šolskega leta v Bukovici

Oddelek Šole glasbe in umetnosti Ozlinka v Bukovici je z novim šolskim letom na široko odprl vrata glasbenikom vseh starosti. Poleg že utečenega šolskega programa in učiteljev smo letos bogatejši za dva nova mentorja. Pridružila sta se nam **Jani Klančič**, ki poučuje klavir in glasbeno teorijo, in **Martina Feri**, ki dopolnjuje pevski oddelek s prefinjenim znanjem jazz, pop in solo petja. Vabljeni k ogledu naše prenovljene spletne strani, kjer si lahko podrobneje pogledate nabor odličnih mentorjev in njihovih referenc na glasbenem področju. ■

Tekst in foto: ekipa Ozlinka

Šolski zvonec je zazvonil

Poletno topel 1. september ni še prav nič dišal po šoli. A šolski zvonec je kljub temu zazvonil in naznanil, da je počitnic konec. Ker pa na naši šoli šolski zvonec običajno molči, je s šolskim zvoncem zazvonil kar ravnatelj šole **mag. Primož Hvala Kamenšček**. Sprejema so se udeležili tudi predstavniki Krajevne skupnosti Vogrsko in Občine Renče-Vogrsko z županom **Alešem Bucikom**.

V novo šolsko leto smo učence popeljali s pravljico Sovica Oka na potepu. S priredbo pravljic Sovica Oka in Pod medvedovim dežnikom so nastopajoče »gozdne živali« prvošolcem podale pomembno sporočilo, da moramo biti med seboj prijatelji in si pomagati.

Šola nas je pričakala sveža in čista, saj so čez poletje na šoli potekala vzdrževalna dela z beljenjem, brušenjem in lakiranjem parketa. Vrtec sedaj domuje v »starem«

delu, šola pa v novem. Na novo smo opremili tudi učilnico za 1. in 2. razred. Občini Renče-Vogrsko se zahvaljujemo za razumevanje in pomoč pri prenovi.

Letos je šolski prag prvič prestopilo 10 učencev, sedem dečkov in tri deklice.

Pridružili so se naši šolski družini, ki sedaj šteje 43 učencev v treh oddelkih in dveh oddelkih podaljšanega bivanja. ■

▮ Tekst in foto: Nadja Pahor Bizjak

Prvi šolski dan v Renčah in Bukovici

1. september je dan, ko znova zagledamo šolske klopi, sošolce in delavce šole. Je pa tudi dan, ko prvošolčki prvič stopijo v šolo s prijatelji iz vrtca, novimi sošolci in seveda njihovo razredničarko. Letos je v nove klopi na šoli v Renčah sedlo kar 36 prvošolcev in zapolnilo dva prva razreda, kar je po dolgih letih svojevrsten rekord v Renčah.

Ob 8. uri smo se učenci, starši in delavci šole zbrali na parkirišču za šolo. Učenci so popestrili dan z recitacijami, pevsкими in glasbenimi nastopi. Nekaj pozdravnih besed je povedal tudi ravnatelj **Bogomir Furlan**, ki je s ponosom navedel, koliko prvošolcev je letos vstopilo v šolo, sledila pa sta še govora župana Občine Renče-Vogrsko **Aleša Bucika** in predsednika Krajevne skupnosti Renče **Boruta Zorna**.

Potem so na vrsto prišli prvošolčki. Ker jih je bilo veliko, so se razdelili na razreda 1. a in 1. b. Vsi zadovoljni in z nasmehom na

ustih, nekateri pa tudi malo prestrašeno, so poslušali, v kateri razred so namenjeni. Prejeli so tudi medalje za vstop v 1. razred. Po proslavi so se učenci od 1. do 9. razreda napotili svojim matičnim učilnicam naproti.

Ker ima OŠ Renče še podružnično šolo v Bukovici, smo se povezovalci programa namenili tudi tja. Tam je bilo 8 prvošolcev. Ravnatelj, župan in predsednik Krajevne skupnosti Bukovica-Volčja Draga **Dušan Nemec** so spregovorili nekaj uvodnih besed za popotnico v njihovo novo obdobje.

► Program za sprejem prvošolcev so imeli kar učenci. Vsak je povedal nekaj besed, ki so nas nasmejale, in poklicali prvošolčke, ki so z veseljem vstopili skozi veličastna šolska vrata.

Ne le za otroke ampak tudi za njihove starše je vstop otrok v prvi razred pomemben, saj je to dan, ko se vse spremeni. Otroci odraščajo. Videli smo, kako so jih spremlja-

li ponosno in s solzami v očeh, ko so, nekateri bolj, drugi manj pogumno, korakali proti razredničarkam, in jih fotografirali. Prvi šolski dan ostane v spominu za vedno. Prvi dan se je končal srečno in z nasmehom na obrazu. Seveda pa je bil le začetek, sedaj nas čaka še veliko dni, da se potrudimo za tisto, kar nas žene naprej, torej za znanje, saj lahko le z znanjem slediš

začrtani poti v prihodnost in sanjam. In če se takoj ne posreči, vztrajamo, saj po dežju zmeraj posije sonce.

Vse življenje se učiš, a šola ti da temelje znanja, na katerih skozi življenje zgradiš tempelj. ■

Urška Gruntar, OŠ Renče, 9. A
Foto: Darija Piščanc; Martina Bizjak

Prvi šolski dan v waldorfski šoli na Primorskem

Bil je lep sončen dan, v zraku se je čutilo vznemirjenost, pričakovanje, hvaležnost in ob pogledu na sprejem prvošolčkov se je na obrazih narisal nasmeh. Po treh letih prizadevanj in truda Iniciative za waldorfsko šolo na Primorskem se je ta želja, da bi tudi na Primorskem odprli waldorfsko šolo, le uresničila.

V prvi razred je tako stopilo 11 prvošolčkov, ki prihajajo iz okoliških krajev, nekateri pa tudi iz zamejstva. Kot za vse otroke, ki prvič stopajo čez šolski prag, je bil prvi šolski dan slovesen tudi za naše prvošolce.

Praznični program je bil obarvan z glasbo družinskega tria **De Castro**, petjem Mladinskega pevskega zbora Emil Komel, veselim rajanjem otrok iz Waldorfskega vrtca Kresnica in čarobnostjo lutkovne pravljice o pogumni deklici, ki se je podala v svet. »Široka pot je pred teboj in svet je poln lepote ...« pa so prvošolcem zapeli njihovi starši in učiteljice.

S sončnicami v rokah in soncem v očeh so

se otroci podali k svoji prvi šolski uri. Waldorfska šola izvaja javno priznan program osnovne šole, prinaša pa sveže pedagoške pristope kot odgovor na izzive in potrebe sodobnega časa. Strokovnjaki ugotavljajo, da pedagoške paradigme, ki

temeljijo na intelektualizmu, tekmovanju, merjenju in ocenjevanju, ne zadostujejo potrebam sodobne družbe, ki vedno bolj potrebuje ustvarjalnost in inovativnost. Šola naj bi zato razvijala miselno prožnost, čustveno vpetost in voljo ter spodbujala razvoj zdravih, odgovornih in sočutnih odraslih. Vse to waldorfska pedagogika vpleta v svoj način delovanja, saj vzgojo in izobraževanje pojmuje kot potovanje in ne kot tekmo. Na tej poti tesno sodelujemo učitelji, starši in otroci, medsebojno zaupanje je temeljnega pomena.

Učitelj vse klasične akademske predmete prepleta in nadgrajuje z umetnostjo in gibanjem. Ne poudarja zgolj intelektualnega znanja, temveč tudi nego čustev in krepitev volje. Zato se waldorfska pedagogika imenuje pedagogika za glavo, srce in roke. Učenci se učijo z izkušnjami, v povezanosti z naravo, učitelj s svojim pristopom in navdušenjem prebujajo, ohranijo in hrani otrokovo radovednost, notranjo motivacijo, željo po učenju. Vsak otrok nosi v sebi posebne talente, darove, ki jih je treba videti in razvijati. ■

Tadeja Faganelj
Nives Furlan Bratina

Ana Frank – zgodba za sedanjost

Potujoča razstava, ki govori o življenju Ane Frank in njenem slavnem dnevniku, je osrednji del mednarodnega projekta, v katerega so vključene države iz celega sveta. Razstava potuje po slovenskih šolah, njena posebnost pa je, da po njej vodimo učenci, stari toliko, kot je bila Ana v času njenega doživljanja vojne, v samo pripoved pa vključimo tudi lokalno zgodovino iz istega časovnega obdobja. Razstava je opremljena tudi z besedilom v brajlici (pisavi za slepe) in maketo skrivališča.

Letos po razstavi vodimo učenci 9. razreda OŠ Renče. V petek, 16. septembra, so k nam prišli trije predstavniki Muzeja novejšje zgodovine Slovenije in postavili razstavo. Potem smo si ogledali predstavitveni film, imeli izobraževanje in voden ogled razstave. V ponedeljek, 19. septembra, je ob 17.

uri potekalo uradno odprtje razstave. Učenci smo se že dopoldne pripravljali na vodenje. Odprtje so s kratkim glasbenim programom popestrili še ostali učenci. Dogodka so se udeležili krajani Renč in učitelji OŠ Renče. Po vodenem ogledu razstave so bili povabljeni na zakusko, svoje vtise pa so lahko zapisali v Knjigo vtisov.

Nad našim vodenjem so bili vsi navdušeni. Naslednje dni smo po razstavi vodili še posamezne razrede OŠ Renče. Ogled razstave je možen vsak delovnik med 8. in 15. uro. Za voden ogled je potrebna predhodna najava. Vljudno vabljeni! ■

| Tekst in foto: OŠ Renče

Vrtnarčki in njihov vrt v Vrvcu Renče

»Vrtnarčki Zelenjavčki« so otroci iz Vrta Renče iz skupine Oblački, ki so si v lanskem šolskem letu pod vodstvom vzgojiteljic uredili svoj zelenjavni vrt v zeliščnem vrtu OŠ Renče.

Skozi vse leto so spoznavali razlike med semeni, sadikami in opazovali prebivalce vrtov – male živali, ki živijo na vrtu. Mali vrtnarčki so z velikim veseljem zahajali na svoj vrt, kjer so opravljali različna opravila: od setve do zalivanja, pobiranja pridelkov in odstranjevanja neželenih rastlin na vrtu. Otroci se lahko pohvalijo s pesmico o vrtu, ki jo je napisala in uglasbila vzgojiteljica **Nika Kodrič**. Ob rasti zelenjave so otroci na vrtu ob spremljavi na male instrumente prepevali pesmico zelenjavi. Poleg tega so vsak teden pridno urejali svoje gredice, na katerih so sejali in sadili po svoji volji. Med zalivanjem vrta, kar je bilo malim vrtnarčkom izredno zabavno, so spoznavali osnovne

potrebe rasti zelenjave. Majhne vrtno zalivalke, ki so predstavljale zanimivo igrabo pri zalivanju, bodo z leti odrasčanja zagotovo postale osnovni vrtničarski pripomoček pri vrtnarjenju.

Otroci so vrt z vzgojiteljicama Niko in **Jožico** doživljali vse leto. Opazovali so, kako se spreminja skozi letne čase in kako prijazen je poletni čas, ki ne skopari z življenjem, saj je vrtnarčke razveselilo pobiranje pridelkov, katere so tako težko pričakovali. Vrt je vsem skupaj – tako otrokom kot vzgojiteljicam – velik izziv in veliko veselje. Radost ob

tem je nepopisna in nedvomno bo duh vrtnarjenja v Vrvcu Renče živel še naprej. »Kdor zaseje vrt, zaseje ljubezen.« ■

| Tekst in foto: Nika Kodrič

ND Renče z novim pokroviteljem

V prizadevanjih za vi-
dnejšo vlogo renškega
nogometa na Primorskem
in širše, predvsem pa za
večji zagon in uveljavitev
nogometne šole, je Te-
kstilna tovarna Okroglica
iz Volčje Drage prevzela
generalno pokroviteljstvo
nad Nogometnim dru-
štvom Renče.

Za letos to pomeni podpis
pogodbe v vrednosti tri tisoč
evrov, v prihodnje pa bodo
medsebojno sodelovanje še
okrepili. To sta obe strani po-
trdili na skupnem srečanju na
Občini Renče-Vogrsko. Pred-
stavniki renškega nogometnega
društva so se ob tej priložnosti
zahvalili za razumevanje
vodstva podjetja in denarno
podporo, ki bo po besedah
predsednika ND Renče **Boštja-
na Valiča** največ pripomogla k
izboljšanju pogojev za vadbo
otrok. Teh je zdaj v društvu
60, in sicer od najmlajših do
starostne kategorije U-13. »Ob
večjem poudarku pri delu z
mlajšimi kategorijami nogome-
tašev pa nikakor ne zanemar-
jamo članske ekipe, od katere
v letošnji sezoni pričakujemo
uvrstitev v 3. ligo zahod,« po-
udarja Valič. Tehnični direktor
TT Okroglica **Matjaž Lenassi** je
ob tem priložnostnem sreča-
nju med drugim izpostavil, da
podjetje veliko pomaga športu,
svoje uspešno poslovanje pa

nenehno nadgrajuje z vlaganji
v razvoj in posodabljanje proi-
zvodnje: »Tako smo lansko leto
končali s poldrugim milijonom
evrov vredno naložbo v opre-
mo, s katero v okviru zaprtega
sistema zmanjšujemo negativ-
ne vplive na okolje in količino
proizvedenih odpadkov. Hkrati
z izboljšavami na tehničnem
in poslovnem področju bomo
tudi dodatno zaposlovali, pred-
vsem tehnični kader.« Župana
občine Renče-Vogrsko **Aleša**

Bucika pa izjemno veseli, da
se občina lahko pohvali s tako
dobrimi podjetji, ki tudi poma-
gajo športnim društvom: »Tako
lahko čim več otrok ostane na
podeželju.«

V ND Renče želijo tudi s pomo-
čjo generalnega pokrovitelja iz-
boljšati organiziranost kluba in
nadaljevati s tradicijo in vzgojo
uspešnih nogometašev. ■

▮ Tekst in foto: ND Renče

Škuljanje v registru nesnovne dediščine Slovenije

Ob 10. obletnici delovanja je Športno društvo Škulja prejelo sklep Ministrstva za kulturo Republike Slovenije o vpisu v Register nesnovne kulturne dediščine.

Škuljanje je tradicionalna družabna in športna igra, pri kateri posameznik ali ekipa v igralno polje meče školjo in jo skuša čim bolj približati balinu. Zasluga ŠD Škulja je, da je ponovno oživiljena igra v zadnjem desetletju dožive-

la razcvet. Igro danes igrajo tako otroci kot odrasli za zabavo ali tekmovanje. Postala je sestavni del tako družinskih srečanj kot prireditev in dogodkov na Primorskem in širom Slovenije. Škuljanje ima poleg tekmovanja tudi potencial v ponudbi domače turistične ponudbe, saj predstavlja pomemben element lokalne kulturne dediščine z močno socialno in povezovalno vlogo v lokalnih skupnostih. ■

Nives Hvalica
Foto: Nuša Hvalica

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO
Mestna ulica 10, 1000 Ljubljana
T: 01 388 98 00
F: 01 388 98 01

Številka: Rzd-01-16-00015-03 (5262-4/2016/2)
Datum: 20.9.2016

Ministrstvo za kulturo na podlagi 67. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 15/08) izdaja naslednje:

sklep o vpisu v register nesnovne dediščine

V register nesnovne kulturne dediščine so vpisane enote dediščine

EIO: 2-00056
Ime enote: Škuljanje

Opis enote je v prilogi, ki jo sestavljata del tega sklepa.

Obrazložitev

Predlagatelj:
Kordinator varstva nesnovne dediščine
Slovenski etnografski muzej
Metelkova 2
1000 Ljubljana

Vrsta predlagatelj: Koordinator varstva nesnovne dediščine
Razlog: pobuda
Vrsta predloga: vpis enote dediščine
Številka predlog: Rzd-01-16-00015-02 Datum: 16.8.2016

Predlagatelj je posredoval predlog za vpis v register nesnovne dediščine skladno s 67. v zvezi s 98. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine in 7. členom Pravilnika o registru kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 65/09).
Predlagatelj je predlog pripravil na osnovi pobude, ki jo je poslal pobudnik: Športno društvo Škulja.
Ministrstvo je na osnovi predloga enoto vpisalo v register nesnovne kulturne dediščine s tem sklepom.

Pripravi(a):
Katja Ravli Debejak
sekretarka

Prilog:
- opis enote nesnovne kulturne dediščine
- opis nosilca nesnovne kulturne dediščine

Vročiti:
- predlagatelj
- Športno društvo Škulja, Vogrsko 112, 5293 Voltja Draga
- zbirka listin registra nesnovne kulturne dediščine

Ministrstvo za kulturo
Ksenija Kordžec Naglič
sekretarka

Škuljada Kurnik: 2006–2016

Športno društvo Škulja Vogrsko je 27. avgusta pri Lebanovih v Kurniku izvedlo tradicionalno, tokrat že 10. tekmovanje v škuljanju, turnir trojk. Prav tako tradicionalno so se tekmovanja udeležili tudi uporabniki

Varstveno delovnega centra Nova Gorica.

Težko je reči, kdo je na tekmovanju najbolj užival: resni tekmovalci, ki so zavzeto sledili natančnim pravilom igre in nam vsem dokazali, da je igra že zdavnaj prerasla v športno tekmovanje,

ali srčni uporabniki VDC Nova Gorica, ki so po zaslugi organizatorjev in prav vseh udeležencev tekmovalcev in navijačev izstopili iz njihovega vsakdanjika, postali del ekip, se veselili zmaga in pristali na poraze. Ozračje so napolnili z dobro voljo, ponosno odnesli pokale in medalje, nazdravili obletnici in se

do naslednjega leta poslovili. Vsem je ostal dober občutek, kako malo je treba, da se ob športnem dogodku spomnimo tudi tistih, ki so brez ali daleč od družin, in se z njimi družimo. ■

Športno društvo Škulja
Foto: Nuša Hvalica

Golfistka Tijana Jovičević

Vsak nadarjen otrok v sebi skriva vsaj en velik talent. A kako ga spodbuditi, da se bo razvil do popolnosti, se sprašujejo predvsem starši, ki želijo otroku nuditi kar najboljše možnosti za nadaljnje srečno in ustvarjalno življenje. Vendar je nadarjenost šele začetek. Da bomo v nečem res dobri, potrebujemo še vztrajnost, trdo delo in potrpežljivost. O tem nam znajo veliko povedati devetošolka **Tijana Jovičević** in njena družina, ki že od malih nog spremlja Tijanino navdušenost nad igranjem golfa.

Najprej bi te rada vprašala, koliko si bila stara, ko si prvič prišla za golf palico in kdo te je navdušil za igranje golfa?

Tijana: Ko sem začela igrati golf, sem imela 4 leta. Navdušil me je moj dedek, ki me je najprej samo vozil s sabo na golf igrišče, da sem opazovala dogajanje okrog sebe. Nato pa sem želela poskusiti tudi sama. En dan sem se odločila, poskusila, in začela trenirati.

Nam lahko opišeš, kako izgledajo treningi golfa?

Tijana: Ponavadi se začnejo, ko pridem iz šole. Preoblečem se, vpišem v recepcijo in začnem s kratko igro, nato pa nadaljujem na igrišču. Treninge imam v Kaprivi v Italiji. Pri nas je bilo

igrišče pri Hit šport centru bolj vadbišče, ki ga sedaj popravljajo. Treniram pa tudi drugod po Sloveniji.

Treniram šestkrat na teden. Če imam veliko šolskega dela, treniram petkrat tedensko. Pozimi pa se zgodi, da treniram tudi vsak dan. Na trening grem po pouku, da lahko opravi vse svoje obveznosti. Treningi potekajo večinoma zunaj, saj pri nas ni snega in lahko tudi pozimi treniram zunaj. Tudi ko dežuje, treniram zunaj. Vzamem dežnik in grem. Na igrišče ne grem samo, če je nevihta. Takrat »zatrobijo« in to pomeni prepoved igranja zunaj.

Kako kombiniraš šport – prosti čas – šolo? Je težko?

Tijana: Niti ni težko. Če je vikend in nimam drugih obveznosti, grem zjutraj okoli 8.30 na trening do 12. ure. Po kosilu pa naredim stvari za šolo oziroma kar imam v načrtu za tisti dan.

Ali si včlanjena v kakšen golf klub?

Tijana: Včlanjena sem v štirih klubih – treh slovenskih in enem italijanskem: Goriški golf klub, Golf klub Bovec, Racman golf klub (Ljubljana) in

Golf klub Grado v Italiji.

Kako je s konkurenco? Je huda?

Tijana: V moji kategoriji do 14 let niti ne. V kategoriji do 16 let pa je, saj so dekleta starejša in boljša. Večinoma igram samo s puncami, razen na državnem prvenstvu, ko smo igrali mešano (tudi fantje).

Igralci golfa imate prav posebno športno opremo in pripomočke.

Tijana: Res je. Razlikuje se od letnega časa. Poleti nosim kratke hlače ali krilo in obvezno majice s kratkimi rokavi in ovratnikom. Kavbojke niso dovoljene. Nositi moraš kapo s šilcem in golf čevlje. Kadar dežuje, imamo oblečeno nepremočljivo ve-

trovko in dežne hlače, ki pa niso predpisane. Rokavica (samo ena) pa ni obvezna.

Kot pripomoček imamo golf palice. Po predpisih jih imaš v vreči lahko največ 14. V svoji vreči imam 13 palic. Ene ne uporabljam, eno pa sem »čarobno« izgubila ... Merila sem tudi svojo hitrost žogice: z največjo palico doseže hitrost 190 km/h, medtem ko je hitrost palice med 140 in 145 km/h. Palice morajo biti določene glede na tvojo višino, moč, določen kot udarca, držalo mora biti dovolj mehko, da te ne poškoduje.

V vseh teh letih si priigrala kar nekaj dosežkov. Nam jih lahko predstaviš in izpostaviš enega, na katerega si najbolj ponosna?

Tijana: Najboljši dosežek je bil leta 2010, ko sem drugič bila na Škotskem in sem tudi zmagala. To je bilo evropsko tekmovanje. Lani sem zmagala na evropskem tekmovanju do 14 let, letos pa sem bila 10. na svetovnem tekmovanju v Ameriki. Zmagala sem na okoli desetih državnih tekmovanjih. V Sloveniji je razpisanih šest državnih tekmovanj, ki so tridnevna: v četrtek je trening – da se navadimo na igrišče, sledijo pa trije tekmovalni dnevi – od petka do nedelje. Vsaka tekma traja približno pet ur. Zadet moraš 18 lukenj s čim manj udarci. Vsaka luknja ima določeno število, ki pomeni število udarcev, ki jih moraš opraviti. Če jih narediš točno toliko, si izenačen z luknjo, če enega manj/več, si toliko boljši/slabši

od luknje. Pri tem dela ogromno mišic – kar 126 mišic se aktivira pri igranju golfa.

V Sloveniji so organizirana tudi štiri mednarodna tekmovanja. Tekmujem pa tudi v Italiji, Belgiji, Franciji. V enem letu se tako nabere več kot 50 tekmovalnih dni. Na vse moje dosežke sem zelo ponosna, ne morem se odločiti, ali je kateri bolj pomemben od drugega, saj so mi vsi enako pri sru.

Kdo te spremlja na tvoji športni poti?

Tijana: Na turnirje grem ponavadi z mojim klubom v Ljubljani – kot ekipa. Drugače pa me spremlja mama, na kakšna krajša tekmovanja pa tudi dedek.

Kakšne načrte snuješ za naprej?

Tijana: Kar zadeva šolo, želim zaključiti 9. razred, končati športno gimnazijo v Novi Gorici in oditi na študij golfa v Ameriko. Pri igranju golfa pa si želim priti naslednje leto v reprezentanco, še izboljšati svojo igro in odigrati nekaj tekem, ki so zame pomembne.

Za vsak otrokov uspeh so odgovorni tudi starši, ki so ob uspehu še ponosnejši na otroka, ker dobijo priznanje za svoj trud in vztrajnost pri vzgoji. Tudi vaščani Vogrskega smo ponosni na našo mlado športnico in ji želimo še veliko uspešnih tekmovalnih dni. ■

Katarina Tischer Gregorič
Foto: osebni arhiv Tijane Jovičević

Kotalkarji nadaljujejo z uspehi

V poletnih mesecih se je odvijalo kar nekaj tekmovalnih v umetnostnem kotalkanju, kjer so renški tekmovalci dosegli dobre uvrstitve.

Prvi vikend junija so v ljubljanskem klubu Pirueta sodelovali tudi renški kotalkarji in si prislužili lepe dosežke. Prva mesta so vsak v svoji kategoriji osvojili **Manca Osojnik Kerševan, Maj Cuder** in **Žanet Skomina**, druga pa **Tim Šuligoj, Mija Erzetič** in **Eni Zorn**.

Prvo večje tekmovanje za vse tekmovalce je bilo državno prvenstvo, ki je letos potekalo od 1. do 3. julija v Novi Gorici. Med začetniki, ki so tekmovali samo v prostem programu, so na stopničkah stali **Tim Berginc, Maj Cuder** in **Enej Cuder**, pri dekletih pa **Sara Žbogar Fajt, Manca Osojnik Kerševan** in **Neja Bratuž**. Nadvse uspešni so bili tudi starejši, ki so tekmovali v obveznih likih, pri prostem programu skupaj pa je uvrstitev štela za kombinacijo. Najboljši v svoji kategoriji v vseh treh ocenjevanjih so bili **Teo Polanc Cipot, Alex Vižin, Hana Berginc** in **Lia Dobrila**, tik za njimi so bile na stopničke uvrščene **Mija Erzetič, Eni Zorn, Tina Uršič** in **Alessia Ragni**. Pri kategorijah od kadetov do članov pa kotalkarji tekmujejo v obveznih likih, kratkem in dolgem programu, ki skupaj šteje za prosti program in kombinacijo obveznih likov in pro-

stega programa. Med kadeti je najboljši rezultat osvojila **Ivana Štrukelj** z zmagami v vseh kategorijah, tik za njo sta bili **Urška Furlani** in **Polona Lestan**, ki

boljša v obveznih likih, **Jessica Marka** v prostem programu in kombinaciji, kjer je bila Lana druga, in **Tamara Kerševan**, ki je bila tretja. Uspešno sta na-

je potekalo tudi za športne pare med cicibani in mlajšimi dečki in deklicami, prvi mesti so zasedli Mija Erzetič in Teo Polanc Cipot ter Hana Berginc in Alex Vižin. Svoj program je odlično izpeljal tudi kvartet renških kotalkaric **Renqua**. Zadnji vikend septembra se je v Solkanu na kotalkališču Kotalkarskega kluba Perla odvijalo tradicionalno že 21. tekmovanje za Pokal Perla. Sodelovali so tudi predstavniki renškega kotalkarskega kluba, najboljše rezultate pa so osvojili: prvo mesto Tim Berginc in Teo Polanc Cipot, drugo Maj Cuder in Mija Erzetič, tretje pa Tina Uršič. Športni par, Teo Polanc Cipot in Mija Erzetič, je ponovno očaral občinstvo in se zavihtel na prvo mesto.

tekmuje samo v obveznih likih. Pri mlajših mladinkah so si uspehe na stopničkah delile **Lana Pregelj**, ki je bila naj-

stopili tudi **Lana** in **Zoja Muhič**. Med mladinkami je v prostem programu drugo mesto zasedla **Ana Turel**. Državno prvenstvo

Kondicijske priprave

Za slovensko kotalkarsko reprezentanco so letos potekale med 27. julijem in 2. avgustom na Rogli. Udeležilo se jih je štirinajst slovenskih tekmovalcev. Kondicijske priprave za člane renškega kluba pa so bile julija v Piancavallu. Tam so si mladi oddahnili od napornega šolskega leta in zaključka tekmovanj in začeli nabirati moči za novo sezono.

Evropsko prvenstvo

Z evropskega prvenstva se je slovenska reprezentanca vrnila z zlato in srebrno medaljo.

Zlato je v kombinaciji med mlajšimi mladinkami osvojila **Jessica Marka**, srebro pa med kadetinjami **Ivana Štrukelj**.

Evropsko prvenstvo je potekalo v nemškem Freiburgu od 29. avgusta do 3. septembra. Za

slovensko reprezentanco so na evropskem prvenstvu nastopile še: za kadetinke **Urška Furlani**, ki je bila v kombinaciji peta, med mlajšimi mladinkami **Lana Pregelj**, ki je osvojila četrto mesto, in **Lana Muhič**, ki je tekmovala samo v prostem programu in tekmovalje končala na štirinajstem mestu. V konkurenci mladink sta tekmovali **Tanita Kaja Černe** in **Ana Turel**, ki sta v prostem programu zasedli enajsto in dvanajsto mesto, Tanita je

tekmovala tudi v obveznih likih in bila sedma.

Navijači so tudi tokrat kotalkarje pričakali v kotalkarski dvorani in jim priredili prijeten sprejem.

Konec septembra je v Italiji v Novari potekalo svetovno prvenstvo v umetnostnem kotalkanju. O rezultatih bomo poročali v naslednjem občinskem glasilu. ■

Majda Rusjan
Foto: arhiv Kotalkarskega kluba Renče

Vodne aktivnosti s ŠD Partizan Renče

Nič ni bolj zabavnega kot igra v vodi ali ob njej. Tudi letos smo se v ŠD Partizan Renče odločili za organiziranje plavalnega tečaja, ki je potekal v bazenu Nova Gorica.

Učenje plavanja je potekalo na prijeten in strokoven način pod vodstvom **Alenke Šink Mihelj** in **Borisa Preglja**. Preko igre, atraktivnih vaj in s pomočjo pripomočkov se je 12 otrok

prilagodilo na vodo. Temu je sledilo postopno učenje in nadgrajevanje osnovne tehnike plavanja prsno. Kaj pa je bilo otrokom najlepše? Brez dvoma so to bili skoki

v vodo. Imeli smo se lepo in naslednje poletje se zopet vidimo. ■

Alenka Šink Mihelj
Foto: Boris Pregelj

Evropsko prvenstvo v teamgymu

Širši javnosti je teamgym nepoznana disciplina. To je ena najmlajših disciplin v gimnastiki, ki so jo najprej začeli razvijati v Skandinaviji. Tam se na tekmovanjih v teamgymu vedno zbere ogromno število gledalcev, ki skupaj s tekmovalci ustvarjajo posebno vzdušje. Gledalci lahko uživajo ob izjemnih gimnastično-akrobatskih prvinah in neverjetnem vzdušju na in ob prizoriščih, ki ga ustvarjajo množice mladih tekmovalcev in njihovih navijačev.

Ni naključje, da se je prvo evropsko prvenstvo pod okriljem Evropske gimnastične zveze zgodilo ravno na Finskem leta 1996, od takrat naprej pa se prvenstva odvijajo vsako drugo leto. Cilj Evropske gimnastične zveze je, da bi se panoga razvila po vsej Evropi, zato spodbuja organizacijo tekmovanj v državah, kjer ta panoga še ni razvita. Tako je bila organizacija 11. Evropskega prvenstva v teamgymu dodeljena Sloveniji, potekalo pa je od 12. do 15. oktobra v Mariboru v športni dvorani Ljudski vrt, imenovani Lukna. Teamgym bi lahko prevedli kot skupinske akrobatske sestave.

Gre za ekipo, ki tekmuje v treh disciplinah, in sicer na parterju – floor, na posebni akrobatski stezi, imenovani tumbling, in na mali prožni ponjavi, imenovani trampet. Tekmuje se v treh kategorijah: moške, ženske in mešane ekipe, tako v mladinskih kot članskih vrstah. Ekipo je lahko sestavljena iz 8 do 10 tekmovalcev in 2 rezerv, od katerih morajo obvezno vsi tekmovalci v skupinski vaji na parterju. Na akrobatski stezi in na mali prožni ponjavi pa v vsakem krogu tekmuje samo 6 telovadcev, ki pa se lahko iz kroga v krog zamenjujejo. Mešana ekipa mora biti sestavljena iz 50 % moških in 50 %

žensk. Ocenjuje se vsakega tekmovalca posebej. Vse tri discipline zahtevajo učinkovito timsko delo, odlično tehniko in spektakularne akrobatske skoke.

Ocene posamičnih sodniških komisij (težina, izvedba, kompozicija) se seštejejo in predstavljajo rezultat vsake discipline. Seštevek rezultatov vseh treh disciplin (parтерна sestava, mala prožna ponjava, akrobatska steza) predstavlja končni rezultat ekipe. Ekipo z najvišjim končnim rezultatom je zmagovalec tekmovanja. Na letošnjem evropskem prvenstvu je Slovenija prvič sodelovala, in sicer z mešano ekipo

mladincev in članov. Gimnastična zveza Slovenije je pred letom dni zaupala nalogo oblikovanja in priprave ekipe za to tekmovanje reprezentančnemu trenerju **Vladimirju Kotarju** iz Brežic, ki ima izkušnje na tem področju, saj je sam nekaj časa živel in tekmoval v danski ekipi teamgyma, in njegovemu pomočniku **Juretu Kernu**, ki prihaja iz kluba Sokol Bežigrad Ljubljana. Njuna naloga je bila izbrati ekipo za evropsko prvenstvo iz vrst telovadcev po Sloveniji. Ponosni smo, da sta v mladinski ekipi tudi dva Renčana iz Športnega društva Partizan Renče: **Lea Vidič** in **Žan Zorn**, ki sta se celo poletje ▶

► pripravljala na to tekmovanje. Teamgym ni samo šport, je tudi druženje mladih, želja po spoznavanju novih vrstnikov, krajev, novih elementov, iger, saj tako postaja ekipa bolj povezana in trdna. Tekmovalci se morajo med seboj dobro poznati, dobre in slabe lastnosti, da lahko potem v vaji delujejo kot tim, ekipa. Tako druženje prinese največje rezultate, tako tekmovalcem kot trenerjem. V uvajalnem obdobju na evropsko prvenstvo teamgyma se je slovenska reprezentanca 28. maja udeležila odprtega prvenstva v teamgymu v Dornbirnu v Avstriji. Tam so spoznali italijansko reprezentanco, katere član je tudi naš rojak iz zamejstva, mladi **Mitja Di Giovanna**. Še več, njegova mama je izdala, da je imela nonote prav v Renčah od Volkovih. Tako so se stakle vezi z italijansko reprezentanco teamgyma, ki ima kar nekaj članov iz Dinamic Gym cluba iz Ločnika (Gorica, Italija). Čez

poletje so naši reprezentanti tri vikende preživeli v Ločniku na skupnih pripravah, si izmenjevali izkušnje in se zabavali, med dopoldanskimi in popoldanskimi treningi pa so v Sesljanu skočili v morje. V okviru priprav

so 19. julija italijanska in slovenska ekipa revijalno nastopili na Travniku v Gorici. Prvi zametki v slovenski ekipi so tu. Za fante in dekleta smo navijali na evropskem tekmovanju, želimo pa jim, da bi zdr-

žali še dolgo, dolgo skupaj, vsaj še do naslednjega evropskega prvenstva. ■

Tekst in foto:
Valentina Zorn

Državno prvenstvo TeamGym

V soboto, 11. junija, so se tekmovalci **ŠD Partizan Renče** odpravili v Marijbor, ki je gostil državno prvenstvo Teamgym.

Tekmovanje je potekalo na treh orodjih, in sicer na parterju, akrobatski stezi in mali prožni ponjavi. Člani našega društva so se udeležili tekmovanja v starostni skupini tekmovalcev nad 12 let. Ekipo so sestavljali: **Blaž Petarin, David Peras, Lea Terčon, Lea Vidič, Maja Urdih, Nika Mozetič, Sara Nemeč, Tim Mozetič, Ula Zorn** in **Žan Zorn**. Zelo dobre rezultate so dosegli na akrobatski stezi in mali prožni ponjavi, odločilen pa je bil nastop na parterju, ki jih je povedel na prvo mesto

med vsemi ekipami. S tem si je ekipa **ŠD Partizan Renče** zaslu-

ženo priborila naziv državnih prvakov v disciplini teamgym. ■

Igor Ferjančič
Foto: Boris Pregelj

Benito Peres

Zelo težko se poslavljamo od prijateljev. In **Benito Peres** je bil resničen prijatelj vseh nas Renčanov. Vedno smo čutili njegovo izredno in brezpogojno naklonjenost. Z veseljem smo sprejeli vsa njegova povabila na praznovanje 2. junija, dneva republike Italije. Nikoli ni pozabil na novoletna srečanja in izmenjavo daril in dobrih želja. Kadarkoli smo v Renčah praznovali in ga povabili na srečanje, je vedno s svojo prisotnostjo izkazal veselje in interes za razvoj dobrih sosedskih odnosov.

Mi è difficile dare un addio ad un amico. A Renče abbiamo trovato in Benito un sincero amico con un affetto straordinario e incondizionato. Abbiamo accolto con piacere i suoi inviti alla festa del due giugno, Festa della Repubblica. Benito non ha mai dimenticato di farci i regali di fine anno con gli auguri di buone feste. Quando abbiamo festeggiato a Renče e lo abbiamo invitato, ha sempre accolto con gioia l'invito, mostrando un vivo interesse per lo sviluppo dei nostri rapporti.

Benito je bil tisti steber našega pobratenja, na katerega si se vedno lahko naslonil, bil je nepogrešljiv spremljevalec in graditelj prijateljstva med Renčani in Štarancanci. Hvaležni smo mu za vse tiste trenutke in dejanja, ki so obogatila naša srečanja. Pogrešali bomo njegov nasmeh ob petju njemu dragih melodij. Tudi generacije otrok iz naše šole in šole iz Štarancana se ga spominjajo kot stalnega spremljevalca in skrbnika za uspešna druženja. Hvala, dragi prijatelj Benito, za vsa dobra dejanja in misli, ki so vezana na Renče. Pogrešali te bomo. Izrekamo iskreno sožalje družini, ki ti je stala ob strani, sožalje pa tudi skupnosti iz Štarancana, ki je izgubila pomembnega in zvestega člana. Počivaj v miru, dragi prijatelj.

Possiamo dire che Benito era un pilastro del gemellaggio tra le nostre due comunità, sul quale potevi fare affidamento in ogni momento, sempre presente e attento ai comuni progetti, pronto a spronarci a rafforzare la nostra amicizia. Gli siamo grati per tutti i

momenti d'incontro, per tutto quello che ci ha regalato con la propria presenza, il proprio esempio e l'affetto che ci ha sempre dimostrato. Sentiremo la sua mancanza anche durante gli incontri delle nostre due scolaresche, ci mancherà il suo sorriso quando sentiva melodie a lui care.

Grazie di cuore, caro amico, per le tue azioni

e per il tuo pensiero rivolto al gemellaggio. Ci mancherai. Sincere condoglianze alla tua famiglia che ti è stata sempre vicina, condoglianze anche alla comunità di Staranzano che perde un membro importante e fedele. Riposa in pace, caro amico. ■

Borut Zorn

Foto: arhiv KS Renče

PER IL 35° ANNIVERSARIO DEL GEMELLAGGIO
OB 35. OBLETNICI POBRATENJA

RENČE E STARANZANO
RENČE – ŠTARANCAN

26 maggio 2012 – Kulturna dvorana, Renče

26. maja 2012 – Kulturna dvorana, Renče

CAV.
BENITO
PERES

Ruolo e motivazione per il riconoscimento
VLOGA IN UTEMELJITEV PRIZNANJA

PER LE TANTE ORE D' IMPEGNO SINCERO ED AMICHEVOLE NEI LUNGI ANNI DEL GEMELLAGGIO e per la collaborazione alla riuscita delle iniziative correlate al 35° anniversario

ZA ŠTEVILNE URE ISKRENEGA IN PRIJATELJSKEGA TRUDA OD PRVIH POBUD ZA POBRATENJE DO DANAŠNJIH DNI in za sodelovanje pri SLOVESNOSTI ob 35-letnici POBRATENJA

Nejc Gorjan: »Pohod je kot življenje«

Obrita glava, gosta brada, topel pogled in iskren nasmeh – vse to in še veliko več je **Nejc Gorjan**. 24-letni Vogrin, ki ljubi svojo domačo vas, njene prebivalce in razgibano pokrajino.

Stik z naravo in fizična aktivnost sta tako rekoč nujni za njegovo dobro počutje. Slednje mu omogoča tudi zaposlitev v Slovenski vojski, kjer je delo vse prej kot monotono. »Kje si še vidla, da lahko športaš v navadnem šihti?!« se posmeje in poudari, da v tem res uživa.

Ljubzen do narave je bila glavni povod za njegove podvige. Leta 2014 se je peš odpravil iz domače vasi do najvišje slovenske gore – Triglava. Naslednje leto je sledil melodijam pesmi Vlada Kreslina in prehodil pot iz Goričkega v Piran. 21. maja letos pa je naredil prvi korak na 1.000 km dolgo pot, ko je potem v 29 dneh obhodil Slovenijo.

Vsak pohod je bil šola zase. Z vsakim korakom se je naučil nekaj novega – od same organizacije pohoda in priprave nujne opreme za preživetje v naravi do tega, kako

občudovanja vredni so slovenski kraji in kakšne brezmejne prijznosti so sposobni posamezniki, ki jih je mogoče srečati na poti. Dolgo in naporno hojo okrog naše države mu je oteževala še poškodba ključnice. Ta ga je spremljala v drugem delu poti in mu zaradi

močnih bolečin načela motivacijo. Moč za nadaljevanje je poiskal v sebi in svoji trmi. Želel je doseči zastavljeni cilj in si dokazati, česa vse je sposoben. »Ta pohod sem si vzel kot življenje – imaš lepe stvari, imaš hude stvari, a vseeno lahko uživaš vsak dan posebej. Je kot en tak balonček vsega skupaj, iz katerega lahko povlečeš bistvo, da je to ZAKON!« Pomembno vlogo pri njegovih pustolovščinah igrajo družina, prijatelji in (ne)znanci, ki ga spremljajo tudi po družbenih omrežjih in mu izkazujejo podporo. Z nasmehom na obrazu, rokami, ki kar krilijo od navdušenja, in besedami hvaležnosti, ki vrejo iz

njegovih ust, se spominja sprejema, ki ga je bil deležen ob srečnem prihodu domov. »To je bila res nepričakovana podpora! To je bil moj bencin na celi poti!« še doda.

»Dokler si mlad, moraš narediti čim več reči,« je prepričan, zato že ima skrite želje in

si zastavlja nove cilje, ki jih bo seveda prej ali slej dosegel. Trdna tla namerava zamenjati z višavami, saj si želi opraviti izpit za letalo. V poletih s padalom nadvse uživa, zato si želi to izkušnjo še nadgraditi. Ko bo ta želja izpolnjena, se bo verjetno odpravil po pešpoteh Evrope.

Da je mladi Vogrin adrenalinski tip, je dokazal že z dosedanjimi podvigi. Lahko pa smo tudi prepričani, da njegovih dosežkov še zdaleč ni konec in da se bo o njem še veliko pisalo in bralo. Ob vsem tem mu lahko zaželimo le lahkega koraka brez žuljev, še veliko dobrih ljudi ob poteh, ki so pred njim, in na novo odkritih čudes. Zdrava mera trme pa naj ga žene pri doseganju zahtevnih ciljev, ki bodo najprej v ponos njemu samemu, obenem pa tudi zgled in motivacija vsem, ki se bojijo prestopiti mejo »varnega in udobnega«. ■

| Tekst in foto: Hana Šuligoj

Prva svetovna vojna – Italija zasede obmejna območja

V prvih dneh vojne je Italija brez posebnih težav zasedla določena obmejna območja, ki jih je avstro-ogrsko vojska iz strateških vidikov prepustila Italijanom. To posebej velja za območje Brd. V Posočju se je nahajala 57. pehotna divizija, ki je prispela nekaj dni pred začetkom vojne.

Širše območje Gorice in s tem tudi naše kraje pa je ravno 23. maja, na dan vojne napovedi, začel zasedati XVI. korpus z 58. in 18. divizijo. 48. divizija, ki je prispela kasneje, je ostala v rezervi na območju Vipavske doline. Poveljstvo XVI. korpusa je bilo nastanjeno v Dornberku in je delovalo pod poveljstvom generala Wurma. Na novo je bila formirana 5. armada, katere poveljnik je postal Borojevič. Njegov nasprotnik je bil grof Luigi Cadorna, načelnik italijanskega vrhovnega poveljstva. Italijanski vojaki so skupaj s svojimi poveljniki napredovali zelo počasi in s prevelikim strahom. V začetku vojne jim ni uspelo zasesti večjih območij, kar bi jim lahko uspelo, saj so imeli veliko premoč in avstro-ogrski obrambni položaji so bili še slabo pripravljeni.

Naši kraji so bili v začetku spopadov v zaledju fronte. Vojska je tu začela postavljati objekte in graditi infrastrukturo za vzdrževanje in podporo enot, ki so se borile na fronti in se vračale na počitek v zaledje. Vojaki so počivali predvsem na območju Bilj in Bukovice. Na območju Renč so postavili veliko bolnišnico, ki je nosila oznako Feldspital 7/8. Poleg mline v Renčah (v smeri proti novemu mostu na reki Vipavi) je bila balonska postaja, poleg sedanjega pokopališča pa vojaško pokopališče. Po celotni naši občini je bilo še več manjših pokopališč.

Na območju železniške postaje Volčja Draga je nastalo pravo mesto, saj je vojska tu postavila polno skladišče, v katere je iz prihajajočih vlakov lahko pretovarjala vojaški material in v njih skladiščila strelivo. V smeri proti Bazari, na njivah, nekaj sto metrov pred sedanjim vojaškim pokopališčem, so stale bolnišnične zgradbe in obvezovalnice in tudi pokopališče z manjšo cerkvico. Na območju Vogrskega je bilo veliko skladišč; na območju med Volčjo Drago in Vogrskim, pa tudi v samem kraju. Na vogrinskih vzpetinah je bila postavljena protiletalska zaščita z namenom varovanja železniške postaje Volčja Draga. Ko se je v Prvačini in njeni okolici razširila kolera, so pitno vodo prinašali iz izvirkov na Vogrskem in v Stari Gori. V Bukovici pa je bila tudi klavnica. Na našem področju je bilo

vojakov vedno več, postavljali so veliko novih objektov in zasedali že obstoječe. Pritisk na civilno prebivalstvo je bil vedno večji. Župnik **Ciril Zamar** je pri maši 3. junija 1915 povedal, da bo zvečer molitev za mir in blagor naše domovine in da bo naslednji teden tridnevnic v čast presvetlega srca Jezusovega in blagor domovine. 20. junija 1915 pa je pri maši opozoril župljane »pred granatami na tla, pred zrakoplovi v hišo«, obenem pa jih je prosil, naj bodo do vojakov vljudni, »mimoidočim prinesite vode v velikih posodah, dajte jim cvetlice«. V nedeljo, 27. junija 1915, jim je sporočil, da bo v petek (prvi petek v mesecu) zahvala, ker so naše hrabre čete osvojile Lvov v Galiciji. Vedno več je bilo tudi žalostnih novic z bojišč. Časopis Edinost je v številki 101, dne 12. aprila, sporočil, da je bil **Pahor Hilarij**, pešak 10. stotnije 97. pešpolka iz Renč, na bojišču v Rusiji ujet. V 65. številki Večerne Edinosti, dne 13. aprila, je bilo objavljeno, da je bil **Josip Uršič**, pešak 10. stotnije 97. pešpolka, ujet. Glas naroda je 23. aprila v številki 95 objavil, da se **Emil Volk** iz 97. pešpolka iz Renč nahaja v ruskem ujetništvu. Večerna

Edinost pa je v številki 87, dne 14. maja 1915, objavila, da je bil **Rudolf Besednjak**, pešak 5. stotnije 97. pešpolka iz Renč, ranjen. Laibacher Zeitung je v številki 112, dne 19. maja 1915, objavil, da se jäger (veja pehote) **Alois Arčon** iz 3. kompanije 20. FJB iz Bukovice nahaja v vojaški bolnišnici v Ljubljani. Časopis Edinost je v številki 200, dne 21. julija 1915, poročal, da je na severnem bojišču za posledicami kolere v vojaški bolnišnici 6/13 sredi junija umrl **Josip Kerševan** iz Renč. Kljub vsem poskusom italijanske vojske se vojna linija ni več premikala in Cadorna je začel zamenjevati poveljnike svoje vojske. Obenem so italijanski vojaki v domačinih na zasedenih območjih videli sumljive osebe, ki jim ne gre zaupati. Posebej še, ker niso razumeli njihove govornice in jih niso pričakali z veseljem. Velika večina prebivalstva Brd je bila internirana na jug Italije, kjer so ostali do konca vojne. Le redkim je uspelo pobegniti na avstrijsko stran. Pri nas pa so domačini s strahom opazovali rešilne vozove (konjske ali avtomobilske), ki so vozili vsak dan več ranjenih, stokajočih in umirajočih vojakov iz bližnjih frontnih linij. ■

▮ Tekst in foto: Jože Ropoša

110 let železniške povezave Jesenice–Gorica–Trst

Letos smo 19. julija praznovali 110. obletnico odprtja železniške proge Jesenice–Gorica–Trst, imenovane tudi Bohinjska proga, italijansko Transalpina in nemško Wocheinerbahn.

Njena gradnja se je začela leta 1901 in je bila končana v petih letih, kar tudi za sedanje čase predstavlja izjemen dosežek. Posebnost te proge je bil tudi tedaj zgrajeni največji kamniti most na svetu, Solkanski most. Na prvi, otvoritveni vožnji leta 1906 je prisostvoval tudi prestolonaslednik **Franc Ferdinand**. Na postaji Volčja Draga so ga pričakali številni šolarji in krajanje. Bohinjska železnica je šla skozi območje naše občine oz. kraja in postaje Volčja Draga po obstoječi progi Vipavske železnice, ki je bila zgrajena že leta 1902 (uporabljati so jo začeli 1. oktobra tistega leta). T. i. Vipavska železnica je potekala od Gorice (v Italiji) preko Šempetra in vse do Ajdovščine. Za njeno izgradnjo so ustanovili posebno delniško družbo Vipavska železnica. Za postajo Volčja Draga, tedaj imenovano Vočja Draga, kar je razvidno tudi iz napisa na razglednici, je gradnja Bohinjske proge pomenila razširitev postajnega območja in izgradnjo dodatnih tirov ter pripadajoče infrastrukture. Seveda je to pomenilo tudi povezavo s Trstom, Gorico, Gorenjsko, Ljubljano in Dunajem.

Želja pa zgraditvi železnice v slovenskih krajih je bila zapisana že leta 1872 v programu Renškega tabora, ki pa je bil s strani oblasti žal prepovedan. Pomen same železnice se je skozi stoletje spreminjal in doživljal svetle, pa tudi bolj temne trenut-

ke. Na začetku je bilo to najhitrejše množično prevozno sredstvo, omogočilo je, da so se razdalje med kraji časovno izredno skrajšale. Zaradi težav, ki so jih imeli s prečkanjem tirov prebivalci Renč, Bilj, Bukovice in Volčje Drage, so leta 1911 zgradili nadhod za pešce, ki še sedaj stoji v isti obliki.

Počasi, predvsem po drugi svetovni vojni, se je vse bolj začel uveljavljati avtobusni prevoz, posebej zato, ker se je lažje prilagodil potrebam in zahtevam delavcev in šolarjev. V 80. letih prejšnjega stoletja pa so se začeli vse bolj uporabljati osebni avtomobili.

Ta trend še vedno prevladuje, uporabljamo ga več ali manj vsi.

Bohinjska proga oziroma goriški del Bohinjske proge je imel izredno pomembno vlogo v času 1. svetovne vojne. Postaja Volčja Draga je bila na začetku sovražnosti glavna oskrbovalna postaja za območje Gorice in Krasa (Doberdoba). Na postaji je bilo zgrajeno polno dodatnih vojaških objektov

Železna postaja, Volčja draga

POSTAJA ZASEDENA Z VOJAŠKIMI VLAKI

in skladišč, obenem pa je bila stalno tarča italijanskega obstreljevanja in letalskih napadov. S padcem Gorice avgusta 1916 je bila postaja Volčja Draga uničena in tako neprimerna za uporabo. Po koncu vojne se je začelo z obnovo in izgradnjo še dveh tirov: prvega leta 1927 iz postaje Gorica (Italija) in drugega leta 1929 iz postaje Gorizia Montesanto (sedaj Nova Gorica). Tako so od Šempetra do Volčje Drage in Prvačine potekali trije tiri. Postaja je bila zopet poškodovana in požgana med 2. svetovno vojno. Po vojni so dva tira »izgradili« in ostal je le eden, sedanji.

Z zmanjševanjem prevozov in prometa je postaja izgubljala pomen. Ni bilo več strank, ki bi potrebovale železniške storitve, obenem pa je tudi število potnikov močno upadlo. Tako se je leta 2008 ukinitel prometnik na postaji in leta 2009 še kretnik. Nekdanja postaja Volčja Draga je postala nezasedeno postajališče in 110. obletnica odprtja Bohinjske proge je tiho šla mimo nje. ■

Tekst in foto: Jože Ropoša

Počitnikovali smo na Hvaru

Tako kot vsako jesen smo upoko-jenci iz Renč in okolice tudi letos 1. septembra odšli na počitnikovanje na morje. Tokrat smo obiskali otok Hvar in njegovo mestece Stari grad.

Nočna vožnja z avtobusom do Splita je bila zanimiva in ne prav posebno utrudljiva, saj smo je bili vajeni že iz prejšnjih let. S trajektom smo se pripeljali do пристanišča v Starem gradu. Bilo je vroče, soparno in posledice nočne vožnje so prišle do izraza. Toda prijazni **Rino** nam je malo skrajšal pot s pripovedovanjem o Splitu in pozneje tudi o Hvaru in Starem gradu. Nastanitev v hotelu je bila hitra in popoldan smo že namakali pregreta telesa v prijetno toplu morju in tudi v velikem bazenu z morsko vodo pred hotelom.

Narava na Hvaru ni skoparila s prelepimi palmami, oljkami in kaktejami. Tudi plaže

so lepo urejene in prodnata plaža v čudovitem zalivčku je bila raj za bolj betežne, ljudi s posebnimi potrebami in predvsem za otroke. Tu smo vsak dan iskali svoj kotiček in uživali v prijetnih vonjavah mediteranskega rastlinja. Nekateri so poiskali svoj zalivček med skalami in drevjem, drugi so spet uživali v udobju bazena, bara ob njem in vadbi zumba. Pozno popoldan so nas mamili balinanje, mini golf, pikado in tudi tombola. Igrali smo karte in vneto prebirali knjige, ki so pripotovale z nami. V naši rekreaciji so imele posebno mesto tudi križanke, večerni ples ob živi glasbi pa

je najbolj razmigel utrujene sklepe. Imeli smo posebno srečo, saj se je vsak dan v petnajst minut hoje oddaljenem mestu dogajal kulturni dogodek. Stari grad je namreč zaključeval svečane prireditve ob 2.400-letnici prve omembe

kraja, ki so ga ustanovili Grki. Dogradili so več kot tisoč metrov novih privezov, mesto lepo okrasili in uredili svoje kulturne spomenike. Bilo je resnično svečano in enkratno ob večerni predstavitvi starodobnih jadrnic iz Mediterana ob posebni razsvetljavi in mogočni muziki, ob nastopu dalmatinskih klap in njihovih pihalnih godb. To je »dodana vrednost« letošnjega dopusta, ki je obogatila naš prijeten in zanimiv obisk. Obiskali smo tudi mesti Hvar in Jelso.

Ne bomo se posebej zahvaljevali agenciji, kajti brez **Stazice** vsega tega ne bi bilo. Hvala vsem, ki ste »pobarvali« naš dopust v mavrične barve in ga »poškropili« s sivko in vonjem mediteranske makije. ■

Katjuša Žigon
Foto: arhiv DU Renče

Športni dosežki članic in članov Društva upokojencev Renče

V Tolminu so 28. maja potekale Športne igre upokojencev severne Primorske. Nekaj naših najbolj pogumnih in veselih upokojencev se je teh iger tudi udeležilo.

Rezultati so naslednji:

- športni ribolov: ekipno 1. mesto, posamezno: 1. mesto **Valter Rusjan**, 2. mesto **Vinko Špacapan**;
- balinanje: ekipno ženske 10. mesto, ekipno moški 13. mesto;
- pikado: ekipno ženske 13. mesto.

Rezultati niso merilo za sposobnost in znanje, tekmovanje je predvsem merilo

Čani zmagovalne ekipe; Vojko Špacapan, Valter Rusjan, Vinko Špacapan in Duško Saksida.

za dobro voljo in željo po druženju. Lepo pa je zmagati. To vedo prav gotovo naši ribiči, ki že drugo leto zapored osvajajo prva mesta na regionalnih tekmovanjih. Seveda pa je drugače na republiških tekmovanjih, kjer so osvojili 11. mesto. Vedeti moramo, da »lokalne ribice« prijemljejo predvsem na poznano, domačo vabo in ta je najcenejša na Madžarskem. Vedno pa se moramo zavedati, da je pomembno sodelovati, ne pa tudi zmagati. Na naše ribiče in vse športnike smo prav zato ponosni. ■

Katjuša Žigon
Foto: arhiv DU Renče

Slovenci iz Argentine v Renčah

Na obisku v zidarskem muzeju pri Žigonih

Bili so časi, ko je skoraj vsaka renška družina premogla vsaj enega zidarja, mnoge pa tudi več. Nekateri domačini na kaščah še hranijo zidarsko orodje kot dragocen spomin na žuljave roke svojih prednikov in njihove številne poti v svet – s trebuhom za kruhom. Pred kratkim je Renčan **Jani Martinuč** postavil lično in pregledno razstavo zidarskih pripomočkov ter domačih in strokovnih izrazov zanje v kletnih prostorih njihove domačije pri Žigonih.

Ko so nas letos poleti obiskali sorodniki iz Argentine (**Suzana Štekar**, vnukinja **Her-**

mine Pahor, poročene Arčon, in njen mož **Rudi Štekar** s svojimi štirimi vnuki), smo si brž zastavili vprašanje, kaj bi jim pomembnega povedali in pokazali o domačem kraju, ki so ga morali njihovi predniki zapustiti in se za preživetje podati »čez lužo«. Poleg renških znamenitosti se je **Miran Pahor**, priznani, sedaj že upokojeni gradbeni inženir, spomnil, da bi sorodnike popeljali na ogled zidarskega muzeja Janija Martinuča. Ta nam je s soprogo **Ireno** prijazno odprl vrata svoje zbirke. Lepo urejen prostor z veliko zidarskega orodja in opreme, ki ga lahko tudi primeš v roke in se tako na poseben način skoraj »dotakneš« preteklosti. V izložbah so razstavljeni tudi dokumenti, fotografije objektov in ljudi, pa spričevala

in načrti. Nadvse zanimivo Janijevo pripoved sta dopolnila še **Rudi** in **Miran**, oba gradbinca, **Vesna Pahor** pa je prevajala v španščino, da bi mladi razumeli pomen posameznih besed in rabo razstavljenih predmetov. Kar dva vnuka naših gostov namreč v Argentini obiskujeta gradbene tehnične šole. Se bo tradicija nadaljevala, čeprav na drugem koncu sveta? No, razkrijmo pa še drobno »skrivnost«. Ob koncu ogleda sta nam gostiteljja, skladno s tradicijo zidarjev ob zaključku del, ponudila dobro domačo kapljico za prijazen pozdrav in v spomin na prijetno, poučno druženje. ■

▮ Tekst in foto: Neva Pahor

»Vahtič« – pita z grozdjem

Trgatev je že mimo, v kletih brbra mošt. Na trtah pa so še vedno grozdi izabele (smrdljivke). Moja mama je vsako leto ob 1. novembru spekla ali štrudelj ali pito iz izabele, po stari šegi imenovano »vahtič«.

Sestavine:

- 3 rumenjaki
- 1 žlica sladkorja
- 5 dag margarine
- 30 dag moke
- 3 dag kvasa
- 0,25 l vode
- 30 dag jagod grozdja (črna izabela)
- sladkor v prahu
- limonina lupina

Rumenjake, sladkor in margarino penasto zmešamo z električnim mešalnikom in dodamo presejano moko. Na sredini moke oblikujemo majhno vdolbino in vanjo nadrobimo kvas, ki ga zmešamo z mlačno vodo in žličko sladkorja. Pustimo, da vzhaja. Ko kvas vzhaja, zamesimo testo in dodamo toliko vode, da dobimo mehko, lepljivo testo. Testo pokrijemo s krpo in pustimo vzhajati. Ko se testo podvoji, ga razpotegnemo v pekač, pokrit s papirjem za peko. Čez testo enakomerno potresemo jagode grozdja, ki jih prej potresemo s sladkorjem in limonino lupinico, in jih v testo narahlo potisnemo. Pito pečemo 30 minut v segreti pečici pri 200 °C, da zlato poru-

meni. Še toplo potresemo s sladkorjem in ponudimo.

Dober tek! ■

▮ Renata Tischer

Okrogla miza »Zaposlovanje invalidov v občinah

Občini Miren-Kostanjevica in Renče-Vogrsko sta skupaj organizirali okroglo mizo »Zaposlovanje invalidov v občinah Miren-Kostanjevica in Renče-Vogrsko« kot odraz prizadevanj obeh občin, da bi tudi na področju vključevanja invalidov v delovno okolje odigrali povezovalno vlogo med izvajalci aktivne politike, delodajalci in osebami s posebnimi potrebami.

Invalidi so težje zaposljiva skupina, izpostavljena neenakostim in zapostavljanju. Država jim poskuša pomagati s kvotnim sistemom kot ukrepom pozitivne diskriminacije zaposlovanja invalidov. Kvotni sistem je sistem obveznosti delodajalcev, da zaposlujejo določen delež invalidov glede na celotno število zaposlenih v podjetju. Spodbude, ki jih nudi država, pri tem pomagajo, vendar so v veliki večini predsodki delodajalcev zavora, ki zmanjšuje učinkovitost ukrepov. Posledično je število novo zaposlenih invalidov nižje, kot bi lahko bilo.

Na okrogli mizi so sodelovali:

- predstavniki MDDSZ – Direktorat za invalide,
- predstavniki Občine Miren-Kostanjevica in Občine Renče-Vogrsko,
- predstavniki GZS – Območna zbornica za severno Primorsko,
- predstavniki Območne obrtno-podjetniške Zbornice Nova Gorica,
- predstavniki Invalidskega podjetja Posočje (koncesionarji za storitve poklicne in zaposlitvene rehabilitacije),
- predstavniki Društva invalidov, ki delujejo v obeh občinah,
- predstavniki Zavoda RS za zaposlovanje OE Nova Gorica,
- predstavniki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- predstavniki Nacionalnega inštituta za javno zdravje OE Nova Gorica,
- člani sveta za invalide Občin Miren-Kostanjevica in Renče-Vogrsko,
- predstavniki Rdečega križa in društva KO-RAK.

»Pravica do dela predstavlja enega od ključnih temeljev temeljnih človekovih pravic, na katerih gradi oseba s posebnimi potrebami človeka vredno življenje,« je povedal koordinator dogodka **mag. Valter Adamič** z MDI Goriške in poudaril: »Naš cilj je, da v Akcijske načrte Občine po meri invalidov obeh občin vgradimo vaše predloge in pobude, da bi »invalid« postal ekonomsko učinkovit na delovnem mestu, da bi s svojim delom gradil »srečo« sebi in v okolju, kjer dela in živi.«

Cilji okrogle mize so bili:

- okrepiti vezi med invalidskimi podjetji, VDC in poslovnimi partnerji na drugi strani,
- obrtnike, male podjetnike informirati o sistemskih spodbudah pri zaposlovanju invalidov
- (nagrade, oprostitev prispevkov, prilagoditve delovnih mest ...),
- predstaviti vlogo občine pri spodbujanju zaposlovanja invalidov .

Lahko občina in lokalna skupnost spodbudita zaposlovanje invalidov?

Sodelujoči so na okrogli mizi prišli do sklepa, da manjka načrtno povezovanje med nevladnimi organizacijami, javnim sektor-

jem, državo in delodajalci pri reševanju problematike zaposlovanja invalidov. Tako bi lažje prišli do novih inovativnih rešitev pri zaposlovanju. Podani so bili predlogi, da naj občina spodbuja zaposlovanje invalidov z intenzivnejšimi aktivnostmi na področju osveščanja in spodbujanja delodajalcev pri zaposlovanju invalidov. Treba jim je predstaviti prednosti zaposlovanja invalidov z vidika znanj, spretnosti in hendikepa, sistem spodbud zaposlovanja, pomen preprečevanja poklicnih bolezni in prilagoditev delovnih mest. Prav tako naj bi se občinska uprava večkrat posluževala instrumenta politike zaposlovanja invalidov preko javnih del in intenzivnejše podprla prizadevanja za ustanavljanje zaposlitvenih centrov.

»Kvotni sistem zagotavlja osnovni ukrep zaposlovanja invalidov. Vendar je zaže-

M MEDOBČINSKO
D DRUŠTVO
I INVALIDOV
G GORIŠKE

OBČINA RENČE-VOGRSKO

OBČINA MIREN-KOSTANJEVICA

Miren–Kostanjevica in Renče–Vogrsko«

► *leno, da se na ravni lokalne skupnosti povežejo vsi akterji in podprejo zaposlovanje invalidov z ukrepi, ki rešujejo lokalne specifične in nadgrajujejo aktivno politiko zaposlovanja. S skupnimi močmi lahko naredimo več za boljšo prihodnost zaposlovanja invalidov!*« je dogodek zaključila **Tanja Dular**, sekretarka Direktorata za invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja na MDDSZ.

V sosednjih občinah Miren-Kostanjevica in Renče-Vogrsko poteka projekt »Občina po meri invalidov« v sodelovanju s pobudnico projekta, Zvezo delovnih invalidov Slovenije. Občina Renče-Vogrsko je listino prejela decembra 2015, Občina Miren-Kostanjevica pa je v postopku pridobitve listine. Kot sosedi želita pri projektu obe občini sodelovati na čim več področjih.

V projekt so vključena številna lokalna društva invalidov in posamezni strokovnjaki s področij zdravstvenega in socialnega varstva, zaposlovanja in drugih javnih storitev, ki pomagajo nadgrajevati obstoječe in graditi nove pristope na področju prilagajanja javnih storitev potrebam

invalidov. Nove rešitve, ki temeljijo na večjem sodelovanju deležnikov v procesu, bodo nedvomno prispevale k cilju projekta: zmanjšati ovire invalidom do javnih storitev in povečati kakovost njihovega življenja.

Več o projektu in poteku najdete na spletni strani obeh občin. ■

Marko Štanta in
Katarina Tischer Gregorič
Foto: arhiv Društvo MDI Goriške

Odpiramo informacijsko pisarno – nov korak v smeri Občina po meri invalidov

V okviru projekta »Občina po meri invalidov«, ki ga kot koordinatorji izvajamo v Občini Renče-Vogrsko, smo se odločili, da v sodelovanju z Občinsko upravo Občine Renče-Vogrsko in ob podpori župana **Aleša Bucika** 23. novembra v prostorih občinske stavbe odpremo informacijsko pisarno »Vodnik po pravicah invalidov«.

Ta skupen korak občinske uprave in Društva MDI Goriške predstavlja nov korak v smeri informiranja invalidov, predstavlja novo razvojno stopnico v 10-letnem obstoju Občine Renče-Vogrsko. S tem korakom bo občina postala ne samo prijazna do invalidov, postala bo občina občanov.

Lokacija: V pisarni občinske stavbe (vhod zadaj)

Čas: Od 23. novembra naprej vsako četrto sredo v mesecu med 13. in 17. uro

Kontakti: 05 302 64 76; E-pošta: **invalidi.**

goriske@amis.net; (predhodna najava na društvo); v času delovanja na občini vsako četrto sredo v mesecu na telefon **338 45 09**

Kaj bomo nudili v informacijski pisarni – vodnik po pravicah invalidov

Pomoč pri pridobitvi pravic iz naslova invalidskega in pokojninskega zavarovanja:

- pomoč in postrežba,
- informiranje o možnosti poklicne rehabilitacije,
- pomoč v postopkih pred invalidsko komisijo,
- pomoč delodajalcem v postopkih pred invalidsko komisijo.

Pomoč, vezana nad druge predpise:

- pomoč pri pridobitvi karte,
- oprostitvi RTV-naročnine,
- informiranje o možnosti koriščenja obnovitvene rehabilitacije, ki se financira iz ZZSZ,
- nagrade za preseganje kvote pri zaposlovanju invalidov,

- pomoč pri prilagoditvi delovnega mesta (svetovanje invalidom in delodajalcem),
- informiranje – zdravstveno varstvo in zavarovanje,
- olajšave in oprostitev,
- starševsko varstvo in osebni prejemki za invalida,
- pomoč delodajalcem (sistemska podpora zaposlovanje invalidov).

Pisarna je odprta za vse vrste invalidov. Nobenega ne bomo zavrnili. Poiskali bomo pot do sogovornika, ki vam bo pomagal poiskati pot do rešitve vašega problema (ostale invalidske organizacije, ustanove, humanitarne organizacije). Občina Renče-Vogrsko je v svojem 10-letnem obstoju dokazala, da v delovanju izboljšuje življenje ljudi v okolju, kjer živimo in delamo. Tudi z ukrepi Občine Renče-Vogrsko »invalide« spreminjamo v neinvalidne. Čestitke Občini ob 10-letnem jubileju! ■

Društvo MDI Goriške

Socialno varstveni programi v Hiši sv. Justa

Hiša, ki ni le hiša

Na najlepšem kraju na Vogrskem je sredi junija potekala otvoritev obnovljenih prostorov župnišča na Vogrskem, kjer se izvaja projekt Hiša sv. Justa. Projekt je podprla župnija s svojimi predstavniki, pomemben pa je tudi prispevek Občine Renče-Vogrsko. Otvoritve so se udeležili predstavniki družbenega in političnega življenja občine, medobčinskih invalidskih organizacij in škof v pokoju, msgr. Metod Pirih, ki je nove prostore tudi blagoslovil.

Zaradi zapletenosti obnove popravilo tako starodavne hiše, četudi le njenega pritličja, še ni povsem zaključeno. Za uresničitev obnove gre zahvala dobrotniku VDC Nova Gorica za sredstva, namenjena oskrbi, dnevne bivanju in rehabilitaciji oseb s telesnimi boleznimi in možganskimi poškodbami ter njihovimi posledicami; z demenco, Alzheimerjevo in Parkinsonovo boleznijo.

Programi, ki jih VDC Nova Gorica izvaja na zunanjih lokacijah

Projekt program VDC Nova Gorica »Obstajam« je namenjen prav osebam po možganskih poškodbah, ki ga finančno podpira več občin, saj je tudi vključitev uporabnikov v projektu iz širše okolice.

Program je doslej potekal v Enoti Stara Gora, zdaj pa se izvaja v Hiši sv. Justa. Namenjen je tej ranljivi populaciji, ne glede na starost. Res pa je, da za to boleznijo zbolijo 75 % populacije, starejše od 65 let. V programu rehabilitacije in oskrbe prepoznavamo znake in posledice teh bolezni, pomagamo razvijati rešitve, pripomočke za sporazumevanje, izvajamo individualne terapije in jih vključujemo

v naše redne rehabilitacijske programe. Najpomembnejše pa je, da ljudje, ki so se kakorkoli poškodovali ali zboleli, ne ostajajo doma, izven socialnega okolja, izključeni.

VDC Nova Gorica je v Hiši sv. Justa videl zelo primerne pogoje za delo svojih programov, ki jih izvaja na zunanjih lokacijah,

saj neposredno sledi koristim uporabnikov, osebam z motnjo v razvoju in osebam po pridobljenih možganskih poškodbah. Ko so še doma, se jih veliko ne želi vključiti v dnevne programe zavoda, predvsem ne v Stari Gori, zato smo se jim želeli približati v bolj njihovem, domačem okolju.

Program poteka v dopoldanskem času ob delavnikih, po 16. uri in ob vikendih pa je stavba na razpolago župnijskim programom.

Zaposlitveni center Štefanov center

Na slovenskem zemljevidu zaposlitvenih centrov je odslej tudi Vogrsko, prvi tak center v tem delu Slovenije. Štefanov center je pričel z delom 1. julija, takoj, ko je prejel odločbo Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

Zgodba o ustanovitvi zaposlitvenega centra sega še v leto 2014, ko je VDC Nova Gorica želel nameniti na novo adaptirane prostore enote v Solkanu za proizvodni program invalidom na zaščitene delovnih mestih. Ker pa je Ministrstvo zavodu dodelilo povečanje dnevnega programa varstva, vodenja in zaposlitve, ni bilo več prostora, ki bi ga lahko namenili zaposlitvenemu centru. Skupno s fundacijo Most se je začelo iskanje primernih prostorov, pomagali pa so tudi Občina Nova Gorica, Medobčinsko društvo invalidov in na koncu Občina Renče-Vogrsko.

VDC Nova Gorica je Štefanovemu centru prepustil pranje posteljnega perila za 3 enote institucionalnega

varstva zavoda. Tako se je zaključila dolga zgodba skrbi in naporov, da bodo lahko v prihodnje dobili zaposlitve tudi tisti, ki doslej niso mogli delati na običajnih delovnih mestih.

S pismi o nameri in utemeljitvami o potrebah takega centra, hkrati pa o humanem pristopu do tistih invalidov, ki lahko še delajo na trgu dela, vendar le na zaščitene delovnih mestih, so vsi skupaj, župnija, občina in VDC Nova Gorica, v dobrem letu le uredili prostore, kjer so letos julija z delom začeli **Almin, David, Karmen, Bojana, Rok** in **Tjan**. Z njimi je še strokovna delavka in v. d. direktorice **Tina Bratuš** in strokovna sodelavca **Patricija Merkelj** in **Boris Živec**, ki skrbijo, da delo teče nemoteno in da zaposlitveni center služi neodvisno in si utira lastno pot razvoja.

Socialno podjetništvo

Še tretji del programov je namenjen socialnemu podjetništvu na podeželju – zavodu Matica z zelenim programom. V ta program se lahko v okviru integrirane zaposlitve vključujejo tudi uporabniki VDC Nova Gorica, ki taka dela zmorejo. Socialno podjetje bi lahko s širitvijo prevzelo tudi delo čistilnega servisa in še razširilo zeleni program, kar bi omogočilo nova delovna mesta. V njem bodo zaposleni invalidi, mladi in drugi brezposelni. Hiša sv. Justa odpira vrata ljudem, ki so se jim iz različnih vzrokov življenjski načrti ustavili, da bi uresničili svoje sanje o življenju, poklicu in kruhu. Želimo si, da jim bodo vsi programi to omogočili.

Veselimo se tako posebne pridobitve, ki je v naše kraje prinesla pomembne sodobne programe, povezala ljudi v skrbi za sočloveka in kljub oviranosti prinesla veselje do življenja. ■

| Tekst in foto: Tea Leban

Kako do boljšega zdravja šolarjev?

Začelo se je novo šolsko leto. Prvi šolski dan je za večino otrok stresen, še zlasti za tiste, ki prvič vstopajo v šolo, saj gre za novo situacijo in nove ljudi, čeprav se ga otroci veselijo in se nanj pripravljajo. Vstop v šolo spremeni otrokovo življenje (nove obremenitve, zajtrkovanje, interesne dejavnosti, počitek in spanje, šolska torba, delovni prostor itd.). Kaj lahko starši naredijo za boljše zdravje in počutje otrok?

S svojim **zgledom** imate starši pomembno vlogo pri oblikovanju in razvoju življenjskih navad otrok. S **pogovorom** o doživljanju, občutjih, prijateljih, prostem času itd. vzpostavite dober odnos z otrokom in ohranjate stik z njim v obdobju odrasčanja. **Pohvalite uspehe. Spodbude in usmeritve** so pomembne za otroka, da začne prevzemati odgovornosti za svoja ravnanja in si utrdi lastno podobo, ki ni odvisna samo od mnenj drugih. **Vsakodnevni skupni obroki** lahko pripomorejo k izboljšanju komunikacije in

vzdušja v družini ter prispevajo k oblikovanju zdravih prehranjevalnih navad. Lahko je to tudi priložnost za kvalitetno preživljanje skupnega časa, spodbujanja otrokove kreativnosti, spoznavanja veščin kuhanja, zdravih živil in pomena zdrave prehrane. Tudi nakupovanje lahko postane zabavna poučna dejavnost, preko katere lahko starši otroke navajajo **eko-**

nomičnega nakupovanja zdravih živil. Skupaj preberite deklaracijo živila in se pri tem tudi sami kaj novega naučite. Tako pomagajte otrokom rasti v osveščene potrošnike. **Redna telesna aktivnost** otrok je poleg zdrave prehrane pomembna za ohranjanje in krepitev zdravja. Zaradi sedečega šolskega dela je

nujno, da se otroci redno in zadostno gibajo. Aktivni življenjski slog v otroštvu ima neposreden učinek na zdravje v kasnejših letih. Skupna **družinska telesna aktivnost** lahko postane način druženja, sprostitve in krepitev zdravja vseh družinskih članov, saj pozitivno vpliva na vzgojo otrok in prispeva k preprečevanju različnih odvisnosti. Družina naj izbere obliko gibanja, s katero se bodo strinjali vsi družinski člani in jo bodo tudi radi izvajali v okviru danih možnosti. Ne pozabimo tudi na **igre**, kot priložnost za gibanje, druženje in zabavo. **Stališča staršev do tobaka in uživanja alkohola** morajo biti razčiščena. Starši si morajo zastaviti jasna pravila in se jih dosledno držati. Zabavate se lahko brez alkohola in brez tobaka.

Zelo pomembna je tudi krepitev **varnega obnašanja** otrok v vseh vsakdanjih okolišjih. Na poti med domom in šolo morajo otroci imeti ustrezno spremstvo, dokler se z opazovanjem in vajo ne naučijo varne hoje v prometu. Poleg tega morajo nositi kresničko (prvošolčki tudi rumeno rutico) in čelado.

Ne smete pozabiti na **spanje**, ki ima ravno tako pomembno vlogo pri zdravju šolarjev. Zadosten spanec (okoli 9 ur na dan) je ključen dejavnik za izboljšanje spomina in učenja, krepitev imunskega in živčnega sistema ter telesnega razvoja.

Več informacij dobite na spletni strani NIJZ: www.nijz.si. ■

Priredila Valentina Gligorevič, NIJZ
OE NG
Foto: www.nijz.si

Vir: Piramida je povzeta po plakatu Z zdravo prehrano in gibanjem do zdravja (NIJZ)

Šport in rekreacija v naši občini

Partizan Renče:

otroci s starši (2-3 leta)	četrtek 17.15-18.00	Telovadnica Oš Renče
otroci (3-5 let)	torek četrtek 16.30-17.15	Telovadnica Oš Renče
cicibanke (6-8 let)	torek četrtek 17:30- 19:00	Telovadnica Oš Renče
mlajše deklice (9-11 let)	torek četrtek petek 17:00-19:00	Telovadnica Oš Renče
starejše deklice (12-14 let)	ponedeljek sreda petek 18:00-20:00	Telovadnica Oš Renče
mladinke in članice (15 let in več)	ponedeljek sreda petek 18:00-20:00	Telovadnica Oš Renče
cicibani (6-8 let)	ponedeljek sreda petek 17:00-18:30	Telovadnica Oš Renče
mlajši dečki (9-11 let)	ponedeljek sreda petek 17:00-18:30	Telovadnica Oš Renče
starejši dečki (12-14 let)	ponedeljek sreda petek 17:00-18:30	Telovadnica Oš Renče
mladinci in člani (15 let in več)	ponedeljek sreda petek 18:00-20:00	Telovadnica Oš Renče
trening Trampolin	torek 17:00-19:00 sobota 10:00-12:00	Telovadnica Oš Renče
aerobika	torek četrtek 19:00-20:00	Telovadnica Oš Renče
rekreacija za odrasle s ciljem ohranjanja gibljivosti in kondicije	torek četrtek 19:00-20:00	Telovadnica Oš Renče
visoko intenzivna rekreacija	torek četrtek 20:30-21:30	Telovadnica Oš Renče

Društvo upokojencev Renče:

splošna telovadba	ponedeljek torek četrtek 9:00-10:00	Prostori DU Renče
nordijska hoja	ponedeljek 16:00	Zbirno mesto na kolesarski stezi ob novem mostu
Yaksaha Combat Team Vogrsko	ponedeljek sreda petek 18:00-20:00	Zadružni dom Vogrsko
Telovadba za zdrav hrbet	sreda 19:30	OŠ Vogrsko
Plesno rajanje za predšolske otroke (3-6 let)	sreda 17:30-18:15	Kulturna dvorana Renče
Plesne vaje za otroke (1.-5. razred)	sreda 18:15-19:15	Kulturna dvorana Renče
ZUMBA	četrtek 19:00-20:00	Kulturna dvorana Renče
Nogometno društvo Renče: otroci (5-7 let)	sreda 15:30-16:45	Telovadnica Oš Renče

Urejanje in vzdrževanje zelenih površin ob občinskih cestah

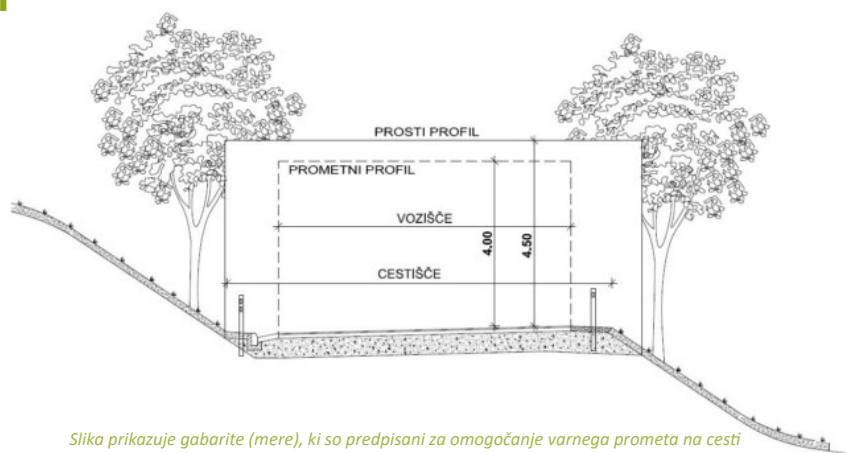
S prihodom jeseni se povečajo aktivnosti na vrtovih in v zelenem okolju. Za zagotavljanje varnega in neoviranega cestnega prometa na cestah v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja ter varstva cest in okolja na občinskih cestah je treba skrbeti za pravilno obrezovanje dreves, grmičevja in vseh zelenih mej ob cestah in pločnikih.

Posebna problematika se kaže ob pločnikih, kjer se obstoječa živa meja razrašča nad in ob pločnik in tako ovira normalen in varen pretok prometa oz. hoje pešcev. Mejaši ob občinskih cestah so dolžni posekati drevje in veje ter obrezati žive meje, ki onemogočajo varno odvijanje prometa, ali dovoliti koncesionarju ali vzdrževalcu cest, da to opravi namesto njih na njihov račun.

V skladu z Zakonom o cestah je prepovedano izvajati ali opustiti kakršnakoli dela na javni cesti, na zemljiščih ali na objektih

ob javni cesti, ki bi lahko škodovala cesti ali ogrožala, ovirala ali zmanjšala varnost prometa na njej. Posameznik, ki ne upošteva tega določila, je lahko kaznovan z globo 1.000 evrov. ■

Tekst in foto:
Dušan Bremec

Slika prikazuje gabarite (mere), ki so predpisani za omogočanje varnega prometa na cesti

Vabilo pevskim zborom

Ustvarimo najštevilčnejši čebelarški pevski zbor in zapojmo Slakovo pesem Čebelar

Za nami je 10 let organiziranega medenega zajtrka in s tem akcije slovenskih čebelarjev v šolah in vrtcih, ko z veseljem predstavljamo čebelarstvo najmlajšim. Tako vrtci kot osnovne šole so našo akcijo sprejeli z odobravanjem in medeni zajtrk se je

marsikje razvil v veliko več. Nastali so številni projekti in zgodbe, ki otroke v osnovnih šolah in vrtcih na prijeten način, prek igre in različnih dejavnosti, seznanjajo s pomenom čebel, čebelarstva in ohranjanja okolja ter s čebeljimi pridelki.

Čebele nas spremljajo vse življenje in so ambasadorko čiste okolja. Otrokom so simbol pridnosti, varčnosti in skrbi za druge, odrasli občudujemo njihovo učinkovitost, socialni red in gospodarnost. To leto medeni zajtrk in z njim zgbanka Čebelica, moja prijateljica praznuje

10 let. **Ob tej priliki vabimo šole in vrtce ter vse, ki radi pojejo, da se nam pridružijo in nam pomagajo ustvariti najštevilčnejši pevski zbor, ki bo, usklajen kot čebelja družina, zapel priljubljeno in vsem dobro znano pesem Čebelar ansambla Lojzeta Slaka, vsak na svoji lokaciji, a ob istem času – t. j. na dan slovenske hrane, v petek, 18. novembra 2016, ob 10. uri.** S tem želimo vse opomniti na pomen čebel v naravi in na našo dolžnost ohraniti čisto naravo. K sodelovanju vabimo prav **vse pevske zборе.** Vaš interes nam prosim sporočite na elektronski naslov: **Vladka.Gal@rence-vogrsko.si.** Prejete prispevke, vezane na izvajanje aktivnosti v okviru 10-letnice medenega zajtrka, in posnetke glasbenih zborčkov iz cele Slovenije bomo objavili na spletu. **Pridružite se nam! Več nas bo, bolje se nas bo slišalo!** ■

Tanja Magdič, svetovalka za ekonomiko pri ISSČ
Boštjan Noč, predsednik ČZS

Čebelarstva kulturna dediščina – AŽ panj in kranjski čebelnjak

Slovensko čebelarstvo se v mnogih pogledih razlikuje od čebelarstev drugih dežel. Že poslikavanje panjskih končnic je posebnost, ki ji ni para v svetu, saj se je pojavila in sčasoma razvila v pravo ljudsko umetnost samo na ozemlju, kjer smo živeli Slovenci, torej v današnji matični Sloveniji in delno v zamejstvu v Italiji in na avstrijskem Koroškem.

Kaj je motiviralo naše prednike pred dvesto leti, da so se lotili slikanja panjev, lahko danes samo ugibamo. Najverjetneje občudovanje marljivih čebelic, ki so jim bile vzor pridnosti, redoljubnosti in ljubezni do doma, saj so ga neustrašeno branile pred sovražniki tudi za ceno lastnih življenj. Zato ni čudno, da na starih čebelnjakih še danes najdemo kakšen obledel napis, npr. »Ko delo vaše opazujem, lenobe svoje se sramujem«, ali »Po čebelah se zgleduj!« Kakšno spoštovanje so čebele uživale pri

ljudeh, lahko vidimo tudi iz starih črno-belih fotografij, ki so nastale v začetku prejšnjega stoletja. Kadar se je hotel čebelar fotografirati ob čebelnjaku ali ob kakšnem čebelarstem opravilu, si je nadel najboljšo obleko ali celo ljudsko nošo. Čebela tudi ne pogine, kot to velja za ostale živali, ampak umre. Slovenski ljudski panj »žnideršič« in kranjski čebelnjak predstavljata dva pomembna elementa naše kulturne čebelarstva dediščine. V drugi polovici 19. stoletja je prišlo do velikih odkritij in inovacij na vseh področjih človekovega ustvarjanja in tudi čebelarstvo pri tem ni bilo izvzeto. Pravo revolucijo je pomenil izum panja s premičnim satjem, kateremu je botroval ameriški čebelar **Langstroth**. Zaradi svoje praktičnosti in enostavnosti se je kmalu po nastanku leta 1852 razširil po vseh ameriških zveznih državah, nato pa še po ostalih celinah. Danes ga najdemo povsod, tudi v Sloveniji. Njegova velika prednost pred ostalimi panjskimi sistemi je v tem, da ga čebelar zelo preprosto povečuje z dodatnimi nakladami in ga tako prilagaja moči posamezne čebelje družine. Izdela ga lahko vsakdo, ki ima vsaj nekaj osnovnega mizarskega

orodja in spretnosti. V Sloveniji se je pojavil v začetku prejšnjega stoletja, vendar se zanj naši čebelarji niso ogreli. Tisti, ki so ga preizkusili, so na njem našli cel kup napak. Pritoževali so se, da je neroden za prevoz, da čebele v njem slabo preživijo, ker stoji na prostem, izpostavljen vremenskim ujmam, ker les hitro propade in ker ga tuje čebele rade ropajo. V roke ga je dobil tudi znani velečebelar in podjetnik **Anton Žnideršič** iz Ilirske Bistrice. Nekaj časa ga je preizkušal, nato pa zavrgel iz podobnih argumentov kot mnogi ostali čebelarji. Toda njegov nemirni, ustvarjalni duh ni počival. Želel je ustvariti moderen panj, ki bi zadovolje-

val potrebe slovenskih čebelarjev in ki bi se navezoval na tradicijo. To pomeni, da bi bil praktičen za prevažanje na paše in da bi se ga lahko zlagalo v čebelnjak, kot so nekdanji naši predniki zlagali kranjiče. Pri snovanju mu je kot vzorec služil t. i. »listovni« panj nemškega učitelja **Albertija**. Temeljito ga je predelal in ga po večletnih preizkusih leta 1910 končno ponudil slovenski čebelarji javnosti. Zanj je napisal tudi navodila, v katerih je pojasnil, da novi panj ni idealen, ker idealnega panja ni mogoče narediti, je pa neprekosljiv za prevažanje na paše. Kmalu se ga je oprijel naziv »žnideršič« ali AŽ panj (skrajšano Alberti-Žnideršič) in tako ga imenujemo še danes.

V 70. letih prejšnjega stoletja se je med slovenskimi čebelarji pojavila manjša skupina nezadovoljnežev, ki je smatrala, da je »žnideršič« zastarel in da bi bil vendarle že čas za uvajanje nakladnega sistema panjev, predvsem Langstrothovega, ki ga s kratico imenujemo tudi LR panj. Tisto obdobje imenujemo tudi čas panjske vojne, ki pa ni prinesla kakšnega večjega preobrata. AŽ panj je danes še vedno enako priljubljen, kakor je bil pred sto leti. In zanimivo, zanj so se začeli zadnje čase zanimati tudi tuji čebelarji. Pred tremi leti je naš rojak **Mark Simonitsch** v Slovenijo na strokovno ekskurzijo pripeljal prvo skupino čebelarjev iz Amerike. Obiskali so več naših čebelarstev in ko so videli, s kakšno lahkoto čebelar opravlja preglede čebeljih družin v AŽ panjih in da pri delu lahko celo sedi, se torej sploh ne utruje, so navdušeno vzkliznili: »To je idealen panj za nas, starejše čebelarje, ki nas je vedno več, ne samo v Ameriki, ampak v vsem razvitem svetu. Z njim bomo lahko čebelarili še v visoki starosti.« Že prvo ▶

▶ leto so v ZDA uvozili zabojnik, napolnjen z »žnideršički«, ki so jih ameriški čebelarji kljub visoki ceni dobesedno razgrabili, letos pa je šel čez veliko lužo že tretji zabojnik naših panjev. Prof. **Janko Božič** z Biotehnične fakultete v Ljubljani je že drugič v zadnjih dveh letih obiskal ameriške čebelarje in tam predaval o tehniki čebelarjenja v našem panju. Za njihove potrebe je napisal celo priročnik v angleščini. In zadnja novica – pri piscu teh vrstic se je nedavno mudil polkovnik **Todd A. Scattini**, ameriški vojaški ataše, akreditiran pri ameriškem veleposlaništvu v Ljubljani. Povedal je, da bi mnogi ameriški vojaški veterani, med katerimi je veliko invalidov, radi čebelarili, toda nakladni LR panj jim tega ne omogoča. Ko pa je videl fotografijo slovenskega čebelarja iz okolice Pivke, ki brez obeh nog in na vozičku uspešno čebelari z dvajsetimi AŽ panji, je prišel

na idejo, da bi bil slovenski panj idealen tudi za ameriške vojne invalide. In še to: ne samo ameriški, zanj se zanimajo španski, francoski in še posebej italijanski čebelarji. Za slednje smo imeli letos na Goriškem že nekaj praktičnih delavnic, za drugo leto pa jih pripravljamo še več. S slovenskimi panji so ozko povezani tudi kranjski čebelnjaki. V naši deželi jih je preko 10.000 in so marsikje prepoznavni znak Slovenije, podobno kakor cerkvice na gričih in hribih. Čebelnjake so imeli nekaj tudi v nemško govorečih deželah, v Avstriji, Nemčiji in Švici, pred pol stoletja pa so tam začeli uvajati ameriški nakladni sistem, ki ne potrebuje skupne varne strehe čebelnjaka, zato so počasi izginjali. Še največ se jih je ohranilo v Švici, toda tisti se že na zunaj ločijo od naših, posebej po obliki strehe. **Erika Mayr**, predsednica čebelarskega društva

Charlottenburg-Wilmersdorf, enega od 14 čebelarskih društev v Berlinu, pravi, da smo Slovenci lahko srečni, ker nam je uspelo ohraniti dragoceno kulturno dediščino naših prednikov, kar Nemcem zaradi neka-kšnega napredka ni bilo dano. Čebelnjak predstavlja za čebelarja kraj, kamor se rad umakne in kjer se umiri. Vedno več je takšnih, ki so svoje čebelnjake preuredili v nekakšne apiterapevtske komore, kjer lahko njihovi prijatelji in znanci vdihavajo zdravilni aromatični zrak, ki veje iz panjev. Čebelnjaki torej niso le manjše ali večje hišice, v katerih so čebele varne pred dežjem, vetrom, mrazom ali poletno pripeko, ampak postajajo pravi sanatoriji, v katerih se človekov duh in telo dobro počutita. ■

▮ Tekst in foto: Franc Šivic

Slovenski čebelarji skrbimo za dobro čebelarsko prakso

Čebelarstvo je v Sloveniji tradicionalna gospodarska dejavnost. Urejeni slovenski čebelnjaki, posejani po naši deželi, predstavljajo spoštovanja vreden odnos čebelarjev do naše marljive kranjske čebele. V tujini smo poznani kot dežela odličnih čebelarjev, tuji obiskovalci pa so največkrat očarani nad lepo urejenimi čebelnjaki, saj takšnih ni mogoče videti nikjer drugje po svetu.

Drobna plemenita kranjska čebela od nekaj predstavlja simbol marljivosti in od njene dejavnosti v naravi je še kako odvisno naše življenje. Čebelarji imamo močno zavest za ohranjanje naše čebele, zato tudi skrbimo, da imajo čebele v naravi vse, kar potrebujejo, saj smo nanje čustveno navezani. Za njihovo dobro počutje skrbimo tudi z urejenostjo čebelnjakov in njihove okolice, ki so pogosto zasajene z avtohtonimi medovitimi rastlinami, ki čebelam omogočajo dodaten vir medicinske in cvetnega prahu. Čebelarji v čebelnjaku poleg dela s čebelami pogosto najdejo tudi mesto za počitek in sprostitve, saj je znano, da zrak iz čebeljega panja ugodno vpliva na počutje ljudi. Posebno pozornost posvečamo tudi pridobivanju čebeljih pridelkov. Pri tem upoštevamo dobro čebelarsko prakso, ki je osnovana na Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP. Dobra čebelarska praksa je poglavi-

tna pri zagotavljanju kakovostnih in varnih čebeljih pridelkov. Čebelarji z udeležbo na izobraževanjih in izvajanjem dobre čebelarske prakse skrbijo, da je pridelava čebeljih pridelkov ustrezna. Na izobraževanjih pridobijo pomembne informacije, ki jim pomagajo pri pridelavi čebeljih pridelkov – ustrezna urejenost prostorov za točenje, polnjenje in skladiščenje čebeljih pridelkov, izbira primerne opreme in pripomočkov, posod za skladiščenje in pakiranje, ustrezno označevanje čebeljih pridelkov ... Standard na tem področju je v primerjavi z ostalimi državami zelo visok, saj ponekod smernic dobre čebelarske prakse, ki bi čebelarjem pomagale pri pridelavi čebeljih pridelkov, še nimajo. S Smernicami dobrih higienskih navad je po zadnjih podatkih seznanjeno več kot 80 % slovenskih čebelarjev, ki svoje znanje obnavljajo na tri leta. Ob tem se seznanijo tudi z novostmi na področju zakonodaje, ki se nanaša na proizvodnjo živil živalskega izvora. Upoštevanje smernic je zelo pomembno, saj čebelar kakovosti pridelanih čebeljih pridelkov, ki jih proizvedejo čebele, ne more izboljšati, z neustreznim delom jo lahko le poslabša. Vodenje evidenc iz Smernic dobrih higienskih navad čebelarjem zagotavlja sledljivost

pridelanih čebeljih pridelkov. Vsak čebelar je produktno odgovoren za pridelane čebelje pridelke, z oddajanjem čebeljih pridelkov v kontrolne analize pa skrbi za spremljanje kakovostnih in varnostnih parametrov. Čebelarjem je pri njihovem delu v pomoč tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu, ki omogoča svetovanja s področja tehnologije čebelarjenja, zagotavljanja varne hrane in ekonomike. Skrb za higieno pridelave čebeljih pridelkov je izredno pomembna, saj si potrošnik za služi le najboljše. Tega se slovenski čebelarji dobro zavedamo in skrbimo, da so čebelji pridelki zaupanja vredni. Nataša Lilek, svetovalka za zagotavljanje varne hrane. ■

▮ Čebelarska zveza Slovenije
Fotografija notranjosti čebelnjaka:
Ksenija Dremelj

NAGRADNA KRIŽANKA VRTNARSTVO PETROVČIČ VOGRSKO

GSM: 041 442 074 ALI 041 256 076

SESTAVIL: BORIS ARČON	POZNAVALEC RASTLIN	VLAKNA IZ ESTRA CELULOZE	RUDARSKI KRAJ PRI KRŠKEM	TEDENSKA TRIBUNA	SLADKA ALKOHOL. PLJAJČA	SODOBNIK KELTOV	ČILENSKI PESNIK (PABLO)	JAN NERUDA	ČLANICA AKTIVA	VRSTA SKLADBE	
PROSTOR ZA GOJENJE VRTNIN											
SVETILKA NA ACETILEN											
SANJE, SPANJE				PERZUSKI VLADAR				TUNIZIJA VLADAR, MONARH			
TEKSTILNA TOVARNA OKROGLICA				UČENJAK OS. ZAIMEK							
UMIVALNIK (POGOVORNO)						SLAVNA IGRALKA ALI PEVKA, ZVEZDNICA MANGAN					
REKA V FRANCIJI (PRTOK EVRE)					ALKOHOL V GLIVAH IVO SVETINA						
NEZNANEC			KAZALNI ZAIKNEK	GLAVNI VEZNIK SONČNI MRK			JUDOVSKI KRALJ ZDRAVLJNA VEŠČINA				
ANGLEŠKI FILMSKI IGRALEC							OTOK PRI ZADRU RINO VELIKONJA			AGRO- NOMIJA	
SESTRIN Mož											
ENAKA SOGLASNIKA			ISTRSKI ČOLN USTNE GOBICE, SOR					SREBRO ZNOJ		PLOŠČINSKA MERA	
NEKDANJA ANGLEŠKA POP SKUPINA						RADIVOJ PAHOR DIVJA MAČKA		STROJ ZA TEPTANJE SNEGA HTER TEK		SKUPINA GLASBIL	
VKOPANJE										POLMER	
TURŠKO MESTO ENEZ PO GRŠKO					DEL SAHARE RIO DE ORO					JAPONSKA NABIRALKA BISEROV	
AMERIŠKA IGRALKA IN PEVKA (RENE)					STARO- GRŠKI ARHITEKT					PRED- SODEK	
					SARAJEVO			DESKA S KOLEŠČKI		RED ROZETA	
								IZUMRLA PTICA RUSKI VLADAR		VERY IMPORTANT PERSON DUŠIK	
										AMERIŠKA IGRALKA (MARILYN) OSLOV GLAS	
										EXPLOZIV TROTIL	
										OPOMBA	
										MARVI ODPRTNA V TLEH, KJER IZGINJA VODA EDI MOHOROKO	
										MESTO V TEKSASU NIZ NOGOMETAŠ ROBBEN	
										18. 7. IN 23. ČRKA ABECEDA AM. METALEK DISKA	
										KRAJ PRI DREZNICI IME AM. IGRALCA HARRISA	
										RIBE ZA IKRE IN KAVIAR TUJA ZVALSKA VRSTA	
										RVAR, RVAN OSEL, RIGAČ	
										OKROGLO ŠTEVILCO LITER	
										NORVEŠKI POLITIK (TRYGVE)	
										STAR CITROENOV AVTO	
										AFRIŠKI PTIČ TEKAČ	
										ANGL. SVETLO PIVO	
										MESTNA OBČINA LJUBLJANA NORVEŠKA	

slovarček: ITON, MANIT, CARA, OERTER, ARJEN, IKTIN

Nagradna križanka »VRTNARSTVO PETROVČIČ VOGRSKO«

Gesla iz križanke vpišite v priloženi kupon in ga pošljite do **30. novembra 2016** na naslov: OBČINA RENČE-VOGRSKO, Bukovica 43, 5293 Volčja Draga s pripisom »Nagradna križanka«. Med pravnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence. Za žrebanje zadostujejo gesla iz slik.

**VRTNARSTVO
PETROVČIČ
VOGRSKO**

OBJAVA REKLAMNIH OGLASOV

V Občinskem listu lahko objavljate reklamne oglase.

Cenik reklamnih oglasov:

2 strani	297 x 210 + 5 mm dodatka za porezavo	400 EUR
1 stran	297 x 210 + 5 mm dodatka za porezavo	250 EUR
1/2 strani	186 x 132 mm	150 EUR
1/4 strani	91 x 132 mm	100 EUR
1/8 strani	91 x 64 mm	60 EUR

(Cene so brez DDV.)

Oglasi morajo biti pripravljani v formatu EPS, Ai ali v visokoresolucijskem PDF-ju, v CMYK-barvnem prostoru, slikovni del 304 dpi in tekst v krivuljah.

NAVODILO ZA POŠILJANJE PRISPEVKOV

Članke za objavo v Občinskem listu je treba poslati na naslov:

obcinsko.glasilo@rence-vogrsko.si s pripisom "ZA OBČINSKI LIST".

- Tekst naj bo pisan v formatu "Microsoft Office Word".
- Fotografije naj bodo v formatu JPG, PSD ali TIF in v čim boljši resoluciji, ločene od teksta.
- Tekst in fotografije naj bodo v e-mailu pripete kot "Priponke".
- Teksti in avtorji fotografij naj bodo podpisani s polnim imenom in priimkom.
- Nepodpisanih tekstov ne bomo objavljali.
- Če so prispevki preveliki (datoteka presega 10 MB), naj se prispevek pošlje v več delih.
- **Prosimo, da se držite rokov oddaje prispevkov (naslednjič do 30. 11. 2016)!**

VRTNARSTVO PETROVČIČ VOGRSKO

Nagradni
kupon za križanko

geslo: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ime in priimek: .....

.....

.....

naslov: .....

.....

.....

telefon: .....

odreži in pošlji

Obveščamo vas, da se bo na pobudo številnih občanov, v dogovoru s podjetjem Komunala d.d. Nova Gorica, spremenil tudi urnik obratovanja Zbirnega centra pri Goriških opekarnah v Renčah. Zbirni center bo odprt tudi ob sobotah dopoldan. Spremenjen urnik bo pričel veljati s 3. 12. 2016.

URNIK ZBIRNEGA CENTRA, Renče-PRI GORIŠKIH OPEKARNAH

Ponedeljek	Sreda	Sobota
Od 10.00 do 12.00	Od 14.00 do 17.00	Od 7.00 do 10.00

Naša vedno bolj poudarjena skupna skrb za okolje nam narekuje, da smo pri ločevanju odpadkov čim bolj natančni. S tem se izboljšuje postopek predelave in odlaganja odpadkov ter posledično nižajo stroški, ki obremenjujejo vse občane. Prav temu je namenjen tudi zbirni center pri Goriških opekarnah, kamor lahko občani oddate kosovne odpadke, kovine, električno in elektronsko opremo, baterije in akumulatorje, detergente, barve, jedilna olja in maščobe, tekstil, les, ter tudi druge vrste komunalnih odpadkov, ki jih običajno odlagate v ekološke otoke (steklo, papir, karton, embalaža, bio razgradljivi odpadki).

Odpadke, ki vsebujejo azbest pa ni več dovoljeno odlagati v zbirni center. O odvozu takšnih odpadkov se občani lahko individualno dogovorite z občinsko upravo. Več o tem na tel št. 05 338 45 00 oz. na e-mail naslovu: info@rence-vogrsko.si

Pridruži se nam

Novo nastajajoče Gasilsko društvo Renče-Vogrsko vabi k sodelovanju gasilce in gasilke in vse tiste, ki bi to radi postali.

Prijave pošljite na naslov:
drago.skomina@gmail.com
ali pokličite na 031 728 563.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE PEKARNA IN SLAŠČIČARNA VINTOLA IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE:

Vodoravno: AJDOVA MOKA, PREKOMOREC, E, ŽITARICA, NON, ERIKA, ILINKA, SLA, NIKA, NK, T, IM, ROTATOR, PATE, PANO, KIVETA, TIP, OJO, KEMIKI, ROK, ENO, SNEŽAK, VSIP, UNA, ROKA, JOINVILLE, ZIDI, NAKOV, GO, KNAAK, AKOV, ARETE, ALT, TŠ, A, OTS, OBROČAR, KREBS, ILION, ORR, KVAČKA, BV, ILIE, AI, AN, CUKRAR, RAVI, LATNIK, IDE, VO, AARE, TORTE PO, IMV, OB, ER, IZNOS, NAROČILU, S.

Gesla: VINTOLA, SLAŠČIČARNA IN PEKARNA; TORTE PO NAROČILU.

Napoved dogodkov:

- MARTINOVANJE v Bukovici: 12. 11. 2016 ob 19. uri v kletnih prostorih Kulturnega doma Bukovica (FURNGA po občini od 11. ure dalje).
- SILVESTROVANJE v Bukovici: 31. 12. 2016 v kletnih prostorih Kulturnega doma Bukovica

NAGRAJENCI ZA PRAVILNO REŠITEV KRIŽANKE »MEHANIKA RG«

Izmed 28 prispelih rešitev so bili izzrebani:

1. **Sonja Hrovatin**, Bukovica 90, Volčja Draga
2. **Ivan Pajntar**, Lukežiči 39, Renče
3. **Ian Bizjak Bužinel**, Volčja Draga 20, Volčja Draga

Čestitamo. Nagrade lahko dvignete v pisarni Avtošola MARUS, Trg 21, 5292 Renče.

OBČINSKI LIST – URADNO GLASILO OBČINE RENČE-VOGRSKO

Število izvodov Občinskega lista, ki ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno, je 1400.
Naslov: Občina Renče-Vogrsko, Bukovica 43, 5293 Volčja Draga, T: (05) 338 45 00, E: info@rence-vogrsko.si
Uredništvo: Alenka Gregorič – glavna in odgovorna urednica, Jasna Živec, Katarina Tischer Gregorič, Vesna Pahor, Bogo Rusjan, Renata Tischer in Katjuša Žigon
Lektoriranje: Jasna Živec
Oblikovanje in grafična postavitev: Matjash Matjaž Bizjak
Tisk: IZI print, d. o. o.
Datum izida glasila: 26. oktober 2016

GLASBENI VEČERI V BUKOVICI

Občina Renče-Vogrsko in Glasbeno društvo NOVA

**BIG BAND NOVA,
TINKARA KOVAČ
&
SLAVKO IVANČIČ**

petek, 11. november 2016, ob 20.00
Dvorana Zorana Mušiča, Kulturni dom Bukovica

generalni pokrovitelj

Nova KBM

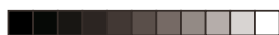
ORGANIZIRAN "OLDTIME" AVTOBUSNI
PREVOZ IZ ŠEMPETRA IN NOVE GORICE

REZERVACIJA VSTOPNIC IN PREVOZA:
vstopnice@gdnova.si | +386 40 436 934

ROgraf

GRAFIČNA DODELAVA in TISK

cmyk *Nalepke*

Plakati *dopisni listi*

Brošure

dopisni listi

cmyk

Vizitke

mape

bloki

ZGIBANKE

Plakati

KNJIGE

Koledarji

ROKOVNIKI

Novoletni program

ROGRAF | Robert Kerševan s. p. | Oševljek 9/a | 5292 Renče
tel.: 05 39 55 054 | gsm: 041 830 058 | e-mail: info@ro-graf.si,
rografsp@gmail.com | www.ro-graf.si

Ločeno zbiranje
jedilnega olja
v vaši bližini

Komunala Nova Gorica d.d. v sodelovanju z občinami in osnovnimi šolami začela pilotni projekt zbiranja jedilnega olja v okolici osnovnih šol. Na območju 6-ih občin smo v bližini osnovnih šol postavili osem posod za zbiranje jedilnega olja iz osnovnih šol in tudi od občanov.

Posode za zbiranje jedilnega olja

Lokacije zbirnih posod za jedilno olje

- Mestna občina Nova Gorica: Na ploščadi ob OS Frana Erjavca
- Mestna občina Nova Gorica: Na ekološkem otoku nasproti podružnične šole Ledine OS Milojka Struinarja
- Mestna občina Nova Gorica: Na ekološkem otoku Ulica Borisa Kalina ob OS Solkan
- Občina Miren-Kostanjevica: Na parkletcu pred OS Miren
- Občina Renče-Vogrsko: Na avtobusni postaji pred OS Renče
- Občina Šempeter-Vrtojba: Na ekološkem otoku pred OS Ivana Ritia
- Občina Brda: Na ekološkem otoku pri OS Dobrovo
- Občina Kanal ob Soči: Na ekološkem otoku nasproti OS Kanal

Zakaj ločevati odpadna jedilna olja?

Izrabljena jedilna olja je prepovedano mešati z drugimi odpadki, jih zlivati v javno kanalizacijo, greznice, v vode ali v tla, prav tako pa jih ne smete odlagati na kompostnik ali med biološke odpadke. Maščobe, olja, masti in frana z odpadki povzročajo velike težave v naši kanalizaciji. Ko jih odstranimo preko vodovodnega odтока in stranišča, tvorijo blokade, ki lahko povzročijo poplave in onesnaževanje ter povzročajo težave na čistilnih napravah.

Zbiranje odpadnega jedilnega olja

Kaj pridobimo iz odpadnega jedilnega olja?

Zbrano jedilno olje se uporablja za izdelavo bio-diesela. Iz enega litra olja nastane 9 decilitrov biodiesela, ostanek je glicerini, ki se uporablja kot sestavina v kozmetično-farmaceutski industriji.

Katera olja so primerna za oddajo?

- ✓ rastlinska olja (olivno olje ali olja različnih semen)
- ✓ rastlinske in živalske maščobe (maslo ali margarina), ki ostanejo od kuhanja in cvrtja.
- ✗ Avtomobilska olja niso primerna za tovrstno zbiranje.

Olja prilizamo gorivo

Koraki za pravilno ločevanje jedilnega olja

1. Uporabljena jedilna olja ne zlivamo v odtok

2. Hladno jedilno olje vlijemo v plastično ali stekleno posodo

3. Ko napolnimo posodo jo odnesemo na zbirno mesto za jedilna olja

4. Olja zlijemo v zato namenjen zabojnik

Nasvet za zbiranje

Za zbiranje lahko uporabite izrabljene plastičke od olja, plastičke pijač, pralnih praškov, kozarce od medu ali Nutelle itd..., ki so predhodno očiščene od predhodne vsebine.

Namenske posodice za zbiranje odpadnega jedilnega olja pa lahko kupite na sedežu podjetja Komunala Nova Gorica d.d. v trgovini cvetličarne (Cesta 25. junija 1).

Rok za oddajo prispevkov za naslednjo številko občinskega lista je

30. november 2016

Naslov za pošiljanje prispevkov za Občinski list: obcinsko.glasilo@rence-vogrsko.si s pripisom: ZA OBČINSKI LIST